

Katolički list

Zvonik

GOD: XVII BR. 12 (182) Subotica, prosinac (december) 2009. 130,00 din

Čestit Božić
blagoslovljena nova 2010. godina!

Vjernici u prostoriji Doma Mjesne zajednice

Orguljaš i mali župni zbor

Kapelica Sv. Ane
u Gornjem Tavankutu

Sveta misa u kapelici

Proslava franjevačkoga jubileja

Devetnica u subotičkoj katedrali

Zborovi proslavili sv. Ceciliju u Žedniku

Čekam da dođe ili da prođe

Piše: mr. Mirko Štefković

Nije da prije ljudi nisu imali što čekati, no danas izgleda sve više čekamo, iščekujemo. Možda su pak čekanja i iščekivanja prijašnjih generacija bila puno dulja i dalekosežnija od naših. Očekivali su se putnici kojima je trebalo po više mjeseci, pa i godina da se vrate. Čekalo se da se potomci rode, da polagano odrastu. Čekalo se da priroda svojim ritmom donese plodove... Puno toga mi još i danas čekamo, no čini mi se puno drukčije. Naša čekanja su više ispunjena nestrpljenjem, nervozom, zabrinutošću... Puno nam toga stiže po „ubrzanom postupku“, pa je čekanje viđeno samo kao nešto loše, nepotrebno, nešto što se treba maksimalno skratiti ako već ne i ukloniti.

Ova razmišljanja me zaokupljaju ovog Došašća. Gotovo četiri tjedna čekamo Božić. Pa to je predugačko – reklo bi se u duhu današnjega vremena. Tako sam pokušao napraviti malu usporedbu – kako se vladam, što radim dok negdje nešto ili nekoga čekam, i moje iščekivanje Božića. Ulovio sam se da čim negdje malo zastanem, odmah mi je mobitel u ruci, odmah tražim što bih još obavio u međuvremenu. A moje došašće? Pa i u njemu otkrivam slične pojave, no uvijek iznova pokušavam zastati i kroz molitvu si posvijestiti da trebam ostati i čekati, da trebam proživjeti čekanje, došašće. Pokušavam to primijeniti i na ostala svoja čekanja. Osjećam kako trebam otkriti ono što u čekanju nije negativno i loše. Čak sam neki puta u tome i uspio. Zanimljivo je da u sebi nisam osjetio prazninu, nego sam tada drukčije doživio svijet koji me okružuje. On je stalno tu, a ja ga ne primjećujem.

Posljednjih dana čak i sporije vozim. Polazim malo ranije i opet stižem na vrijeme. Sad ne smijem više „žuriti“. No, nekako mi put lakše pada, jer kao da sada mogu više toga promatrati, mirnije razmišljati...

I dok tako razmišljam dalje, zanimljivo je otkriće da kad nešto ili nekoga zaista čekam, mogu se više radovati kada dođe. Tako je to s običnim malim stvarima svakidašnjice. Zato sam ovog došašća odlučio bar ponekad svjesno ne žuriti, svjesno čekati, kako bih otkrio ljepotu radosti dolaska, susreta. Vjerujem da isto važi i za Božić. Čekam ga, ali mi se ne žuri, jer ga je lijepo iščekivati. Za to vrijeme mogu još puno toga pročitati i otkriti što zapravo znači Božić, što zapravo znači Božji dolazak među nas i to onaj očekivani? Isus nije bio dočekan, osim u krilu Svete Obitelji. Možemo li mi vjernici danas biti ta Obitelj koja Isusa stvarno čeka? Možemo li mu se mi stvarno radovati slaveći blagdan njegova rođenja? Uvjeren sam da možemo. I to iz jednog jednostavnog razloga: jer se na razne načine pripravljamo za njegov dolazak. Ne sjednimo skrštenih ruku. Toliki idu na zornice, toliki se ispovijedaju, pričešćuju, mole više i pjevaju... Mi stvarno iščekujemo da Božić dođe, a ne da prođe. No, iako će on kao i svake godine proći, neka s njim ne prođe i vrijeme kada smo Isusa tako nježno primili u svoja srca.

U tom duhu svima Vama i Vašim najdražima u svoje ime i u ime Uredništva želim čestit i blagoslovljen Božić, Isusovo porođenje,

Vaš urednik

Iz sadržaja

Božićna poruka
mons. dr. Ivana Pénzesa..5

Tema broja:
Hvalospjev ženama.....6

Aktualno:
Proslava 800. obljetnice
Franjevačkog reda8

Proslava Zvonika
i Subotičke Danice10

Reportaža:
Župa Srca Isusova
u Tavankutu s filijalama..23

Intervju:
Mons. dr. Ladislav
Nemet, SVD.....26

Upoznajmo naše katehete:
Jelena Jurišić31

Kršćanski stav:
Budi upisan, ostani svoj..35

Tijela u štalici,
ali duša u najtoplijem
Božjem okrilju41

Božićna priča.....43

Krist u euharistijskom
kruhu47

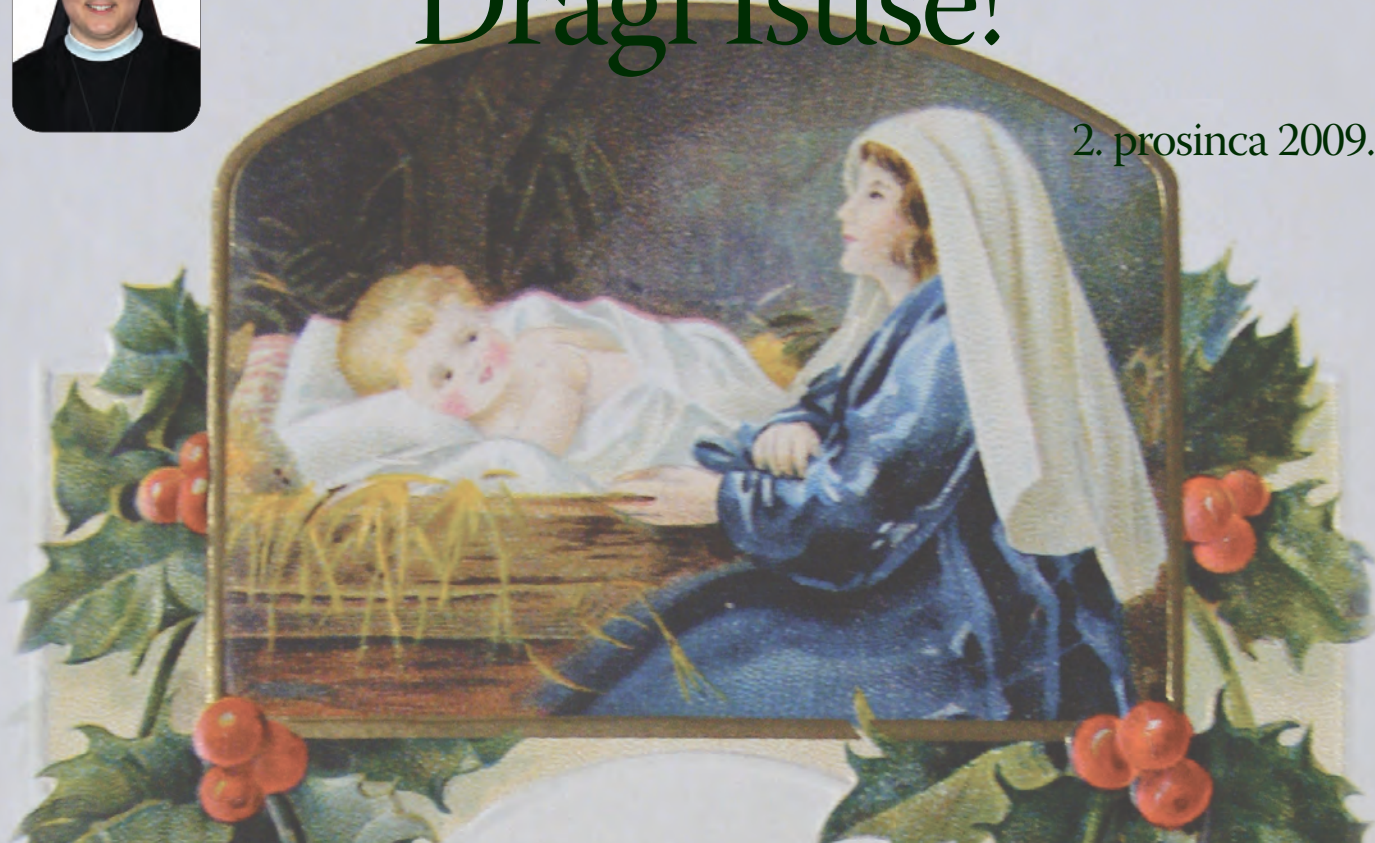
Svim našim čitateljima
suradnicima i
dobročiniteljima
blagoslovljene Božićne
i novogodišnje blagdane
želi

Uredništvo Zvonika
i
Katolički institut za kulturu,
povijest i duhovnost
Ivan Antunović
Subotica

Dragi Isuse!

2. prosinca 2009.

Jučer smo u crkvi dobili zajednički zadatak u došašću – napisati pismo Tebi. Eto, vjerovao ili ne, da bismo se obratili Tebi, potreban nam je zadatak. Ja sam bila bolesna, u krevetu. Ali Tvoji su mi sve prenijeli.

Djeca su oduševljeno obavila zadatak. Neki su mi pokazali svoja pisma. Meni su se svidjela, a kako se onda neće sviđeti Tebi. Koliko samo boja, sjajnih olovaka! A sadržaj – svima bi se pojavio razdragan osmijeh na licu! Mogu samo zamisliti kakav je Tvoj osmijeh dok čitaš ta pisma (Ti ih čitaš već dok se pišu, zar ne?).

Između dječjih pisama našlo se i pokoje pismo hrabrih roditelja koji ovaj zadatak nisu doživjeli kao dječju igru nego su smatrali da je baš sada važno i pismeno ti se obratiti. Ta pisma nisam smjela čitati. Što ja znam zašto? Iz strahopoštovanja, možda zato što su se usudili poput djeteta pretočiti svoju dušu na papir i to Tebi, za Tebe i zbog Tebe. Iz straha, da ne povrijedim tako svetu intimu između njihovih duša i Tebe, pouzdanog Prijatelja i Brata. Vjerujem da je to za njih bilo posebno iskustvo.

Pa tako sam se i ja odlučila na ovo pismo. Davno sam pisala pismo nekome. Pisma Tebi skoro da se i ne sjećam ... Daaa! ... Sjećaš se onog pisma koje sam ti pisala negdje u srednjoj školi? Duhovna obnova, samostan sestara Kćeri Milosrđa, potkrovlje, knjiga „Taj divni čovjek Isus“? I moje pismo? Oduševila sam se Tobom i to Ti valjda napisala. Nisam ga sačuvala. Prijateljica je slučajno našla to pismo među mojim bilješkama s duhovne obnove. Narugala mi se da je to ljubavno pismo. Pocrvenjela sam. Zašto ne dijeli moje oduševljenje? ... Evo! Pronašla sam bilješke iz novicijskih dana kada sam, sjećajući se tog događaja, zapisala: „Tada nisam razmišljala o redovništvu. Nisam čak ni znala da su zaljubljeni u Isusa posebna sorta ljudi. Tek mi je sada to potpuno jasno.“ (23. 08. 2000.) Morala sam to pronaći da se prisjetim trenutaka kad sam posebno bila svjesna svoje pri-

padnosti Tebi. Kako je osvježavajuće pročitati zapise svih milosnih trenutaka koje si mi pružao!

Imam osjećaj, Isuse, da se samo smješkaš. Drago Ti je da opet ovako pismeno komuniciramo? I meni je drago, iz srca Ti govorim!

Iskreno nisam baš namjeravala obaviti ovaj zadatak. Pa, bila sam bolesna! I danas imamo već novi zadatak. Ali jednostavno se dogodio klik! Razmišljajući o čemu bismo mogli ovog mjeseca meditirati u *Zvoniku*, o čemu bi bilo lijepo progovoriti za moj rastanak s čitateljima ove rubrike, dogodilo se to – pogled na križ i lampica! Pismo Tebi! Sve u istom trenutku!

U iščekivanju smo godišnje proslave Tvog Rođenja. Uvijek je to radosno vrijeme. Tko ne iščekuje trenutak kad će obradovati svog p(P)rijatelja za rođendan? Dobra riječ, božićna čestitka, pismo – izvrstan način da obradujemo nekoga. Više nitko nema strpljenja pisati pisma (posebno ne ovolika kao što je moje!), a kako bi bilo lijepo da ove godine pošaljemo bar božićnu čestitku rođacima, prijateljima, poznanicima i to ne SMS-om ili E-mailom, već rukom. To je blago jer time pokazujemo osobi koliko nam je važna kad smo spremni toliko vremena i strpljivosti potrošiti samo na nju. I to ne samo klasičnom porukom Sretan Božić, nego pored toga dopisati i riječi nade i ljubavi. Zato se to blago treba pažljivo čuvati. Pa ako čestitka i ne stigne za Božić, stići će kasnije. Poruka, koju je naša ruka pisala, neće zakasnuti.

Hvala Ti, Isuse, što si me to poučio potaknuvši me na pisanje ovog pisma. Imala bih Ti još toliko toga pisati. Znam da si Ti uvijek sa mnom i sa svima koji imaju povjerenja u Tebe. Podsjećaj nas na to jer često zaboravimo. Blagoslovi nas!

Voli te Tvoja

Jasna

Božićna poruka dr. Ivana Pénzesa, subotičkog biskupa

*Isus – ostvarenje obećanja danih ocima**Kršćanska braćo i sestre!*

U božićnoj noći slušamo evanđelje o Isusovu rođenju kako nam ga donosi evanđelist Luka. Kao i obično, Luka sve događaje oko Isusa nastoji smjestiti u konkretnu povijest, pa ovdje spominje rimskoga cara Augusta i upravitelja Sirije Kvirinija (Lk, 2,1-2). To znači da je Isusov dolazak, na taj način, namijenjen svim ljudima, a ne samo Židovima. Ipak, on je povezan s Josipom koji je „iz doma i loze Davidove“, a Betlehem je „grad Davidov“ (2,3-4).

To podsjeća na obećanje da će Mesija doći iz doma Davidova. Stoga će anđeo pastirima reći: „Ne bojte se! Evo šaljem vam blagovijest, veliku radost za sav narod! Danas se u gradu Davidovu rodio Spasitelj – Krist, Gospodin“ (2, 10-11).

Pastirima koji su bdjeli nad svojim stadima u božićnoj noći ukazao se anđeo i slava ih je Božja obasjala. Što drugo to u kontekstu Svećeničke godine može značiti, nego da oni koji zdušno upravljaju stadima vjernika zaslužuju prije ostalih vidjeti uzvišene stvari? I dok oni s ljubavlju bdiju nad stadom, božanska milost obilnije sja nad njima (usp. Sv. Grgur Veliki, Četrdeset povijesti na Evanđelja, I, 8).

Rođenje Isusovo u Betlehemu, Davidovu gradu, znak je njegova kraljevskog roda, a time i posebnoga poslanja. U doba kad su Židovi iščekivali mesiju-kralja, Bog odgovara na njihove čežnje i šalje svoga Sina koji će vladati svijetom. Njegova vlast nije u vojnoj sili i materijalnoj moći, što se vidi već i iz okolnosti njegova rođenja: bio je položen u jasle, budući da „za njih nije bilo mjesta u svratištu“ (2,7). Njegova se vlast ostvaruje u sasvim osobitom miru (2,14), pa ga se ne treba bojati (2,10), nego mu se valja radovati. Raduju mu se, ne samo ljudi, njegova obitelj, pastiri, nego i anđeli – „silna nebeska vojska“ (2,13). Oni slave Boga: „Slava na visinama Bogu, a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim“ (2, 14). Ova su dva retka međusobno neodvojiva: Božja slava, te mir i spokoj ljudi jedna su stvarnost. Uzrok je tome Božja ljubav prema ljudima. On može biti proslavljen samo ako su ljudi u miru. Taj pak mir označava konačno spasenje, spokoj koji im je namijenjen Božjom milošću. Isusovim rođenjem taj mir postaje prisutan među ljudima i započinje vrijeme milosti u kojem su svi pozvani taj mir prihvatiti i tako odati slavu Bogu.

Isus je Spasitelj i Razveselitelj ljudi. On je naš Mironosac. On je naš mir. Upitaj se čiji si ti mir? Čiji mir ovisi o tebi? Budi mir svakome s kim živiš i trpiš. Mir s tobom čovječe. Mir bio sa svim ljudima dobre volje.

Ovim mislima želim svima čestit Božić i blagoslovljenu Novu godinu!

† Ivan
biskup

PORUKA BISKUPA ZA UPIS U POSEBNI BIRAČKI POPIS PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA

Kršćanska braćo i sestre!

Srbijanski Parlament donio je „Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina“, po kojemu svaka nacionalna manjina ima pravo na samoodređivanje u važnim pitanjima kao što su obrazovanje, kultura, informiranje te službena uporaba materinjeg jezika, odnosno očuvanje vlastitog nacionalnog identiteta.

Jedan od važnih stavaka tog Zakona je osnivanje vijeća nacionalnih manjina i izbor njihovih članova. Zakon, u 32. članku ovako kaže: *Pripadnik nacionalne manjine stječe pravo birati članove nacionalnog vijeća ako ispuní Ustavom i zakonom propisane opće uvjete za stjecanje aktivnog biračkog prava. Posebni uvjet za stjecanje aktivnog biračkog prava za neposredan izbor članova nacionalnog vijeća je upis u posebni birački popis nacionalne manjine, u skladu sa odredbama ovog zakona.*

Na području Vojvodine stoljećima žive različite nacionalne skupine jedne kraj drugih, dajući tako svjedočanstvo da je dobrom voljom, marljivošću, te uz nemale žrtve,

svaki narod sposoban sačuvati vlastiti identitet, kulturu i jezik.

Novoformiranim nacionalnim vijećima jedna od najvažnijih zadaća bit će upravo ta da u aktualnim životnim okolnostima učinkovito predstavljaju vrijednosti i prava manjina koje zastupaju. Po srbijanskom Zakonu – prema Zakonom propisanim pravilima – 15 nacionalnih manjina može oformiti svoje nacionalno vijeće.

Draga naša kršćanska braćo i sestre, potičemo vas da se upišete u posebni birački popis, na temelju kojeg ćemo neposredno birati nacionalno vijeće svoje manjinske zajednice. Upisivanjem u posebni birački popis uzimamo u ruke, koliko je to moguće, oblikovanje vlastite budućnosti, tj. sudbinu nacionalne kulture, jezika i identiteta uopće.

Nadamo se da će se do ožujka 2010. u posebni birački popis upisati dovoljni broj birača, kako bismo na temelju toga mogli neposredno izabrati članove svojih nacionalnih vijeća.

mons. dr. Ivan Pénez, v.r.,
biskup subotički

mons. Đuro Gašparović, v.r.,
biskup srijemski

mons. dr. László Némethi SVD, v.r.,
biskup zrenjaninski

BUDI UPISAN – OSTANI SVOJ!
Vjerni sebi, tradiciji i svojoj djeci!

Hvalospjev ženama koje „neželjeno“ pretvoriše u „željeno“

Piše: mr. Andrija Anišić

Puno puta mi se već dogodilo u životu da mi Gospodin na čudesan način daruje „kockice“ pomoću kojih mogu sastaviti lijepi mozaik onoga što radim, govorim, pišem... Tako je bilo i glede ove teme. Kad smo u Uredništvu razgovarali o temi božićnog broja, nabacio sam misao da bi tema mogla biti: „Što bilo da Marija nije htjela prihvatiti Božju ponudu koju joj je prenio anđeo Gabrijel?“ Ili, još gore: „Što bi bilo da je Marija pobacila Isusa?“

– Besmislena pitanja, ustvrdit će mnogi. I dodati: O tom nema smisla razmišljati. Ili: Ma, to se jednostavno nije moglo dogoditi.

Istina, iz perspektive iščekivanja Božića godine Gospodnje 2009. godine, to nam se čini toliko nevjerojatnim. Ta sve je tako lijepo složeno. I sve se tako čudesno odigralo. Sve se ispunilo što o njemu ima u Pismima, što su o Isusu pisali Mojsije i svi proroci (usp. Lk 24,25-27). Sve se tako dobro poklopilo da je sv. Pavao mogao uskliknuti: *A kada dođe punina vremena, odasla Bog Sina svoga: od žene bi rođen...* (Gal 4,4).

Tako je divna Marija koja je u jednostavnosti i poniznosti izgovorila svoj „fiat“ – *Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po Tvojoj riječi* (Lk 1,38). Ipak, osim toga, u Svetom pismu čitamo o trenutku njezina straha, zbunjenosti i muke. Zapisao je to evanđelist Luka. Na čudni pozdrav anđelov ona se smete i stade razmišljati kakav bi to bio pozdrav (Lk 1,29). Kad ju je anđeo ohrabrio riječima: *Ne boj se, Marijo! Ta našla si milost u Boga. Evo, začeti ćeš i roditi sina i nadjenut ćeš mu ime Isus...* (Lk 1,30-31), ona pita: *Kako će to biti kad ja muža ne poznajem?* (Lk 1,34) A tu čudnu i zbunjujuću ponudu Marija je prihvatila tek pošto joj je anđeo pojasnio da će se to dogoditi snagom Duha Svetoga i silom Svevišnjega i da će to njezino čedo „biti sveto“, da će biti „Sin Božji“. Osim toga, ohrabrio ju je još jednom informacijom: *Evo tvoje rođakinje Elizabete: i ona u starosti svojoj začne sina. I njoj, nerotkinjom prozvanom,*

ovo je već šesti mjesec (Lk 1,36). No, mislim da je, ipak, za Mariju bila presudna riječ: *Ta Bogu ništa nije nemoguće!* (usp. Lk 1,37)

Iz gore rečenoga vidljivo je da Mariji nije bilo ni jednostavno, ni lako prihvatiti Božju ponudu, iako je dobro znala za obećanje proroka Izaije: *Evo djevica će začeti i roditi sina* (Iz 7,14). Iz odlomka Lukina evanđelja zaključujemo da Marija nije bila prisiljena prihvatiti tu ponudu. Svoju je odluku donijela slobodno, ali nakon promišljanja i traženja adekvatnih odgovora.

I tako je Isus počeo živjeti pod njezinim srcem a nakon devet mjeseci ugledao je svjetlo dana onaj koji je *Svjetlo od svjetla, pravi Bog od pravoga Boga, rođen a ne stvoren... po kome je sve stvoreno*, kako ispovijedamo u Vjerovanju.

Marijo, jesi li znala?

U mozaik ove teme uklopila se izvrsno jedna „pps“ prezentacija koju mi je poslao prijatelj Ivan iz Vinkovaca pod „temom“: „Prekrasno“. To je pjesma „Mary, did you know“, za koju su tekst i glazbu napisali M. Lowry i B. Greene. Evo te divne pjesme.

Marijo, jesi li znala?

Da će tvoje djetetašće jednoga dana šetati po vodi?

Jesi li znala...

da će tvoje djetetašće spasiti naše sinove i kćeri?

Jesi li znala...

da je tvoje djetetašće došlo učiniti sve novo?

Ovo dijete koje si ti poučavala...

uskoro će tebe poučavati.

Marijo, jesi li znala...

da će tvoje djetetašće darovati vid slijepcu?

Jesi li znala...

da će tvoje djetetašće utišati oluju svojim rukama?

Jesi li znala...

da će tvoje djetetašće šetati onuda kuda anđeli hode?

Kada si ljubila svoju malu bebu

ti ljubila si lice Boga.

Bog je gledao na svako ljudsko srce koje je stvorio,
i svako srce koje ima doći.

On je znao upravo ono što ona trebaju.

On je uzeo

dio svoga vlastitoga srca

i oblikovao savršen odgovor.

Zatim je poslao odgovor

u svijet: ISUS!

Slijepi će vidjeti,

gluhi će čuti,

a umrli će živjeti ponovno.

Hromi će prohodati,

nijemi će govoriti

pohvale Jaganjcu.

Marijo, jesi li znala...

da je tvoje djetetašće Gospodar svega stvorenoga?

Jesi li znala...

da će tvoje djetetašće jednoga dana vladati narodima?

Jesi li znala...

da je tvoje djetetašće savršeni nebeski Jaganjac?

Ovo dijete koje spava i koje držiš

jest Uzvišeni

„JA JESAM!“

Dirljivo i potresno. Zvuči li vam sad pitanje: „Što bi bilo da Marija nije rodila Isusa?“ drukčije? Jeste li se sad zaledili na pomisao što bi bilo da je Marija pobacila Isusa?

Kada si ljubila svoju malu bebu, ti ljubila si lice Boga

U predivni mozaik ove teme ušao je i prvi rođendan jednog divnog djeteta čiji sam smiješak ovih dana upio u srce i čije sam prve korake gledao. Pred otprilike osamnaest mjeseci i njegova je majka postavljala mnoga pitanja, očitivala sumnje i strahove, nabrajajući razloge „za“ i „protiv“ abortusa, „za“ i „protiv“ prihvatanja djeteta koje je bilo na putu. Bila je svjesna da puno toga stavlja na kocku. I ona je, kao Marija, nakon promišljanja, povjerovala „da Bogu ništa nije nemoguće“ i uvjeren sam da joj danas nije žao što je njezino dijete živo, što ga je nosila pod svojim srcem, što ga je rodila, što ga je dojila... Što ga može grliti i ljubiti, što se može veseliti njegovim prvim koracima i slušati prva tepanja... Uvjeren sam, da sada s velikom nadom, dok promatra svoje „neželjeno-prihvaćeno“ dijete može razmišljati poput onih koji su čuli za rođenje Ivana Krstitelja: *Što li će biti od ovoga djeteta?* Uvjeren sam da je i s djetetom o kojem pišem „uistinu, ruka Gospodnja“ (usp. Lk 1,66). Uvjeren sam, također, a i znam, da i otac toga djeteta, bez obzira na sve okolnosti, voli to dijete i da mu se raduje. I siguran sam da se mnogi raduju danas što mogu reći ili pomisliti, promatrajući ga: „Lijepo je što postoji. Drago mi je što jesi...“. Bog, doista, može i po krivim crtama ravno pisati. Hvala mu.

I htio bih izreći hvalospjev ovdje toj majci i svakoj majci, koja se našla u neželjenoj trudnoći, a imala je hrabrosti prihvatiti život te „neželjeno“ pretvoriti u „željeno“ i roditi dijete. Velike ste u Božjim očima, u očima Onoga, koji je – kako kaže spomenuta pjesma – „gledao na svako ljudsko srce koje je stvorio, i svako srce koje ima doći“.

I htio bih reći toj majci i svim hrabrim majkama koje su potisnule ljudski obzir i sve strahove i neizvjesnosti, ono što stoji u pjesmi: „Kada si ljubila svoju malu bebu, ti ljubila si lice Boga“, jer svako kršteno dijete je Božje dijete – Božji sin ili Božja kći. I neće Vam Bog nikada zaboraviti taj poljubac, kao što ga neće zaboraviti ni djeca koju sto rodili. Onaj kojega ljubite u svom djetetu, Božji je sin koji je *vlastan grijeha opraštati na zemlji* (usp. Mt 9,6). On je „Alfa“ i „Omega“, on „sjedi na prijestolju“, on za vaš život može reći: *Evo, sve činim novo* (usp. Otk 21,5).

Prije odluke postaviti pitanje

Ovu temu posvećujemo mladićima i djevojkama (i djevojčicama) koji žele prije braka stupiti u spolne odnose. Prije te odluke valja im postaviti pitanje: „Što ako se ipak dogodi trudnoća“. Jer, to je vrlo moguće – usprkos svim suvremenim „efikasnim“ kontracepcijskim sredstvima; usprkos što su svi „jako pametni“ i što svi „jako paze“ – da se ne „dogodi“. Oni koji se „igraju“ mame i tate prije braka, kako to u šali znam reći, neka čuju i ovu ozbiljnu poruku: Oni koji se

„igraju“ mame i tate prije braka, doista mogu postati mama i tata! Mama i tata se postaje onoga časa kada se dijete začne, a ne kada se dijete rodi. A što onda? Stoga treba razmišljati prije nego se „neželjena“ trudnoća dogodi! Prije nego li se dogodi, treba biti svjestan u kakav se rizik upuštaju i kakvoj opasnosti izlažu sebe, svoj život i život potencijalnog djeteta. A da se to događa, jasno pokazuju svima dostupne statistike, o kojima sam pisao u svojoj rubrici „Moralni kutak“ u prošlom broju *Zvonika*.

Kolikim djevojčicama, mladićima i djevojkama je promijenjen životni tijek zbog neželjene trudnoće – bilo da su prihvatili dijete, bilo da su ga abortirali. Koliko neprijatnosti u obitelji, u okolici... Kao da se odjednom prekine bezbrižno djetinjstvo i mladost. I ono što bi trebalo uzrokovati veliku radost i veliko iščekivanje – uzrokuje samo veliku muku s pitanjem: „Što ćemo sad?“. Zato prije „nego li se dogodi“ treba postaviti pitanje, izraziti bojazni i sumnje, i donijeti pravu odluku: „Ne, prije braka“.

Božić: blagdan djeteta – protiv praznih kolijevki

Ovih dana opet je u našoj zemlji bilo „panike“ zbog niskoga nataliteta. Televizija Vojvodine imala je nedavno emisiju sa zanimljivim naslovom: „Prazne kolijevke“. Situacija je jasna. Nestajemo. Već je izračunato da će, ukoliko se nešto veliko ne dogodi, u R. Srbiji 2050. godine biti upola manje stanovnika nego danas. Ovdje u zaključku samo podsjećanje da je Božić blagdan života, blagdan rađanja, blagdan djeteta, blagdan obitelji. Božić bi trebao biti stalno pa da pred našim očima uvijek bude DIJETE koje širi ruke jer želi biti voljeno, jer želi biti grljeno, jer želi voljeti i grliti. Kad bi se svi radovali Božiću i kad bi ga slavili na pravi način, kolijevke u našim obiteljima ne bile prazne jer „Božić“ se zato rodio i došao na ovu zemlju da svi *život imaju, u izobilju da ga imaju* (Iv 10,10). Zato slavimo Božić da bi nas bilo i da bismo uživali u životu!

Proslavljena 800. obljetnica Franjevačkoga reda

Piše: mr. Andrija Anišić

Misnim slavljem koje je u subotičkoj franjevačkoj crkvi Sv. Mihaela arkandela predvodio o. Petar Cvekan, tajnik Franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda, kao osobni izaslanik provincijala o. Željka Železnjaka, zajedno s o. Ivanom Bošnjakom, gvardijanom subotičkim, o. Filipom Karadžom, gvardijanom franjevačkog samostana Sv. Ante u Beogradu u ime Franjevačke provincije Bosne Srebrne te dvadesetak svećenika i redovnika Subotičke biskupije, proslavljena je 26. studenoga 800. obljetnica Franjevačkoga reda.

Na početku slavlja u ime domaćina, nazočne vjernike, prijatelje i dobročinitelje subotičkih franjevaca, ugledne goste među kojima su bili predstavnici Veleposlanstva R. Hrvatske iz Beograda i Generalnog konzulata R. Hrvatske u Subotici, te predstavnici vlasti Autonomne Pokrajine Vojvodine, gradskih vlasti, Hrvatskog nacionalnog vijeća i drugih hrvatskih kulturnih, društvenih i političkih udruga, pozdravio je gvardijan o. Ivan Bošnjak, zaželjevši im dobrodošlicu i puno milosti od Gospodina po zagovoru sv. Franje.

U prigodnoj propovijedi o. Cvekan je, služeći se Isusovom molitvom slavljenja, pozvao prisutne da slave Oca nebeskog, što je „otajstva Kraljevstva Božjega objavio malenima“ među kojima je bio i sv. Franjo kojega je Gospodin pozvao da živeći u poniznosti i siromaštvu oduševljeno naviješta Evanđelje, prepoznavajući u svakom stvorenju odraz slave Božje. Duh i život sv. Franje njegova „manja braća“ već 800

godina pronose diljem svijeta. „Zahvalimo i proslavimo Oca nebeskoga za franjevce koji su u ovim krajevima u prošlosti, kroz niz stoljeća živjeli i navješćivali evanđelje po nadahnuću i uzoru sv. Franje, ali i za one koji to sada čine i koji će to činiti i u budućnosti“, zaključio je o. Cvekan.

U prikaznoj procesiji, uz euharistijske darove **Ivan i Jelena Piuković**, odjeveni u bunjevačku narodnu nošnju, prinijeli su sliku s logom proslave 800. obljetnice Franjevačkoga reda koju je u tehnici slame izradila **Jozefina Skenderović**, a koju su franjevcima darovali vjernici Subotičke biskupije u znak zahvalnosti za svu pastoralnu skrb i ljubav iskazanu im u proteklom stoljećima. Na misi je pjevao franjevački zbor sv. Ivana Krstitelja iz Zemuna pod ravnanjem **Željka Graca**. Psalam i „Pjesmu stvorova sv. Franje Asiškog“ poslije pričesti pjevao je časní brat **fra Miroslav Petrac** iz Zagreba uz orguljsku pratnju **Filipa Ćelikovića**, a Božju riječ čitali su članovi subotičkog Franjevačkog svjetovnog reda.

Svečana akademija

Poslije Euharistijskoga slavlja, u Velikoj vijećnici subotičke Gradske kuće održana je svečana akademija u čast 800. obljetnice Franjevačkoga reda. Program je započeo nastupom djece nekoliko subotičkih župa koje su za nastup pripremile učiteljice i katehistice **s. Eleonora Merković, s. Jasna Crnković i Ana Čavrgov**. Djeca su uz pratnju Tamburaškog orkestra subotičke Muzičke škole, pod ravnanjem **prof. Mire Temunović**, otpjevali pjesme nadahnute franjevačkim duhom: „Vjek hvaljen budi“ i „Hvaljen budi o Bože kralju naš“ pod ravnanjem **prof. Nataše Kostadinović**. Scenu razgovora sv. Franje i br. Stjepana izveli su dječaci **Marin Piuković i Oliver Kovač**.

Slijedili su pozdravi p. Bošnjaka, p. Cvekana i p. Karadže. Svoje zahvale i čestitke franjevcima su uputili i **Pero Horvacki**, dogradonačelnik Subotice, u ime gradonačelnika **Saše Vučinića** i gradskih vlasti, zatim **Mato Groznica** u ime pokrajinskog Tajništva za nacionalne manjine AP Vojvodine, a pročitani su i brzojavi isprike i čestitke **dr. Bologluba Šijakovića**, ministra vjera u Vladi R. Srbije, **Bojana Pajtića**, predsjednika Izvršnog vijeća Vojvodine, kao i **Ljerke Alajbeg**, generalne konzulice R. Hrvatske u Subotici.

Predavanje o Franjevačkom redu i FSR

Predavanje na temu „800 godina franjevačkoga reda“ održao je **dr. sc. Robert Skenderović** iz Zagreba. U kratkim crtama osvrnuo se na početke Franjevačkoga reda, a zatim je pregled-

Pozdravna riječ
gvardijana
fra Ivana Bošnjaka

8

dr. sc. Robert
Skenderović

mons. Stjepan Beretić

no prikazao djelovanje Franjevaca u ovim krajevima počevši od Bosne i Hrvatske do Mađarske i Bačke. Pri tom je istaknuo kako su franjevci na ovim prostorima prisutni gotovo od osnutka reda. Ukazao je također na značaj i doprinos franjevaca u Bačkoj, gdje su prisutni već u prvoj polovici 17. stoljeća. Doprinos franjevaca je osobito značajan i zabilježen od kraja 17. stoljeća kada su franjevci doveli veće skupine Hrvata – Bunjevaca i Šokaca iz Bosne i Hercegovine, te iz Dalmatinske zagore u Sombor, Baju i Suboticu te krajeve u okolici Bača. „Franjevci su odigrali veliku ulogu među Hrvatima u Bačkoj ne samo u širenju i očuvanju vjere, nego i u prosvjetnom smislu i očuvanju nacionalne svijesti“, istaknuo je predavač.

O Franjevačkom svjetovnom redu i njegovu djelovanju u Bačkoj govorio je potom **mons. Stjepan Beretić**, katedralni župnik u Subotici i biskupski vikar. Podsjećajući na nastanak samoga Franjevačkoga svjetovnoga reda, čija je svrha prije svega „propovijedati evanđelje radom“, mons. Beretić je naglasio kako spomenuti red u Subotici i Bačkoj postoji već 280 godina. U prvom popisu brojio je 500 članova, a u drugom više od 700, dok danas ima oko dvije stotine članova. „Franjevci su uvijek bili bliski narodu i zato ih je narod volio i poštivao kao svoje rođake te su ih nazivali 'ujacima'. Oni su s vjernim pukom dijelili dobro i zlo, proživljavajući s njim progone i neimaštinu, ali ga nikada nisu napustili. Franjevci su ostavili među bačkim Hrvatima i u vjernom puku u Bačkoj tragove koji se nikada izbrisati neće“, zaključio je predavač.

Subotičke franjevke, točnije sestre Kćeri Milosrđa Trećeg samostanskoga reda sv. Franje, predstavila je s. Eleonora Merković. Ona je naglasila kako su sestre Kćeri Milosrđa ubrzo nakon osnutka Družbe već došle u Suboticu (1923.), gdje su preuzele rad u domu za napuštenu i siromašnu djecu „Kolevka“, a od 1930. godine imaju i svoj samostan. U proteklim godinama djelovale su u više župa Subotičke biskupije, a sada djeluju u župama Sv. Roka i Marije Majke Crkve.

Scenski prikaz uz stihove i glazbu

U nastavku programa recitatori Hrvatske čitaonice **Nevena Mlinko** i **Filip Čeliković** govorili su stihove subotičkih pjesnika **Lazara Franciško-vića** i **Silvestra Bašića** o franjevcima i franjevačkoj crkvi, uz klavirsku pratnju **Miroslava Stantića** te Bašićev scenski prikaz. Na svečanoj akademiji nastupili

Nastup djece pod ravnanjem Nataše Kostadinović

Recital: Silvester Bašić, Filip Čeliković i Nevena Mlinko

Zbor sv. Ivana Krstitelja iz Zemuna

su i zborovi sv. Ivana Krstitelja iz Zemuna i Komorni zbor Collegium musicum catholicum iz Subotice pod ravnanjem Željka Graca i Miroslava Stantića. Voditelji večeri bili su **Željka Zelić** i **Lazar Cvijin**.

Proslava ovog velikog jubileja održana je u organizaciji franjevačkoga samostana, a uz potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, osobito ravnatelja Zavoda **Tomislava Žigmanova** i menadžerice kulturnih aktivnosti **Katarine Čeliković**. Bila je to zahvala Bogu za dar Franjevačkog reda, koji je u Crkvi na tim prostorima ostavio svijetle i duboke tragove, ali i molitva za budućnost – da novi mir i novo dobro, po zagovoru sv. Franje i zauzimanjem njegovih sinova i kćeri i svih ljudi dobre volje zavlada cijelim svijetom, kako je to nadahnuto rekao o. Petar Cvekan.

*Prinos darova
Ivan i Jelena Piuković*

Ustrajno Zvonik zvoni, a Danica razdanjuje

Piše: Katarina Čeliković

Ⓐ Zvonik stvara zajedništvo. Ⓐ Danica je čuvar vjerskog identiteta. Ⓐ

Ⓐ Ona je nepobitno čuvarica nacionalnog identiteta ovoga naroda. Ⓐ Danica malo svjetlo u tami, znak nade. Ⓐ
Ⓐ Jedini prozor u svijet vlastite vjere, a budući da su na hrvatskome jeziku i u svijet kulturne vlastitosti. Ⓐ

Proslava s povodom

U Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici, 16. prosinca – dan pred zaključenje lista, proslavljeno je 15 godina izlazenja *Zvonika*, kao i 25 godina neprekidnog izlazenja kalendara Subotička Danica. Ovo je povod za slavlje, ali ponajprije za zahvalu Bogu za rijedak primjer ustrajnosti u svijetu katoličkih tiskanih medija na hrvatskom jeziku u Vojvodini.

Uredništva *Zvonika* i *Subotičke Danice* željela su plodove svoga rada predstaviti i javnosti na onaj način koji će potvrditi i razlog za njihovo ustrajno pojavljivanje. Kako su ove tiskovine neprofitnog karaktera, ni proslava ne može biti drukčija nego slavlje i veličanje Onoga koji je dao snagu za ovo.

vorni urednik Subotičke Danice mons. dr. Andrija Kopilović te, među ostalim, rekao kako *ona izlazi puno duži niz godina. No, kao ni jedan Godišnjak, Danica je zabranjivana, plijenjena, spaljivana, napadana, a ipak živa. Mislim da Danica uskrišava upravo zato jer je zvijezda neuništiva. U našem narodu izvršila je poslanje doslovno zvijezde Danice jer je uvijek znak i poticaj nove nade, ali i navještaj dana.*

To je svojevrsni pregled i trajni izvor događanja u našoj zajednici... Ona je jednom riječju hrana duše našega čovjeka. Kopilović je istaknuo kako u Danici ima i takvih ozbiljnih i zrelih teoloških tekstova, na znanstvenoj razini kojih se ne bi stidio ni jedan znanstveni časopis. Na koncu je zaključio: Danica je čuvar vjerskog identiteta. Ona je nepobitno čuvarica nacionalnog identiteta ovoga naroda.

Mons. Kopilović je također posvjedočio da se kao odgovorni urednik osjeća odgovorno te da doživljava *Danicu kao istiniti svjetionik ne jak kao sunce, ali jasan kao zvijezda*, stoga se smio i smije prihvatiti biti odgovoran za takvu Danicu s ponosom i zahvalnošću dok to može i dok mu zajednica povjера. Neka Danica živi i „dvori“ svoj narod.

Zvonik zvoni a Danica razdanjuje mnogima

Ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Tomislav Žigmanov je rekao: *Na pitanje kome Zvonik zvoni a Danica razdanjuje, mora se prvo reći – mnogima! Oni doznaju, vidjet ćemo, istina različito ono što sadrže brojnim.* Po njemu, *to je jedini prozor u svijet vlastite vjere, a budući da su na hrvatskome jeziku i u svijet kulturne vlastitosti.* Žigmanov je istaknuo kako se mora sada i

ovdje osvijestiti da su to jedine vjerske periodične publikacije unutar Katoličke crkve koje ovdje postoje na materinjem jeziku Hrvata. Kada je u pitanju svrha koje *Zvonik* i *Danica* postizavaju, to je područje sebedpredstavljanja – riječ je o svjedočenju da kao zajednica vjerujućih jednoga naroda možemo govoriti o nama i onomu našem sami. Žigmanov je postavio pitanje i odgovorio: *Zar Danica, pojavivši se relativno kasno na stolu sličnih pothvata među Hrvatim, sa temeljnom namjerom da bude sredstvo kako bi dan i ovdje već jednom bio, nije prestajala, pa ponovno započimala izlaziti više od 5 puta? Nekad zaslugom drugih, a gdjekad i zbog, priznajmo to smjelo, naših slabosti! No, uvijek se iznova, poput mitskog Feniksa, pojavljuje iz pepela, s drugim ljudima, u drugim društvenim okvirima, drugačijega izgleda, pa ipak s istom nakanom – biti u funkciji naviještanja Riječi, sa svim gore navedenim posljedica.*

Urednik uređuje

Riječi pozdrava nazočnima na svečanoj priredbi uputio je ponajprije glavni urednik *Zvonika*, mr. Mirko Štefković, zahvaljujući ovom prigodom svima – napose onima koji pišu i onima koji čitaju – na potpori koju daju punih petnaest godina. Jedino zajedništvo u Bogu može uroditi ovakvim plodovima, rekao je urednik, te istaknuo kako svi oni koji pišu i daju svoje priloge za *Zvonik* zaslužuju veliku pohvalu i zahvalu. *Hvala im za nesebično utrošenu energiju, kojom su potegnuli konop zvona našega Zvonika, kako bi se njegov poziv na upravljanje pogleda k Nebu što jače čuo. Uvjeren sam da ih plaća, koju im Zvonik nije mogao dati, negdje ipak čeka. Ono što su možda već dobili, to je radost što su i sami poput tolikih pisaca svoja pera Gospodinu na raspolaganje stavili, da On sam kroz njih progovori.*

Razlog za radost po njemu je svako zaključivanje broja, te je nadodao da se raduje kad razmišlja kako mnogi od objavljenih tekstova nekoga dotaknu i potaknu da na tren zastane i osjeti prisutnost Božju. *Kakvog li uzvišenog poslanja! O tom ozračju u kojem je Zvonik nastao i opstao govori i činjenica da, pored simbolične nagrade, nitko za ono što uradi ne može primiti zasluženu plaću.*

U služni naroda odgovorno

Biti odgovornim urednikom za neku tiskovinu nije često ugodna uloga i vidljiva u javnosti, o čemu je govorio odgo-

Ima jedna zvijezda koja nije zvijezda

Zašto je naš kalendar zvijezda iako nije zvijezda, i zašto ju tako zovemo, odgovorio je glavni urednik **mons. Stjepan Beretić**: *Ova naša, Subotička Danica se zove tim imenom zato što je oduvijek htjela naviještati praskozorje, zoru koja puca, početak novoga dana.* To dakazuje i njen sadržaj za 2010. godinu, jer *Danica izmamљуje osmijeh, zanos, veselje, radost. Danica ima svoj čar i ljupkost.* Zato Subotička Danica, rekao je mons. Beretić, *ne smije biti glasnik tame, nasilja, smrti ni nemira, već će sve učiniti, da svoje čitatelje oraspoloži za dnevne dužnosti.* Potom je rekao kako Danicu treba uzeti u ruke i zbog mladosti njezinih suradnika. *Vrijedi je prolistati i zato što nam ova Danica svjedoči o tome, koliko su djeca i mladi katolici aktivni.* Nakon nabiranja i drugih sadržaja, mons. Beretić je na kraju rekao da je *Subotička Danica sva ukorijenjena u ovaj komad Zemlje između Dunava i Tise. Najbliža je ljudima nizine. Subotička Danica nam treba samo ako je, kako kaže latinski tekst hvalospjeva uskrsoj svijetlosti: Lucifer Matutinus – jutranji svjetlonoša. Kad bi crno pisala, bilo bi to kao pisanje pi-saljkom po rijeci. U tami se tama ne vidi. Ako su svi zakuci zemlje puni tmina i nasilja, neka nam ova Danica bude malo svjetlo u tami, znak nade.*

Pastirska igra „Božić u svemiru“

U drugom dijelu programa, voditelji **s. M. Jasna Crnković** i **Vladimir Lišić** najavili su jedno od iznenađenja večeri, nakon što je u šali s. M. Jasna kao voditeljica bila prvo iznenađenje. Drugo iznenađenje bila je pastirska igra „Božić u svemiru“ u izvedbi djece i pjevača župe Sv. Roka, a kojima su se priključili **VIS „Proroci“** i **Antonija Piuković**. U tijeku igre oživljen je stari bunjevački

običaj „Betlemari“ koji je izazvao veliku radost kako samih izvođača tako i publike.

Brojne nagrade

Na kraju večeri voditelji su pozvali publiku na malu igru, što je i bilo treće iznenađenje. Ovom prigodom je onima koji su pronašli na svom sje-

dištu skrivenu najljepnicu, darovano 25 Danica i 5 pretplata za Zvonik, a katedralni župnik je darovao 10 knjiga „Dužijanca u srcu“. Ovo je bila velika radost za publiku, što se kasnije prenijelo i u druženje i razgovor.

Čestitke

Dragi moji,
ne bih vam željela govoriti o značaju *Zvonika* za opstojnost našeg roda i naroda, jer, ako je netko toga svjestan, to ste vi! Želim vam samo reći da se moje najljepše uspomene iz rodnog kraja (u kojima nema ni zrna patetike niti nostalgije, samo čista radost) vežu i isprepliću sa „životom“ *Zvonika*.

Sada kada obilježavate njegovih 15 godina, želim vam i ubuduće nadahnuće Duha Svetoga, snagu i milost od Gospodina da dragi nam *Zvonik* nastavi svojim življenjem pronositi slavu Boga našega, okupljati i radost donositi obiteljima i pojedincima kamogod stigne.

Čestitam, radujem se s vama, vjerujem u vas i nadam se dugom življenju i dobromu koje *Zvonik* daruje svakim svojim brojem.

Od srca,

Vaša Bernarda Grgić

Hvala na pozivu za *Zvonik* i *Danicu*. S duhom sam s vama i dalje ostajem na raspolaganju kao dopisnik za *Zvonik* i *Danicu*. Nek nam živi *Zvonik* i *Danica*, nek se čuje njegov mili zvuk širenja Radosne vijesti, a *Danica* nam svijetlila i najavljivala zoru novog Dana kulture i duhovnosti za sve uzraste. Čestitam!

Pozdrav svima u *Zvoniku* i *Danici*! Sretan Božić!

o. Mato, OCD

Zahvaljujem na pozivu na svečanu akademiju u povodu jubileja *Zvonika* i *Subotičke Danice*. Nažalost, zbog lošeg zdravstvenog stanja nisam u mogućnosti nazočiti ovom događaju.

Zvonik i *Subotička Danica* duhovna su riznica, čuvari i kroničari vjerskog, kulturnog i nacionalnog identiteta naše zajednice. I sam sam, svojim skromnim priložima, nastojao pridonijeti ovoj misiji.

Svim zaslužnim čimbenicima za neprekidno izlaženje ovih dviju publikacija čestitam na velikom i uspješnom zalaganju i želim mnogo uspjeha u daljnjem radu.

Pozdrav u Gospodinu,

Zvonimir Pelajić

Deset pretplata i Vama, poštovani čitatelji!

Ako želite dobiti pretplatu na *Zvonik*, popunite kupon i pošaljite ga na adresu:

Uredništvo Zvonika
Beogradski put 52
24000 Subotica

Ime i prezime: _____

Adresa: _____

Pjevači nekoliko župa sa svojom zaštitnicom

Sv. Cecilija je okupila pjevače nekoliko župa: subotičkih župa Marija Majka Crkve i Sv. Roka, žedničke pjevače, kao i pjevače iz Bačke Topole. Oni su blagdan svoje zaštitnice proslavili 23. studenog u žedničkoj crkvi Sv. Marka.

Svetu misu služili su župnici spomenutih župa: **preč. Željko Šipek**, **mons. Andrija Kopilović**, **preč. Andrija Anišić** i **preč. Ferenc Fazekás**. Pjevanje na misi je bilo vrlo dojmljivo, na hrvatskom i mađarskom jeziku, a animirali su i ravnali ovim velikim zborom kantori svih prisutnih zborova.

Nakon svete mise, pred crkvom je blagoslovljen obnovljeni križ, zaslugom obitelji **Faragó**, pred kojim su se pjevači pomolili i poljupcem križu izrazili svoje štovanje. Ovo lijepo druženje nastavljeno je u restoranu Kod Zvonka, gdje su žednički članovi zbora čestitali svojim dugogodišnjim članovima te nekima uručili i zahvalnice za njihov pjevački angažman. /K. Č./

Srušimo Balkanski zid

U povodu Međunarodnoga dana tolerancije, 16. studenoga predstavnici dviju škola: Osječke gimnazije „Gaudeamus“ i Novosadske gimnazije „Jovan Jovanović Zmaj“ željeli su učiniti nešto konkretno u vidu međusobnog susretanja i suradnje. Obilježili su to susretom, podsjećajući se također 20. godišnjice rušenja Berlinskog. Stoga su susret nazvali: „Srušimo Balkanski zid“.

Raniji kontakti ovih dviju škola okrunjeni su jednom ovakvom inicijativom, hrabrošću i jednostavnošću iskrenih stvaralaca mira, unatoč hladnih vjetrova nepovjerenja, antagonizma i netolerancije naroda dviju susjednih republika bivše Jugoslavije. Susret se dogodio najprije u katoličkoj crkvi, uz razgledanje umjetničke ljepote i sakralnih vrijednosti, što je gostima iz škola i svećenicima iz Pravoslavne crkve predstavio župnik **vlč. Antun Kopilović**. Ravnatelji obje škole priložili su za crkvu skromni prilog, koji je toliko veći što je to zapravo jedno čudo sv. Eugena, budući da se župljani već duže vrijeme mole kod relikvija sv. Eugena mučenika za „proviđenje“ u materijalnim potrebama naše siromašne župe. Jedna od učenica je potom u župnoj dvorani pročitala kratki referat o „rušenju Balkanskog zida“, u kojemu se kaže da je tolerancija harmonija u različitostima. *To nije samo moralna dužnost, to je također politički i zakoniti imperativ. Tolerancija je vrlina koja mir može učiniti mogućim, doprinosi mije-*

njanju kulture rata u kulturu mira. /.../ Iako „Balkanski zid“ fizički ne postoji, on se osjeća poput pritiska na prsima... čak i mali pokušaji opraštanja su svijetle točke koje ocrtavaju put mira, na kojem čista srca neće trebati kamenje. Idealno bi bilo kad bi svatko od nas maknuo po jednu ciglu s tog našeg zida i iskrenom namjerom pružio ruku pomirenja. Srušimo napokon taj Balkanski zid i zaliječimo rane na srcima.

Drugi dio susreta bio je u pravoslavnoj crkvi, a domaći paroh **o. Željko Tešić** je s đakonom **o. Đorđem** progovorio o umjetničkom bogatstvu jednog od najljepših ikonostasa te nakon molitve priredio zakusku za goste u novootvorenoj Dvorani crkvene općine. Iako postavljeni cilj izgleda dalek i možda nedostižan, značajna je izjava ravnatelja Osječke gimnazije: *Mi smo samo putnici! Putujemo Gospodinovim stazama i osvajamo mir a hrabar je i poticajan ovaj mali korak dviju škola ka pomirenju. /Ante K./*

Tavankut: Svečana misa zahvalnica

Tradicionalno, na blagdan Krista Kralja, upriličena je svečana sveta Misa za sve žive i pokojne članove HKPD „Matija Gubec“ iz Tavankuta, u župnoj crkvi „Srca Isusova“, a predvodio ju je mjesni župnik **preč. Franjo Ivanković**.

Misno slavlje uljepšali su članovi gostujućeg Društva iz Republike Hrvatske, KUD „Ključ“ iz Trga, Grad Ozalj, Karlovačka županija, koji su večer prije nastupili na prvom Tamburaškom festivalu u Ljutovu, kao i članovi HKPD „Matija Gubec“ iz Tavankuta, odjeveni u narodnu nošnju.

Nakon euharistijskoga slavlja, organiziran je posjet vječnim počivalištima istaknutih članova društva, i položeni su vijenci na grob **Ivana Prčića Gospodara**, **Stipana Šabića**, **Anice Balazević** i **Vince Dulića** a potom i na bistu Matije Gupca u dvorištu istoimene osnovne škole u Tavankutu.

U Galeriji slika od slame, uz prigodni domjenak, upriličen je razgovor o doprinosu i značaju istaknutih članova u očuvanju i promoviranju kulturne baštine hrvatske zajednice na ovim prostorima. /L. S./

Redovito jesensko krizmanje u Subotici

Redovito jesensko krizmanje u Subotici održano je ove godine u župi Sv. Marije, na blagdan Krista Kralja, 22. studenoga. Pedeset i četvero mladih iščekivalo je da im bude podijeljen sakrament Potvrde. Došli su s različitih subotičkih župa: Isusa Radnika, Sv. Križa, Sv. Marije, a čak i iz Malog Idoša.

Dvojezičnu svetu misu predvodio je subotički biskup msgr. dr. Ivan Pénczes s još devetoricom svećenika. Na misi su bili i redovnici i redovnice te veliki broj vjernika. Na kraju svete mise članovi Pastoralnog vijeća u svoje ime, ali i u ime vjernika zahvalili su biskupu što je mladima podijelio sakrament Sv. Potvrde. Župnik vlč. Károly Szungyi zahvalio je također biskupu jer je posjetio našu crkvenu zajednicu, ali i braći svećenicima, Pastoralnom vijeću, kantoru, pjevačima, a krizmanicima je čestitao i zaželio da dobivena milost donese plodove u njihovu životu.

Na kraju svete mise, biskup Ivan zaželio je krizmanicima da sačuvaju milost koju su dobili na krizmanju. Izrazio je zahvalu i crkvenom zboru, kojim ravna kantor Sándor Tamás, a koji je na ovoj svečanoj misi pjevao Misu sv. Terezije, koju je skladao msgr. art. m. József Miocs. Zahvalio je i Pastoralnom vijeću i vjernicima za pektoral, koji je dobio na dar.

s. Hermína Kovács M.

Konferencija Caritasove službe kućne njege

Financiranje trogodišnjeg projekta kućne njege u okviru Caritasa završava se od strane Europske unije 31. prosinca 2009. godine, međutim, uz podršku Caritasa Njemačke i njemačke Vlade program se nastavlja i poslije ovog datuma.

Caritasov projekt skrbi o starima dobiva podršku i od drugih institucija, kao što je pokrajinska vlada, preko javnih radova, i od pojedinih općina, istaknuto je na Konferenciji Caritasove službe kućne njege, održanoj u Beogradu 3. studenoga. U radu konferencije sudjelovali su predstavnici Caritasa Srbije i Crne Gore, Ministarstva zdravlja Republike Srbije i Republike Crne Gore, Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike Srbije, kao i donatori.

Projekt kućne njege, financiran od strane Europske unije posredstvom Caritasa Njemačke, započeo je 1. siječnja 2007. godine u Nišu, Subotici i Baru. U svakom od ova tri grada, tijekom tri godine, je 12 zaposlenih (6 medicinskih sestara i 6 gerontodomačica) pružalo usluge. Svakog mjeseca je prosječno oko 700 starih osoba primilo usluge Caritasove kućne njege. Broj volontera porastao je na 52, a broj korisnika

usluga volontera u lipnju 2009. bio je 153.

Marija Vujošević iz Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike, na konferenciji je iznijela da je Srbija jedna od pet, a prema nekim kriterijima čak i treća zemlja s najstarijim stanovništvom na svijetu. Želim istaknuti doprinos Caritasu, pomogli ste ovoj državi da veliki broj upravo siromašnih starih građana zbrine. Nažalost, naša država još uvijek nema dovoljno sredstava osigurati sve, zaključila je Vujoševićeva.

Darko Tot, nacionalni koordinator Caritasa Srbije i Crne Gore, predstavio je rezultate u radu još od sredine 90-tih, kada je Caritasova mreža započela program kućne njege na području zemlje, a koordinator Caritasa Srbije i Crne Gore Gabor Ric ukazao je na promjene koje su se proteklih godina odvijale u stavu i podršci prema ovim programima. Na konferenciji u Beogradu posvećenoj programima kućne njege Caritasu, predstavnik Caritasu Njemačke Kraus Gernot rekao je kako je tijekom protekle tri godine postignuta velika prepoznatljivost projekta kućne njege od strane nekoliko lokalnih, regionalnih i nacionalnih vlasti u Srbiji i Crnoj Gori, kao rezultat došlo je i do značajnih financijskih donacija, kao i moralne i pravne podrške u smislu potpisivanja memoranduma o suradnji. /K. K./

Proslavljen spomendan sv. Nikole u Plavni

Na drugu nedjelju Došašća, 6. prosinca, u crkvi Sv. Jakova u plavni proslavljen je i spomendan sv. Nikole. Poslije svete mise, najmlađi članovi literarnog odjela HKUPD-a „Matoš“, priredili su kratki program u čast ovom svecu.

Dječaci i djevojčice recitirali su tom prigodom pjesme vezane uz život svetog Nikole. Njih je za ovaj događaj pripremala Evica Bartulov, koja je inače koreografkinja najmlađe skupine „Matoša“. Nakon programa i do njih je stigao sv. Nikola i darivao ih skromnim ali lijepim darovima, što je osobito dojmilo sve nazočne župljane. Potom je i vlč. Josip Štefković darivao svu nazočnu djecu, a djecu je u ime „Matoša“ darivala slatkišima i predsjednica Udruge Kata Pelajić.

HKUPD „Matoš“ od svog osnutka, 17. siječnja 2008. godine, usko surađuje sa župnom zajednicom i nastoji obnavljati običaje, kulturu i vjerski život u Plavni. Ovo je lijep primjer gdje su djeca bila na prvome mjestu, a ovaj dan obogaćen novim duhovnim sadržajima. Mali recitatori govorili su stihove na svom materinjem jeziku i time pokazali kako hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, ako do sada još nije ušao na velika vrata u školi, ipak postupno ulazi u ovaj kraj na mala vrata, uz pomoć mjesne udruge kulture i zalaganjem ljudi dobre volje. Tako će mališani: Ksenija, Luka, Toni, Mateo, Nataša, Ines, Marina, Valentina, Dajana, Josip, David i Biljana ostati zabilježeni u kronici „Matoša“ i župe Sv. Jakova, kao prvi recitatori i sudionici obnove spomendana sv. Nikole u Plavni. /Zvonimir Pelajić/

Šesta obljetnica Radio Marije

U sjedištu Radio Marije Srbije u Novom Sadu skromno je 13. listopada obilježena obljetnica šest godina postojanja ove radio postaje. Radio Marija je jedina katolička radio postaja u Srbiji koja trenutačno radi s pet odašiljača i to u Novom Sadu, Subotici, Somboru, Leskovcu i Plandištu.

Utemeljitelj i prvi direktor programa bio je **+dr. o. Tadej Vojnović**, franjevac i poznati bibličar. Trenutačno je direktor programa **mons. dr. Andrija Kopilović**, a postoje dva studija u Novom Sadu i Subotici.

Kao i svugdje, Radio Marija se oslanja uglavnom na rad volontera i pomoć i potporu slušatelja. Radio Marija Srbije je dio Svjetske obitelji Radio Marije i radi po načelima kao i u ostalih šezdesetak zemalja, tako da su na svakodnevnom programu molitva krunice, prijenos svete mise izravno, vjeronauk, a imaju svoje mjesto i informacije iz Crkve i duhovna glazba. Jedna od zanimljivosti je podjela vremena u Subotici i Somboru s radio postajama Srpske pravoslavne Crkve. U spomenutim mjestima pola dana se emitira katolički, a pola dana pravoslavni program. Nakon prvobitnog čuđenja, ovaj način emitiranja naišao je na pozitivni prijam slušatelja. Iznimni je ovo primjer ekumenizma na djelu. Radio Marija Srbije planira proširiti mrežu svojih odašiljača i unaprijediti kvalitetu emisija uključivanjem kompetentnih stručnjaka u rad. Također apeliraju na daljnju pomoć svojih slušatelja, udruga i institucija kako za materijalnu pomoć tako i za pomoć u dragovoljnom radu i molitvi. /*Csaba Kovács*/

Sombor: Humanitarni koncert za zajednicu „Hosana“

„Bijah u nevolji – pružite mi ruku“, naziv je humanitarnog koncerta održanog na blagdan Krista Kralja 22. studenoga u crkvi Sv. Križa u Somboru, priređenog kao pomoć Zajednici za pomoć ovisnicima „Hosana“ u Starom Žedniku.

Ovisnost, kuga današnjice vreba na svakom koraku, osobito mladoga čovjeka, a onome koji u nju zapadne potrebna je pomoć, jer sam se ovisnik teško može izvući iz gliba droge. To je primijetio i vlč. **dr. Marinko Stantić** koji je osnovao zajednicu „Hosana“ u Starom Žedniku, isprva kao ogranak zajednice „Milosrdni otac“ u Međugorju, a danas zajednica djeluje kao samostalna. Za život i opstanak zajednice potrebna su ogromna sredstva, stoga je svojim radom pomažu sami štićenici, kao i donatori kojih nikad nije dosta. Jedan mali vid pomoći su i humanitarni koncerti, koje organizira neumorni velečasni Marinko, koji pokraj toga što je voditelj zajednice „Hosana“ radi i na drugim velikim projektima od kojih je jedan i Festival duhovne glazbe „Hosana fest“.

I ovoga puta je pjesma privukla brojne vjernike u crkvu Sv. Križa, ali i humanost i želja za pomoći drugome. Program kojeg je vodio vlč. Marinko otvorila su djeca iz Osnovne škole „Matko Vuković“ u Subotici, a izveli su scenski prikaz moli-

tve Očenaša. Uslijedile su izvedbe Dječjeg tamburaškog orkestra iz Subotice pod ravnanjem Ane Čavrgov, s kojima su i nazočni u crkvi zapjevali pjesme „Uđite s hvalama“, „Gospodin je pastir moj“, „Kao košuta“, „Velik si“, „Hosana“ i „Ostani s nama“. Potresno je bilo svjedočanstvo mladog štićenika zajednice **Mirze Huma** iz Mostara, koji dolazi iz dobrostojeće obitelji u kojoj su ga roditelji lijepo odgojili a ipak je upao u svijet ovisnosti, što je dokaz da droga ne bira, te nažalost svatko može postati ovisnik. Mirza je na putu izlječenja u zajednici „Hosana“, a njegovo hrabro svjedočanstvo koje je mnogima natjeralo suze na oči, nazočni su nagradili burnim pljeskom. Svoje svjedočanstvo je iznijela i majka ovisnika **Gordana Pejinović**, a lijep kulturno umjetnički program upotpunila je ženska pjevačka skupina KUDH-a „Bodrog“ iz Bačkog Monoštora otpjevavši nekoliko crkvenih pučkih pjesama, kao i pjevačka skupina HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora. **Dejana Jakšić** i **Miloš Jevtić**, članovi recitatorske sekcije HKUD-a „Vladimir Nazor“, recitali su pjesme „Sve je Gospodine“ Ante Jakšića i „Kuda ćeš poći?“ Augusta Đarmatija. Koncert je završen pjesmom „Dajmo hvalu Gospodu“, koja je na neki način bila zahvala za mlade i dobre ljude koji su na putu izlječenja, kao i hvala za njihove dobrotvore, a prvenstveno kao velika hvala Bogu. Stoga su je svi izvođači i nazočni u crkvi Sv. Križa tako zdušno otpjevali.

Z. Gorjanac

Predstavljanje knjige o. Beata Bukinca u Baču

U organizaciji HKUPD-a „Mostonga“ iz Bača, 16. studenoga predstavljena je knjiga o. Beata Bukinca OFM „O ulozi franjevaca u seobama hrvatskoga naroda u XVI. i XVII. stoljeću - Dizertacija za doktorat iz sv. Teologije“. U lijepom ambijentu etno „Didine kuće“, u nazočnosti članova HKUPD-a „Mostonga“ iz Bača, predstavnika HKUPD-a „Matoš“ iz Plavne, predstavnika HNV-a Željka Pakledinca, župnika vlč. Josipa Štefkovića i drugih, knjigu je predstavio mons. Stjepan Beretić.

Ulomcima iz „Subotičke Danice“ iz 1937. godine, životopisom o. Beata Bukinca i interpretacijom poezije, članice literarnog odjela HKUPD-a „Mostonga“ **Ana Filipović** i **Senka Bundić**, uvele su nazočne u zanimljivo izlaganje mons. Stjepana Beretića. *Koliko malo znamo o našim velikanima Aleksi Kokiću, Albi Vidakoviću, a još manje o ocu Beatu. Nitko nije toliko opsežno pisao o seobama hrvatskoga puka kao pater Beato, a hrvatska ga enciklopedija uopće ne spominje. Spominje se u Leksikonu puđunavskih Hrvata i to je sve što znamo o njemu*, kazao je na početku svoga izlaganja mons. Beretić. Knjigu, u izdanju „Pučke kasine 1878“, preveo je **mr. Bela Tonković** 2007. godine. /*Zvonimir Pelajić*/

Susret vjeroučenika dviju župa u Maloj Bosni

Grupa mladih pod nazivom „ZAMKA” (Zajednica mladih katolika) iz Bajmoka, u subotu 21. studenog, pozvana je na druženje u crkvu Presvetog Trojstva u Maloj Bosni.

Razlog ovoga poziva je u želji da mi, mladi iz Bajmoka pokažemo što znamo i kako se družimo, ali i da naši domaćini nama pokažu što i koliko znaju o Isusu i velikom predstojećem blagdanu – Isusovu rođendanu ili Božiću. Nakon zanimljivog načina upoznavanja i predavanja na temu *Kršćanstvo je poziv i put*, te razgovora o Bogu, pripravi za blagdane, igrali smo i neke zanimljive igre. Ovom prigodom smo donijeli i odluke o tome čega ćemo se odreći za vrijeme Adventa, te ih napisali na papiriće koje smo zalijepili na plakat. Osim toga plesali smo, pjevali i molili se... Naravno, ne bi sve ispalo tako zanimljivo da s nama nisu bile vjeroučiteljice **Vesna Huska**, **Mirela Varga** i, naravno, nas župnik **vlč. Bende Zsolt**... Poslije igre, plesa i molitve sa stola nas je mamio miris kiflica koje su nam vjeroučenici iz Male Bosne pripravili. Grickajući kiflice pitali smo kako im je bilo s nama se družiti, pa evo i nekih komentara:

– Nama se jako sviđa ovakav način druženja. Dobro je da se međusobno bolje upoznajemo. To je pogotovo korisno za krizmanike, jer će se oni možda sljedeće godine naći u istom odjelu i tako stvoriti prava prijateljstva, koja su nastala na satima vjeronauka. – **Ana i Kristina Ivković**

– Na susretu u Maloj Bosni smo se zaista prelijepo proveli. Upoznali smo nove prijatelje koji su nas rado ugostili. Svi smo s osmijehom obradili par tema, pomoću kojih smo se bolje upoznali... Sve to smo radili s radošću, osmijeh nam nije silazio s lica. Jedva čekamo sljedeći susret da se ponovno družimo... P. S. Nadam se da će to biti uskoro.... – **Ines Tomašković**.

Naravno, pozvali smo vjeroučenike iz Male Bosne i kod nas u crkvu (župu) Sv. Petra i Pavla u Bajmoku! Svakog petka od 15 sati imamo druženje na župi, pa tko želi neka nam se priključi, jako nam je zanimljivo i super se zabavljamo.

Danijela Vidaković, AT 1/1

Dolazi ti Isus, otvori mu srce

Došašće je vrijeme priprave na dolazak rođenja maloga Isusa. U župi Sv. Lovre u Sonti na zornice dolazi lijepi broj vjernika a osobito djece.

Aktivno sudjeluju u čitanju, ministriranju i pjevanju. Pored oltara nam stoji kućica (napravio je **Miloš Miloš**) i predstavlja naše srce i našu kuću. U početku je kućica bila tamna, ali kako svaki dan otvaramo na njoj po jedan prozorčić, u kućicu ulazi svjetlo. Tako je i s našim srcem. Porukice koje dobivamo kod svakog otvaranja prozorčića nas potiču da budemo bolji i tako puštamo svjetlo-Isusa u naša srca. A

potom to svjetlo nosimo u naše domove. Porukice dobivaju i stariji, a djeca se jako vesele malom daru – oblatni koju dobivaju na kraju sv. mise a koje za njih svako jutro ispeče marljiva mama **Ljiljana Kuruc**. Tako cijela župna zajednica proživljava Advent i raduje se dolasku Božića. Djeca svjedoče kako dolaze na zornice jer vole ići u crkvu moliti se, jer se ondje pjeva i čita. Neka od djece rekla su kako im je zornica lijepo jer uče nove pjesmice i dobivaju sličice, a jedna je djevojčica istaknula kako dolazi na svetu misu da bi otvorila i pripremila svoje srce za Isusov dolazak. Neki od njih rekli su još i da na zornice dolaze prije škole kako bi nahranili dušu ali i činili male žrtve jer ih to veseli, budući da se na taj način bolje pripravlja za Božić. /**Kristina Ralbovsky**/

Glazbom proslavili blagdan zaštitnice glazbenika

Komorni zbor „Pro musica“ u suradnji s Udrugom zborova iz Segedina, koncertom je proslavio zaštitnicu glazbenika sv. Ceciliju. Koncert je održan 21. studenoga u segedinskoj katedrali u kojoj je nastupalo 100 pjevača s misom u cis-molu predstavnika francuskog romantizma **Louisa Viernea**.

Ovo izvanredno djelo pisano je za dvoje orgulje i veliki zbor. Grandioznoj misi prethodio je Bachov Preludij i fuga u Es-duru koju je izveo **Saša Grunčić**, mladi orguljaš subotičke katedrale koji je program obogatio i Sonatom za orgulje **Johannesa Brahmsa**. Dirigirao je **Csaba Paskó**, regens chori subotičke katedrale.

U nedjelju, 22. studenoga, u okviru mise u 18 sati, u crkvi Sv. Terezije Avilske s dirigentom segedinske katedrale **Gyulom Varjasijem**, Subotičani su također mogli uživati u Vierneovoj misi. Združeni zborovi su izveli i djela **Brucknera** i **Kodályja** uz pratnju Saše Grunčića. Misu su svojim pjevanjem upotpunili i učenici crkvenog odjela Muzičke škole. Brojna publika i vjernici i sami pjevači glazbom su proslavili blagdan pjevačima osobito drag, ne zaboravljajući da je pjesma dvostruka molitva. /**Csaba Paskó, regens chori**/

Proštenje sv. Karla Boromejskog u Tovariševu

U crkvi Sv. Karla Boromejskog u Tovariševu, u nedjelju 8. studenoga na svečanoj misi proštenja crkva je bila puna vjernika iz ovog i obližnjih mjesta - Plavne, Vajske, Bača, Bačke Palanke, Selenče. Veseli nas da u Tovariševu još uvijek živi stotinjak katolika - Nijemaca, Mađara, Slovaka pa i Hrvata. Svečano misno slavlje predvodio je vlč. Marijan Vukov, kapelan iz Novog Sada, u zajedništvu s vlč. Josipom Kujundžićem, župnikom iz Vajske i domaćinom vlč. Josipom Štefkovićem.

U poticajnoj propovijedi vlč. Marijan je izrazio radost što se ponovno nalazi u ovom kraju i što uočava da je crkva već znatno obnovljena, ali da i živa Crkva, koju čine domaći vjernici, postaje značajni čimbenik ovoga mjesta. Govorio je i o središnjem liku ove svečanosti, svecu XVI. stoljeća Karlu Boromejskom, koji nam može biti uzorom u našem životu, ali i zaštitnikom i zagovornikom svakom vjerniku. On je bio jedan od najvećih biskupa u povijesti Crkve – velik po milosrđu, nauku, apostolatu, ali prije svega po pobožnosti i odanosti. Kao revni pastir stavio se u službu Božju poput proroka Ilije i bio je najveći biskup tridentske obnove. Propovjednik se posebice obratio i domaćim župljanima i tom je prigodom osvitlio encikliku pape Benedikta XVI. „U nadi spašeni“.

Osim domaćih župljana i hodočasnika iz obližnjih mjesta, svečanom misnom slavlju nazočila je skupina Udruge podunavskih Švaba i KUD-a „Vecsera Sandor“ s predsjednikom **Tiborom Horvatom** iz Bačke Palanke. Oni koji su u ovu crkvu došli prvi put, ugodno su iznenađeni novom oltarnom slikom sv. Karla Boromejskog, koju je 2007. godine izradila umjetnica iz Ade **Vera Dragin**. Ovom se prigodom, nakon dvadesetak godina, ponovno oglasilo crkveno zvono u ovom mjestu. Zvono je staro oko 110 godina, a blagoslovljeno je na prošlogodišnjoj sv. misi proštenja.

Nakon sv. mise domaćini su priredili gostima poslužnje, a mnogi su ostali još dugo u razgovoru i razgledanju crkve, koja bi se uz malo dobre volje mogla potpuno obnoviti. /**Zvonimir Pelajić**/

Aktivnosti Caritasa među osnovcima

Oko četiri stotine osnovaca u uzrastu šestog razreda do sada je prošlo preventivni program Caritasa kojim mladi jačanjem samopouzdanja uče kako reći „ne“ narkomaniji i drugim oblicima ovisnosti. Program se provodi četvrtu godinu zaredom, a u njegovoj realizaciji sudjeluju suradnici Caritasa **Nina Mamužić**, **Janoš Sekereš**, **Arpad Suto**, **Slobodan Mac** i **Robert Vastag**. Prethodnih

godina ove svojevrsne edukativne radionice organizirane su u gradskim školama, a ove godine i u Tavan kutu u odjelima na hrvatskom jeziku, na Paliću i u Čantaviru.

Program za jednu skupinu odvija se u sedam susreta od po sat i pol vremena, u okviru školskih slobodnih aktivnosti. To nisu klasična predavanja u kojima polaznicima programa pričamo što je droga i kakav pogubni utjecaj ima, jer učenici o

tome u šestom razredu već imaju informacije. Mi se više bavimo načinima koji će mladoga čovjeka ojačati da bio odolio iskušenju i izazovu. A to podrazumijeva da se bavimo samopouzdanjem, uopće pojmom i preispitivanjem vlastitoga, kao i načinima kojima se potiče, gradi i razvija samopouzdanje, kaže **Nina Mamužić**, koordinatorica preventivnog programa za osnovce.

Jedna od metoda koja se koristi u radu s mladima je „igranje uloga“, tj. odigravanje situacija koje se u životu mogu doista dogoditi. Mladi se postavljaju u situaciju da nauče kako reagirati na adekvatni način, da kažu „ne“, i na koje sve načine samopouzdanje mogu odoljeti iskušenju i odbiti izazov.

Prema Nininim riječima, realizatori najveću dobrobit preventivnog programa za osnovce vide u tomu da mladi postaju svjesni gdje ih čekaju „zamke“, počinju prepoznavati takve situacije i ljude oko sebe. /**K. K.**/

Edukacija vjeroučitelja o prevenciji bolesti ovisnosti

Oko 60 vjeroučitelja iz Bačke prošlo je edukaciju pod nazivom „Prvi korak prevencije bolesti ovisnosti“, program akreditiran od strane Ministarstva obrazovanja i namijenjen profesionalnom usavršavanju u radu s učenicima nižih razreda osnovnih škola. Edukaciju vjeroučitelja na mađarskom, hrvatskom i srpskom jeziku organizirao je i financirao Caritas, 21. studenoga u Bečeju, 28. studenoga i 5. prosinca u Subotici. Novac za stručno usavršavanje vjeroučitelja osiguran je iz donacije američkih biskupa.

Za program „Prvi korak prevencije bolesti ovisnosti“ opredijelili smo se jer educira vjeroučitelje kako da se u svom odgojnom radu s najmlađim školskim uzrastom postave prema ovoj problematici, te da po potrebi rano uoče prve znake i signale koji ukazuju na problem kod učenika, i da adekvatno reaguju, kaže **Gabor Ric**, regionalni koordinator Caritasa Subotičke biskupije, o razlozima ulaganja sredstava u profesionalno usavršavanje vjeroučitelja u oblasti prevencije bolesti ovisnosti. Osnovna misija vjeroučitelja je da prenosi sustav moralnih vrijednosti mladim ljudima, među ostalim i da ih podučava zdravom načinu života, smatra Ric.

Program namijenjen prosvjetnim djelatnicima za rad s učenicima nižih razreda u oblasti prevencije bolesti ovisnosti temeljen je na bajci, odnosno pripovijetki, kao najpristupačnijim oblicima štiva u djetinjem uzrastu, koja ukazuju na iskušenja u obliku pušenja, alkohola i droge, i na put kako ih prevladati. Bajka nosi naziv „Zaboravljeni grad“, a autorica je Subotičanka **Rajka Tomanović Toković**, diplomirana psihologinja. Priča „Zaboravljeni grad“ je podloga za program čiji je cilj da se djeca upoznaju i pouče kako odlučno reći „ne“ svim oblicima ovisnosti. /**K. K.**/

Sveti Nikola obradovao djecu u Sonti

Djeca širom svijeta nestrpljivo očekuju 6. prosinca kada crkva slavi blagdan sv. Nikole. Raduju se darovima i na različite načine se pripremaju za proslavu ovoga dana. I djeca župe Sv. Lovre u Sonti nestrpljivo su čekala ovaj dan.

Dok su jedni pripremali recitacije, pjesmice, mladi su pravili darove za mališane. I tako je priprema protekla u ozračju darivanja i želje da se drugoga razveseli. U nedjelju, na kraju sv. mise, svečano smo dočekali sv. Nikolu. U punu crkvu djece i vjernika ušao je u pratnji svojih malih anđelčića i djece koje nose ime Nikola, Nikolina. Svečari su nosili darove koje je na kraju podijelio sv. Nikola. Župnik, **vlč. Dominik Ralbovsky**, predstavio je gosta a djeca su kroz recitacije i pjesmu poželjela dobrodošlicu sv. Nikoli i čestitali mu imendan i svima onima koji nose njegovo ime. Na kraju kratkog programa, sv. Nikola podijelio je darove djeci koja su to i željno iščekivala. /*Kristina Ralbovsky*/

Sv. Nikola bio u Tavankutu

Svake godine, tradicionalno, uoči blagdana svetog Nikole, HKPD „Matija Gubec“ u Tavankutu, organizira podjelu paketića za sve mališane, članove Društva kao i djecu nižih razreda koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku Osnovne škole „Matija Gubec“ u Tavankutu.

Tako je i ove godine u Osnovnoj školi priređen zanimljiv program bogat blagdanskim pjesmom i recitalima, kojim su djeca radosno dočekala „Mikulaša“. Nakon što je „Mikulaš“ svakoga ponaosob priupitao o poslušnosti u ovoj godini, uručio je svima darove, najavljujući ponovni dolazak naredne godine. Uz pjesmu i ples mladi članovi ovog Društva su najavili kratki blagdanski predah u pripremi za novu programsku godinu. /*L. S.*/

Djeca sa sv. Nikolom u Bačkom Bregu

U subotu, 5. prosinca, u Domu kulture u Bačkom Bregu u kasnim poslijepodnevним satima prštalo je od dječje razdraganosti. U organizaciji HKPD „Silvije Strahimir Kranjčević“, održana je manifestacija „Pjesmom i igrom u susret svetom Nikoli“.

Ova jedinstvena manifestacija dječje pjesme, igre, recitacija i glume, treća zaredom, održava se na blagdan ili uoči blagdana posvećenoga ovom svecu, velikom ljubitelju, zaštitniku, ali i najvećem ljubimcu djece. Manifestaciju su najavile voditeljice **Vanja Forgić** i **Milica Lerić**, a sudionike, uzvanike i gledatelje pozdravila je nova predsjednica „Kranjčevića“ **Tamara Lerić**. Domaćinima, a prvenstveno djeci, obratila se Generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici **Ljerka Alajbeg** i izrazila veliko zadovoljstvo što udruga iz Berega, usprkos teškim vremenima, nije posustala u organizaciji ovakvih manifestacija.

Potom su voditeljice najavljivale djecu, s njihovim programom iz: Bačkog Monoštora, Sonte, Plavne, Svetozara Miletića, iz Bačkog Brega i Bezdana. Za djecu, sudionike programa, svakako je najljepši doživljaj bilo samo pojavljivanje svetog Nikole na pozornici koji nije došao praznih ruku, nego je iz svoje košare podijelio djeci slatkiše. Poslije ovoga dijela programa za djecu je priređen tulum uz glazbu s CD-a.

Ivan Andrašić

„Radne“ zornice a župnik mijenjao sv. Nikolu

Došašće u crkvi Sv. Roka prolazi u pravom radnom duhu, po ideji s. Jasne i katehistice Vesne.

Svako dijete i njihovi roditelji dobiju tjednu zvijezdu na koju svakoga dana zalijepe zadatak koji su dobili toga dana na zornici. U nedjelju svi zvijezde vraćaju i stavljaju na jelku koja je od početka došašća u crkvi. Evo, nakon dva tjedna jelka je do pola popunjena žutim – dječjim i ljubičastim – roditeljskim zvijezdama. Na kraju mise izvlači se i zajednički zadatak – to je djelo ljubavi i molitve a zvijezda se stavlja na nebesko plavi oltarnik. Zadaci su više nego zanimljivi, a znaju nas i nasmejati. Ovogodišnji blagdan sv. Nikole je bio stvarno drukčiji od svih dosadašnjih. Župnik Andrija je s djecom dugo zvao sv. Nikolu, odjednom se čuo njegov glas a njega nije bilo. Prethodne noći zaustavio se na nekom salašu kod djece i ostao bez čizama. Kako bez njih nije mogao doći, zamolio je župnika da stavi „mitricu“ i podijeli darove koje je poslao po ministrantima. Naravno da je župnik s radošću to učinio a djeca će sigurno zapamtiti da je sv. Nikola ostao bez čizama. /*K.Č.*/

Irig: Od Svih Svetih do Došašća

Lijepo je započeti mjesec svetkovinom **Sviju Svetih**, 1. studenoga. Te nedjelje, uz punu crkvu dragih gostiju od Dubrovnika do Novog Sada i svetu misu koju je predvodio i nadahnuto propovijedao o blaženstvima **mons. prof. Luka Marijanović**, zač. kanonik iz Đakova, proslavljen je crkveni god. Nakon mise na filijalnim grobljima u Vrdniku molili smo za naše pokojne. Župnik se oprostio od pokojnog **Šandora Birinjija** (85) u Šatrincima, a nakon pokopa okupili smo se na župnom groblju u Irigu, uz blagoslov grobova naših pokojnika. Na Dušni dan, 2. studenoga, slavljena je sveta misa u Šatrincima uz posjet grobovima naših najmilijih, a navečer su služene dvije svete mise u Irigu.

Na dan Svetih srijemskih mučenika, 5. studenoga, i dan blagoslova župne crkve (204. obljetnica), svetu misu slavili su svećenici Srijemske biskupije. Misu je predvodio mitrovački dekan, **preč. Eduard Španović**, zač. kanonik i župnik grada Mitrovice a propovijedao nadahnuto **preč. Stjepan Klaić**, župnik iz Indije. U nedjelju 8. studenoga, bilo je svečano slavlje u Vrdniku, uz svetu misu i krštenje **Igora**, drugog djeteta u obitelji **Škoberne**. Kako je toga dana bila godišnjica smrti p. Tadeja (koji je krstio njihovo prvo dijete), služena je sveta misa na njegovu nakanu.

U prvom školskom tromjesečju, župnik je s obzirom na angažman u školskom vjeronauku, bio prisutan na svim sjednicama a posebno u SSS, gdje daje i svoj doprinos u izvješću o vjeronauku i raspravi o svim učenicima. U petak 13. studenoga, oprostili smo se u velikom broju prisutnih od pok. **Andrije Tomasa** (66). Na poziv direktora Toplica Vrdnik, 14. studenoga, župnik je nazočio slavlju i zajedničkom objedu uz mnoštvo gostiju (uz nazočnost episkopa **Vasilija**) na krsnoj slavi. U Dobrodolu je nakon svete mise u crkvi za koju je kad se gradila i sama sakupljala novac, 15. studenoga pokopana **Marija Repaši** (80), koja je primila sakramente umirućih. Kroz tri sljedeća dana župnik je obavljao duhovne vježbe u povodu Svećeničke godine u prostorijama Srijemskog biskupskog ordinarijata u Petrovaradinu. Uz pravoslavni Đurđić-dan, 16. studenoga župnik je uz pravoslavnoga svećenika nazočio obiteljskoj proslavi slave obitelji **Ivanić**, a uz Aranđelovo, 21. studenoga, u obitelji **Ristić**.

Na nedjelju Krista Kralja u Irigu je bilo veliko slavlje: iz svih filijala i same župe došlo je 18 parova na slavlje i zahvalu svojih jubileja, njihove godišnjice braka. Tako su 25. obljetnicu braka proslavili: **Ružica i Stevan Birinji, Zlata i Lajoš Ezveđ, Ružica i Petar Greč, Marija i Pavle Jurčan, Milka i Željko Madi, Svetlana i Zvonko Šarić, Jasna i Janika Takač**, dok su 30. obljetnicu proslavili: **Ružica i Đuro Seke-reš, Slavica i Franjo Veles**. Za 35 godina svoje bračne ljubavi i vjernosti zahvalili su: **Margita i Janika Birinji, Ilonka i Josip Mihajlik, Ana i Miško Varga**, za 40 godina: **Ana i Pal Terebeši**, dok su za 45 godina braka zahvalili: **Katica i Stevan Magoš, Ilonka i Janoš Marković, Marija i Josip Mikulinac** te **Piroška i Josip Škamla**. Svoju 55. obljetnicu braka proslavili su **Marija i Mata Putica**. Svečanu svetu misu uz župnika predvodio je srijemski biskup, **mons. Đuro Gašparović**, uz poruku: *Brak i obitelj su dar božanske Ljubavi za ljubav*. Svi jubilarci primili su uspomenu i dar na ovaj dan.

Župnik **Blaž** je u Vrdniku slavio svetu misu za pokojne iz obitelji **Zeljko**. Na spomendan sv. Katarine, 25. studenoga, uz svetu misu proslavili smo i imendan članova obitelji **Škuljan** te imendane naših Katarina (iz obitelji Birinji i **Lubašćik**).

Novu crkvenu godinu otvorili smo nedjeljom Došašća i slavljem tri svete mise: najprije u Irigu uz krštenje triju sestrice Dječjeg sela u Sr. Kamenici: **Monike, Marije i Valerije** uz njihovu skrbnicu, a sada i kumu na krštenju, **Katicu Elor**. Na filijalama su slavljene svete mise za **Đulu i Lajoša Birinjija** (Šatrinci) i **Mariju Repaši** (Dobrodol).

Mjesec završavamo blagdanom sv. Andrije ap., najprije zemaljskim oproštajem od još jedne velike vjernice Dobrodola, **Ilone Magoš** (88), a istoga dana navečer slavljena je sveta misa za pokojnog **Andriju Tomasa** i zahvalnost uz imendan živućeg **Andrije** (čitatelja *Zvonika*) s porukom: *budimo ribari ljudi-dovodimo ljude k Isusu*. /f. f./

Bela Crkva: Donacija Veleposlanstva SAD za crkvu

Veleposlanstvo SAD sudjeluje u financiranju restauracije rimokatoličke crkve Sv. Ane u Beloj Crkvi. Ataše za kulturu ambasade SAD, Susan Delja, posjetila je ovu crkvu 17. studenoga i predala donaciju od 44.500 dolara dr. Lászlóu Németu SVD, zrenjaninskom biskupu.

Donacija, koju dodjeljuje veleposlanikov Fond za zaštitu kulturnoga naslijeđa, pokriva popravak krova ove predivne barokne crkve, građene 1806. godine. State Department je ovaj fond utemeljio 2001. godine, kako bi se zemljama korisnicima pomoglo u očuvanju njihova kulturnoga naslijeđa. /Szöszill Kovács/

Sveti Nikola u Ečki, Belom Blatu, Lukinom selu i Mužlji

I ove godine, 6. prosinca posjetio nas je sveti Nikola. Najprije nas je posjetio u Ečki.

Nekada djeca nisu u tu crkvu dolazila po darove, već su umjesto njih to činile njihove bake. Međutim, to se zahvaljujući radu s djecom u školskom vjeronauku, promijenilo.

Nakon svete mise, okupljenu djecu pozdravio je sveti Nikola, a djeca su mu zauzvrat otpjevala pjesmu o anđelima. To je pjesma anđela u raju iz operete salezijanaca **dr. Jerka Gržinčića**, koji je tu operetu napisao na slovenskom davne 1940. godine u Ljubljani, pa je prevedena i na hrvatski, djelomično i na mađarski jezik. Premijera operete je bila u dupkom punoj dvorani hotela Union.

Sveti Nikola istoga je dana pohodio i djecu u Belom Blatu, gdje ga je dočekalo preko 150 malšana i djece, pozdravljajući ga na mađarskom i bugarskom jeziku. Predvečer je sveti Nikola posjetio i Lukino selo, da bi nakon toga stigao i u Mužlju kod Dominika Savia i u glavnu crkvu Imena Marijina. Ondje se okupilo mnoštvo djece, naročito najmanjih, u pratnji njihovih roditelja. Najprije su bili na svetoj misi, a onda u internatu Emaus gdje su primili darove. Poruka toga blagdana jest: kao što je sveti Nikola dijelio darove potrebnima, naročito djeci, tako i mi nasljeđujemo njegov svijetli primjer i dijelimo materijalne i duhovne darove naročito djeci, ali i ostalima, koji su toga potrebni, da zaslužimo jednom nebesku nagradu. /Janez Jelen/

Spomendan sv. Elizabete u Belom Blatu

Na spomendan sv. Elizabete, 19. studenoga, u župnoj crkvi u Belom Blatu misno slavlje predslavio je novi zrenjaninski župnik Gyuris László, a suslavili su János Halmai, mužljanski salezijanci Stanko Tratnjek, Stojan Kalapiš, Zoltán Varga i Janez Jelen, župnik s Karaburme Ciril Zajec te titelski župnik i upravitelj Perleza Franjo Lulić.

Na misnom slavlju okupili su se i hodočasnici iz Mužlje, a među ostalim bili su nazočni i predstavnici škole kao i školski ravnatelji iz Belog Blata i Ečke, predstavnici mjesne zajednice te zrenjaninske općine, kao i predsjednici okolnih crkvenih općina: iz Mužlje **Sándor Márton**, iz Ečke **Antal Mezei** te iz Lukinog sela **Sándor Balanyi**. Osobita je bila i nazočnost predstavnika Veleposlanstva Republike Mađarske iz Beograda, izaslanstva grada Martinisa, koji su došli potpisati povelju o suradnji s Belim Blatom na različitim područjima, te predstavnika Vonyarcvashegya iz Republike Mađarske, s kojim se Belo Blato pobratimilo prošle godine.

Obraćajući se najmlađima, propovjednik je rekao kako je Elizabeta u svojoj mladosti bila jako slična njima: uvijek vesela, živahna i poslušna. Ispriopovjedišvši anegdotu iz njezina života, djeci je poručio da ne zaborave na Boga ni tijekom igre. *Neka vam ne bude svrha igra, pobjeda, nadmoć nad drugima, nego služenje, razveseljavanje drugih, a naročito Gospodina Boga. I za vrijeme igre, učenja i rada ponekada pomislite na Boga. Kako ćete biti onda veseli vi, a i vaši roditelji, učitelji, svećenici i prijatelji*, rekao je propovjednik. Obraćajući se potom i odraslima, istaknuo je kako je sv. Elizabeta imala neograničenu ljubav prema najsiriromašnijima, najbolesnijima i najnapuštenijima, kojima je služila bez obzira na njihovu vjeru, narodnost ili položaj.

Djeca iz beloblatske škole, uz pomoć vjeroučitelja **Milana Nedeljkova** i učiteljice **Éve Pozsár-Halász**, upotpunila su ovaj duhovni događaj svojim recitalima i prigodnim pjesmama na kraju svete mise. Za vrijeme svete mise djeca su oduševljeno pjevala. Na sintisajzeru ih je pratila **Kristina Majer**. Za vrijeme svete mise pjevao je također i crkveni zbor, koji vodi dugogodišnji kantor **József Sándor**.

Za vjernike Belog Blata ovo je bila prilika da se duhovno obnove, ali i da se okupe u krugu svojih obitelji, pomognu jedni drugima i osnaže svoje rodbinske veze. U tom duhu tolerancije i suradnje više nacija, bilo je i druženje poslije svete mise, priređeno za sve goste u društvenom domu, u organizaciji Mjesne zajednice.

Janez Jelen, salezijanac

Umro poglavar SPC-a patrijarh Pavle

Poglavar Srpske pravoslavne Crkve patrijarh Pavle umro je 15. studenoga u 95. godini života. Liječen je na Vojnomedicinskoj akademiji u Beogradu od 13. studenoga 2007. godine. Svjetovnim imenom Gojko Stojčević, rođen je 1914. godine u selu Kućancima pokraj Donjeg Miholjca. Poglavar SPC-a, 44. po redu, postao je 1990. godine, nakon smrti patrijarha Germana.

U Beogradu su 19. studenoga održani pogrebni obredi za poglavara SPC Njegovu Svetost patrijarha Pavla. Svetoga je Oca na obredu predstavljalo vatikansko izaslanstvo, koje je predvodio kardinal Angelo Sodano, dekan kardinalskoga zbora. Kardinal je arhiepiskopu Amfilohiju, čuvaru patrijarhalnoga trona, prenio Papinu poruku sućuti. Sveti Otac je u poruci izrazio iskrenu sućut jamčeći svoje *sjedinjenje u molitvi sa svima koji oplakuju svoga oca i pas-*

tira. Potom je podsjetio da je u dugom životu u službi evanđelja, pokojni patrijarh svjedočio vjeru i duhovnu snagu u posebno teškim trenucima, obilježenim sukobima i ratovima. Papa moli od Gospodina da njegov primjer može biti od utjehe srcima njegovih vjernika i brojnih ljudi dobre volje, da se, potaknuti njegovom ustrajnošću, mogu zauzeti u cjelovitom življenju kršćanske vjere i usrdnom služenju, pomirbi i miru. Papa je poželio da se bol zbog nestanka patrijarha Pavla pretvori u sigurnu nadu nebeskoga rođenja, te da sjećanje na patrijarha nadahnjuje čvrsti duhovni rast u narodu kojemu je velikodušno i gorljivo služio. Sjećanje na njega neka također bude poziv svima da se nastavi put dijaloga i traženja potpunoga zajedništva između svih Kristovih učenika, kaže se na kraju Papine poruke.

Na ukupu su sudjelovali najviši crkveni velikodostojnici SPC i drugih Crkava. Biskupsku konferenciju Ćirila i Metoda predstavljao je mons. Stanislav Hoćevar, beogradski nadbiskup, a bili su prisutni i drugi biskupi konferencije: subotički biskup mons. Ivan Péntzes, zrenjaninski biskup mons. László Németh, i srijemski biskup mons. Đuro Gašparović. U izaslanstvu Hrvatske biskupske konferencije bili su predsjednik HBK đakovačko-osječki nadbiskup Marin Srakić, predsjednik Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog pomoćni zagrebački biskup Vlado Košić te generalni tajnik HBK mons. Vjekoslav Huzjak. Na pogrebu je bio nazočan državni vrh Republike Srbije srbijanski predsjednik Boris Tadić, premijer Mirko Cvetković, predsjednica parlamenta Slavica Đukić-Dejanović, i princ Aleksandar Karađorđević.

Opijelo su, ispred hrama Sv. Save, služili carigradski patrijarh Bartolomej I. i čuvar trona Srpske pravoslavne crkve mitropolit Amfilohije s episkopima i svećenstvom, a u molitvi za pokoj duše patrijarha Pavla sudjelovali su i poglavari drugih pravoslavnih crkava, patrijarh Rumunjske pravoslavne crkve Danilo, arhiepiskop Albanske pravoslavne crkve Anastasios i mitropolit Pravoslavne crkve čeških zemalja i Slovačke Kristofor. Pročitana je i poruka patrijarha moskovskog i cijele Rusije Kirila.

Patrijarh je, prema vlastitoj želji, pokopan na groblju manastira Rakovica, u nazočnosti crkvenih velikodostojnika, sestrištva manastira, državnih uzvanika i manjega broja vjernika. /IKA, HKR, RV, KNI/

SAD: Ograničava se financiranje pobačaja iz državnog proračuna

Izglasovan je zakon o zdravstvenoj reformi, kojim se znatno ograničava financiranje pobačaja iz državnog proračuna te liječnicima daje pravo na prigovor savjesti.

Predsjednik Američke biskupske konferencije (USCCB), kardinal Francis Georg pozdravio je odluku Predstavničkog doma američkog Kongresa kojim je prihvaćen tzv. Amandman Stupak – Ellsworth. Biskupi nadalje ističu kako će i dalje pratiti tijek tog zakona u Senatu te ističu i druge važne vidove zdravstvene reforme koja mora voditi računa o siromašnima i slabima te svima onima „koji se nalaze na samom početku ili kraju svog života“. Prve reakcije američkih pokreta za život su vrlo pozitivne i smatraju to pobjedom života. /IKA/

Susret pape Benedikta XVI. i predsjednika Mesića

Papa Benedikt XVI. primio je 12. studenoga predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića.

Hrvatski Predsjednik se zatim susreo s državnim tajnikom Svete Stolice kardinalom Tarcisijem Bertoneom te tajnikom Svete Stolice za odnose s državama mons. Dominiqueom Mambertijem. Tijekom srdačnih razgovora bilo je riječi o stanju u regiji, glavnim izazovima pred kojima se ona nalazi kao i o faktorima koji pridonose njezinoj stabilnosti i koji jačaju mir. Podsjetilo se, nadalje, na katoličku tradiciju Hrvatske, koja je drevna i uvijek živa, kao i na važnost poštivanja toga identiteta i promicanja općeg dobra kroz konstruktivni dijalog vlasti i biskupa kao i sa svim sastavnicama društva. /IKA/

Predsjednik Tadić posjetio Papu

Papa Benedikt XVI. primio je 14. studenog u audijenciju srbijanskoga predsjednika Borisa Tadića. Na susretu se razgovaralo odnosima dvaju zemalja, o putu Srbije prema potpunoj integraciji u Europsku uniju kao i o Kosovskom pitanju, te o statusu Katoličke crkve u Srbiji. Audijencija kod pape je trajala oko 25 minuta i bila je u četiri oka.

Uoči putovanja predsjednika Tadića u Rim Apostolski nuncij u Beogradu, mons. Orlando Antonini, ocijenio je da će posjet predsjednika Srbije papi Benediktu XVI. pridonijeti jačanju odnosa Srbije i Svete Stolice, te da iz tog susreta mogu proisteci dobrobiti za obje strane. Sudeći po odjeku tog posjeta, ova tvrdnja se pokazuje točnom. Naime, nakon susreta s papom predsjednik Tadić je izjavio kako je od Pape dobio punu podršku za eurointegracijski put Srbije te za njezin suverenitet na Kosovu. S druge strane, od predsjednika Tadića je traženo, kako je to najavio mons. Antonini, brže rješavanje pitanja pravnog položaja Katoličke crkve u Srbiji i restitucije crkvene imovine oduzete za vrijeme komunističkog režima. Po riječima nuncija, Crkvi je potrebno osigurati mogućnost da sama da svoj doprinos životu u Srbiji. *Raspolaganje odgovarajućim sredstvima, uključujući ona materijalna, omogućava nam da služimo narodu na planu obrazovanja, humanitarnog i dobrotvornog rada*, istaknuo je Nuncij.

Tijekom susreta konstatiran je pozitivni ekumenski dijalog sa Srpskom pravoslavnom crkvom. Predsjednik Tadić je naglasio kako Papa ima otvoren poziv posjetiti Srbiju, te da se s njim suglasio kako bi idealno vrijeme za realizaciju tog posjeta bilo međunarodno obilježavanje 1700. godišnjice Milanškog edikta 1303. godine.

Na kraju susreta razmijenjeni su i darovi. Papa je predsjedniku Tadiću darovao pozlaćeni medaljon s likom pape, a on je Papi poklonio iluminaciju s motivima iz Miroslavljeva jevanđelja.

Nakon susreta sa Svetim Ocem, predsjednik Tadić je razgovarao s Papinim državnim tajnikom kardinalom Tarcisijem Bertoneom, u čijoj je pratnji bio nadbiskup Dominique Mamberti, tajnik za odnose s državama. /Mirko Štefković/

Dan sjećanja na žrtvu Vukovara

Ovogodišnje obilježavanje žrtve grada Vukovara pod geslom „Vukovar je jučer, danas i sutra“, nakon osamnaest godina od ratne tragedije započelo je u dvorištu vukovarske Opće bolnice.

Okupili su se svi državni i crkveni velikodostojnici te sudjelovali na prigodnom programu u čast poginulih branitelja i civila koji su odvedeni iz Vukovarske bolnice i pogubljeni na Ovčari. „Kolona sjećanja“, u kojoj je sudjelovalo oko 17.000 onih koji su 18. studenoga pohodili Vukovar, nijemo je prošla pored vukovarskog vodotornja, simbola stradanja.

Na Memorijalnom groblju Dubrava, molitvu za sve pokojne predvodio je đakovačko-osječki nadbiskup Marin Srakić, a vijence u spomen svih pokojnih položili su predsjednik Stjepan Mesić, predsjednica Vlade Jadranka Kosor, predsjednik Sabora Luka Bebić te predstavnici županija Republike Hrvatske.

Misno slavlje predvodio je požeški biskup Antun Škvorčević. Uz sjećanje na vukovarske branitelje, pozvao on je sve prisutne da umru u Gospodinu te poput Isusa koji je na križu oprostio, oprostite i izdignu se iznad zla. *Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo, ali duše ne mogu ubiti*, zaključio je mons. Škvorčević te pozvao Vukovar da vjeruje Bogu, uzdigne glavu i ne boji se, već gradi s Bogom i istinski pobjeđuje. /IKA/

Utemeljene Sisačka i Bjelovarsko-križevačka biskupija

Papa Benedikt XVI. utemeljio je 5. prosinca, Sisačku i Bjelovarsko-križevačku biskupiju. Sisačkim biskupom imenovao je mons. Vladu Košića, dosadašnjega zagrebačkog pomoćnog biskupa. Bjelovarsko-križevačkim biskupom imenovao je mons. Vjekoslava Huzjaka, dosadašnjeg generalnog tajnika HBK.

Utemeljenjem dviju novih biskupija Zagrebačku crkvenu pokrajinu sada čine: Zagrebačka nadbiskupija kao sjedište metropolije te sufraganske biskupije; Križevačka eparhija za vjernike bizantskog obreda te biskupije Varaždinska, Sisačka i Bjelovarsko-križevačka. Katedrala Sisačke biskupije bit će sadašnja župna crkva Uzvišenja sv. Križa u Sisku, a sveti Kvirin, biskup i mučenik iz Siska bit će zaštitnik biskupije. Katedrala Bjelovarsko-križevačke biskupije bit će sadašnja župna crkva Svete Terezije Avilske u Bjelovaru, a sadašnja crkva Svetog Križa u Križevcima bit će konkatedrala. Zaštitnik Bjelovarsko-križevačke biskupije bit će sveti Marko Križevčanin, mučenik iz Križevaca.

Nakon utemeljenja Sisačke i Bjelovarsko-križevačke biskupije, Hrvatska sada ima 17 biskupija (uključujući Vojni ordinarijat). Ima 5 nadbiskupa ordinarija, 12 biskupa ordinarija, 3 pomoćna i 3 umirovljena biskupa.

Mons. Vlado Košić rođen je 20. svibnja 1959. godine u Družbincu, župa Petrijanec, koja danas pripada Varaždinskoj biskupiji. Filozofski i teološki studij završio je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Za svećenika Zagrebačke nadbiskupije zaređen je 30. lipnja 1985. godine. Na KBF-u u Zagrebu postigao je licencijat 1989. godine, a 1997. doktorat iz teologije.

Novoimenovani biskup mons. **Vjekoslav Huzjak** rođen je u Jalžabetu 25. veljače 1960. godine koja danas pripada Varaždinskoj biskupiji. Filozofsko-teološki studij pohađao je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Za svećenika Zagrebačke nadbiskupije zaređen je u Zagrebačkoj prvostolnici 29. lipnja 1986. Prigodom osnutka novih biskupija 1997. godine inkardiniran je u Varaždinsku bisku-

piju. Godine 1993. započeo je postdiplomski studij na Papinskom sveučilištu Gregoriana u Rimu. Magisterij iz fundamentalne teologije postigao je 1995., a na Papinskom Istočnom institutu položio je magisterij iz istočnih crkvenih znanosti 1996. godine. Vjekoslav Huzjak od ožujka 1999. godine djeluje u Tajništvu Hrvatske biskupske konferencije sa sjedištem u Zagrebu. U travnju te godine postavljen je za glavnog tajnika HBK i na toj je službi bio do danas. Od 2000. godine predavač je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. /IKA/KNI/

Ustanovljene dvije nove naslovne biskupije

Papa Benedikt XVI. ustanovio je titularnu biskupiju Cibalae, današnji Vinkovci i Epidaurum, današnji Cavtat.

Ustanovljena titularna biskupija Cibalae, prva je titularna biskupija na području Đakovačko-osječke nadbiskupije. Nakon što je nadbiskupija poslala dokumente o povijesti Cibalae, Sveta Stolica je u petak 27. studenoga obavijestila đakovačko-osječkog nadbiskupa Marina Srakića kako je papa Benedikt XVI. ustanovio titularnu biskupiju Cibalae, današnji Vinkovci. Generalni tajnik Biskupske sinode u Rimu i dosadašnji naslovni nadbiskup Sisciae mons. Nikola Eterović imenovan je prvim naslovnim nadbiskupom Cibalae.

Ustanovljena naslovna biskupija Epidaurum, današnji Cavtat, treća je naslovna biskupija na području Dubrovačke biskupije. Druge dvije su Korčula i Ston. Uz čestitke stano-
vnicima Cavtata na ovom događaju dubrovački biskup Želimir Puljić izrazio je nadu kako će i ova naslovna biskupija uskoro dobiti prvog nositelja naslova epidaurske biskupije (episcopus epidauritensis). /IKA/KNI/

SAD: Referendumom ukinut istospolni brak

Američki biskupi pozdravili su rezultate referenduma kojim je u Američkoj saveznoj državi Maine, prošli tjedan, obranjen brak između muškarca i žene, te samim time ukinuto pravo na istospolni "brak".

Biskupi također ističu da obrana braka isključuje svaku nepravednu diskriminaciju i prezir prema homoseksualcima. *Institucija braka mora biti ojačana, ne redefinirana*, naglašava se u priopćenju Biskupske Konferencije SAD-a. /IKA/

Knjige, nova izdanja...

„Sveti Pavao“

Dvadeset i četvrta knjiga u nizu Josepha Ratzingera objavljena u nakladi Verbuma.

Knjiga molitava sv. Franje

U prigodi 800. obljetnice Franjevačke karizme, u izdanju Editons du signe iz Strasbourga objavljena je knjižica „Hvalite i blagoslivljajte – molitve sv. Franje“. Knjižicu je priredio fra Luigi Perugini, OFM.

„Istinoljubivost - Mediji“

Knjigu dr. Ivana Fučeka objavio Verbum.

Sv. Augustin „Trojstvo“

28. knjiga u nizu otačkih radova koje je na hrvatski preveo Marijan Mandac, tiskana u nakladi Službe Božje.

„Radi, moli, voli – misli i meditacije za radosniji život“

Zbirku mudrosti sv. Ignacija objavio je Verbum.

Blagoslovine (Sakramentali)

Piše: dr. Andrija Kopilović

Nakon što smo u našem *Zvoniku* razmišljali o najbitnijim liturgijskim činima Crkve – sakramentima, prelazimo na tumačenje drugih liturgijskih događanja za nas značajnih ali koji ipak nisu Sakramenti. To su blagoslovine ili sakramentali.

Budući da je temeljno ustrojstvo Crkve (utjelovljensko) sakramentalno i budući da je u njoj na djelu Krist kao Veliki svećenik Novoga zavjeta, to je i cjelokupno njeno spasenjsko djelovanje sakramentalno, to jest obuhvaća osjetno-dohvatnu i nevidljivo-božansku stranu. „Vidljivi znakovi nevidljive milosti“, što ih Crkva vrši, ne svode se samo na sedam sakramenata, o kojima smo govorili utvrdivši da su to osnovni događaji Crkve u žarišnim trenucima ljudskog življenja. Kada se u zapadnoj Crkvi u 12. stoljeću počelo tih sedam sakramenata izdvajati iz svijeta vidljivih bogoslužnih znakova i radnji, prozvali su ih „veliki sakramenti“ a sve druge „mali sakramenti“. U istom stoljeću dali su ovima još ime „sakramentali“ (blagoslovine).

Sakramentali ili blagoslovine, prema tome, znakovite su bogoslužne radnje, slične sakramentima, kojima se označuju i na zagovor Crkve postižu osobito duhovni učinci. Nema len broj takvih znakovitih čina susrećemo u pojedinim slavljenjima sakramenata (npr. u krštenju to su: znamenovanje čela, blagoslov krsne vode i sl.), a svrha im je otajstvo učiniti jasnijim i tako ljude raspoložiti za plodni prijem. Oni prate i crkvenu godinu (npr. blagoslov i ophod sa svijećama, klanjanje križu), koja po njima dobiva zorniju izražajnost, čime doprinose da se o svetim vremenima i blagdanima Gospodnjim i svetaca raznolikije priopćuje spasenje. Isto tako život župne zajednice i privatni život kršćana i njihovih obitelji protkan je raznovrsnim blagoslovima. Najčešća blagoslovina je sprovod o čemu ću pisati u narednom broju. Iza njih uvijek stoji molitva s Kristom povezane i stoga djelotvorne Crkve. Teologija je taj odnos iskazala tvrdnjom da sakramentali djeluju snagom čina djelujuće Crkve.

Svim sakramentalima zajednička je molitva u ime Crkve, kojim ova priznaje Božje gospodstvo nad ljudima i stvarima, veliča njegovu mudrost i dobrotu te moli svakovrsnu njegovu pomoć. Što se pak blagoslovi protežu i na materijalne stvari, to nije stoga da bi se one iznutra promijenile ili opskrebile božanskom snagom, nego da dobiju preusmjerenje i (rekli bismo) prozirnost u odnosu na

Stvoritelja svega i Otkupitelja ljudi. Time one bivaju znakovima Božje prisutnosti u svijetu. I tako, po znakovitosti svojestvenoj samim stvarima, po riječi koja im daje značenje i po molitvi Crkve, biva moguće da vjeru ne samo vidljivo očituju nego da je i jačaju. Kao čini vjerujućeg življenja bivaju izražaj čovjekova predanja Bogu. Takvim poimanjem blagoslovina, a napose blagoslova materijalnih stvari, onemogućeno je svako magično njihovo poimanje i upotrebljavanje, po čemu bi neka blagoslovljena stvar tobože bila tako nabita duhovnom moći da bi se pukim susretom s njom, dodiranjem ili njenom upotrebom ta moć oslobađala i bila čovjeku na korist; no, time se posvećena stvar uopće ne gleda u suodnosu s Bogom, koji (jedin) daje blagoslov..., a zagovorna se molitva Crkve i pojedinaca shvaća posve krivo kao da djeluje nepogrešivo praveći silu i samom Bogu, a da se pritom ne vodi računa o tom da čovjek mora za primanje Božjeg blagoslova biti nutarnje raspoložen i da se na to mora uvijek iznova spremati. Dosad se množinu sakramentala običavalo dijeliti većinom u dvije skupine: u **posvete i blagoslove**. Posvete bi bile čini kojim se neka osoba ili stvar izdvaja za osobitu službu Bogu ili Crkvi. Takve su npr. posveta monaha ili opata, posveta oltara, zvona i crkvene zgrade. Prema drevnoj predaji osobit se značaj pridaje posvetama koje bivaju mazanjem svetom krizmom i koje se nazivaju **konsekracije**. Blagoslovi pak znače zazivanje Boga na ljude i stvari, a to biva molitvom za božansku pomoć. Noviji pisci i nove bogoslužne knjige i jedno i drugo zovu jednostavno blagoslovima. Riječi blagoslov i blagosloviti su u značenju hvaliti, slaviti, mogu se odnositi također na samog djelitelja blagoslova: ponekad može objekt tih riječi biti i Bog kojemu ide hvaloslov stvorenja, Bog koji se tom hvalom priznaje gospodarom i vrelom svakoga blagoslova. Pojam blagoslova može dakle izricati obadviije crte jednog te istog bogoslužnog događanja, tj. blagoslov što ga nekoj stvari daje Bog i blagoslov kao uzdavanje hvale Bogu. Po svojoj biti blagoslov je, dakle, anamneza, tj. spomen velikih Božjih djela u prošlosti, i epikleza, tj. zaziv njegove dobrote i pomoći na ljude sada.

Dakle, važno je poznavati temeljne blagoslovine jer su i oni liturgijski čini i često se susrećemo a da ne znamo ni njihovo značenje a pogotovo sudjelovati u njima. U sljedećem broju ćemo govoriti o sprovodu.

20. 12. 2009.

4. nedjelja došašća

Mih 5,1-4a; Ps 80,2-3. 15-16. 18-19
Heb 10,5-10; Lk 1,39-45

Čim Elizabeta začu Marijin pozdrav, zaigra joj čedo u utrobi. I napuni se Elizabeta Duha Svetoga i povika iz svega glasa: „Blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje!“.

25. 12. 2009.

ROĐENJE GOSPODNE (BOŽIĆ)
ZORNICA

Iz 62,1-5; Ps 89,4-5. 16-17. 27.29; Dj 13,16-17. 22-25; Mt 1,1-25

Evo, Djevica će začeti i roditi sina i nadjenut će mu se ime Emanuel - što znači: S nama Bog!

DNEVNA

Iz 52,7-10; Ps 98,1. 2-3a. 3b-4. 5-6;
Heb 1,1-6; Iv 1,1-18

I Riječ tijelom postade i nastani se među nama i vidjesmo slavu njegovu - slavu koju ima kao Jedinorođenac od Oca - pun milosti i istine.

27. 12. 2009.

SVETA OBITELJ

Sir 3,3-7. 14-17a; Ps 128,1-2. 3. 4-5
Kol 3,12-21; Mt 2,13-15. 19-23

A pošto oni otiđoše, gle, anđeo se Gospodnji u snu javi Josipu: „Ustani, reče, uzmi dijete i majku njegovu te bježi u Egipat i ostani ondje dok ti ne rekнем jer će Herod tražiti dijete da ga pogubi“.

3. 01. 2010.

2. nedjelja po Božiću

Sir 24,1-4. 12-16
Ps 147,12-13. 14-15. 19-20
Ef 1,3-6. 15-18; Iv 1,1-18

U početku bijaše Riječ i Riječ bijaše u Boga i Riječ bijaše Bog. Ona bijaše u početku u Boga. Sve postade po njoj i bez nje ne postade ništa. Svemu što postade u njoj bijaše život i život bijaše ljudima svjetlo; i svjetlo u tami svijetli i tama ga ne obuze. Bi čovjek poslan od Boga, ime mu Ivan. On dođe kao svjedok da posvjedoči za Svjetlo da svi vjeruju po njemu. Ne bijaše on Svjetlo, nego - da posvjedoči za Svjetlo. Svjetlo istinsko koje prosvjetljuje svakog čovjeka dođe na svijet; bijaše na svijetu i svijet po njemu posta i svijet ga ne upozna.

10. 01. 2009

KRŠTENJE ISUSOVO

Iz 42,1-4. 6-7; Ps 29,1-2. 3-4. 3b.9b-10
Dj 10,34-38; Mt 3,13-17

Tada dođe Isus iz Galileje na Jordan Ivanu da ga on krsti.

Župa Presvetog Srca Isusova u Tavankutu

Stoljetna crkva na radost vjernika

Piše: mr. Mirko Štefković

Župnik, **preč. Franjo Ivanković**, rođen je 5. studenoga 1962. godine u Starom Žedniku kao osmo dijete Grge i Kate rođene Stantić. Osnovno školovanje pohađao je u rodnom mjestu, a srednju u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji „Paulinum“ u Subotici. Poslije odsluženog vojnog roka bogoslovni studij pohađa na Filozofsko-teološkom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu. Godine 1988. biskup Matiša Zvekanović zareadio ga je za svećenika u subotičkoj katedrali. Župnim vikarom bio je u župi Imena Marijina u Novom Sadu, a potom prefektom u sjemeništu „Paulinum“. Od 1990. upraviteljem je župa Sv. Križa i Sv. Nikole Tavelića u Somboru i župe Sv. Martina u Gakovu, a od 1998. župnik je župe Srca Isusova u Donjem Tavankutu.

Spomen župe u Tavankutu datira još iz vremena prije Turaka, a današnja župa Presvetog Srca Isusova osnovana je 1910. godine i to odvajanjem od teritorija župe Sv. Terezije Avilske u Subotici. Sagrađena u neoromaničkom stilu, crkva je tek 1931. iznutra oličena, a 1959. uređena izvana. Dugačka je 48,35 m, široka 14,5 m, a s poprečnim lađama 29,75 m, ima jednu lađu, visoku 13,2 m i toranj s tri zvona visok 46 m. Sljedeće godine župa će proslaviti 100. obljetnicu svojega postojanja i djelovanja. Nakon izgradnje crkve oko nje se počelo više razvijati naselje. Između dva svjetska rata župa je brojala čak 8.000 vjernika, dok u novije vrijeme župa svake godine

osiromaši za tridesetak vjernika, te je sada ukupni broj vjernika župe skupa s filijalama Sv. Ane u Gornjem Tavankutu i Uzvišenja sv. Križa u Ljutovu oko 4.800. Matične knjige župe vode se od 1910. godine. Ove godine u župi je bilo 28 krštenja, 8 vjenčanja, 52 prvopričesnika, 35 krizmanika i 68 ukopa. Ukupno 270 djece pohađa školski vjeronauk, kojega drži župnik. Pozitivno iskustvo školskog vjeronauka rezultira i time da se desetero školaraca prema pristupiti sakramentu krštenja iduće godine. Od dolaska novoga župnika, **preč. Franje Ivankovića**, 1998. godine, izvedeni su mnogi važni materijalni zahvati na postojećim crkvenim objektima. Na sva

četiri crkvena objekta postavljeni su novi krovovi. Postavljena je nova električna instalacija i rasvjeta. Prije 6 godina urađena je elektrifikacija zvona i obnovljene su orgulje. U centru Ljutova su tijekom 2007. izvedeni zemljani radovi i postavljeni temelji za novu crkvu Sv. Križa.

PASTORLANO DJELOVANJE:

Na teritoriju župe i filijala najznačajnija pastoralna događanja u crkvenoj godini su priprava za Božić i Uskrs, te proslava proštenja i dužijance. U Došašću vjernici svakog radnog dana sudjeluju na misama zornicama. Božićno slavlje u svim zajednicama uljepša tridesetak mladih tamburaša koji na svim važnijim slavljinama sviraju božićne pjesme. Priprava za Uskrs odvija se sudjelovanjem više stotina vjernika na pobožnostima Križnog puta i korizmenih propovijedi. U ovoj pripravi aktivno sudjeluju i katekumeni kojih ima svake godine. Na području župa slave se proštenja na Čikeriji kod križa, u Donjem Tavankutu, u Gornjem Tavankutu i u Ljutovu. Posebno se svečano obilježavaju dužijance u Donjem Tavankutu i Ljutovu. U ovim slavljinama sudjeluju djeca i mladi više kulturno-umjetničkih društava. Na Čikeriji se koncem ljetnog raspusta organizira susret mladih „Čikerijada“. U ovoj župi svake godine svečano se obilježe početak i završetak školske i vjeronaučne godine, a župa je također domaćin biskupijskog susreta ministranata na hrvatskom jeziku, koji se održava koncem svibnja.

Župnik Franjo svakoga tjedna ima 20 sati školskog vjeronauka u tri osnovne i Ekonomskoj srednjoj školi u Subotici. U razgovoru za *Zvonik*, preč. Ivanković ističe kako vjeroučenici pokazuju veliku zainteresiranost za vjeronauk. Raspored vjeronauka je tako usklađen da se ne kosi s ostalim pastoralnim obvezama. Tri dana u tjednu župnik je na raspolaganju vjernicima u uredu. On skrbi o uređenju prostora oko crkve i kapele, te o dva groblja koja posjeduje Crkvena općina. Najviše obveza ima nedjeljom kada slavi svete mise sa sve tri zajednice. Misna slavlja održavaju se u župnoj crkvi Srca Isusova u Donjem Tavankutu, u kapelici Sv. Ane u Gornjem Tavankutu i u Domu kulture u Ljutovu. Nadalje, župnik Ivan-

ković uređuje vjersku emisiju na Radio Subotici koja se emitira subotom u 19 sati. Posljednjih nekoliko godina on je aktivni član Hrvatske zajednice bračnih susreta. Kad je riječ o suradnicima laicima, župnik ističe kako je zahvalan Bogu što mu je poslao dobre suradnike i pomoćnike. *Osobito mislim na domaćicu Gizu Gurinović, službenicu u uredu Stanu Bilinović, orguljaša i zborovođu Zorana Đerega, kao i na sakristanke Jacintu Merković i Ljilju Merković*, kaže župnik, dodajući kako u poslijepodnevним satima nedjeljom rado i redovito igra nogomet sa svojim župljanima i ministrantima u župnom dvorištu.

SURADNJA ŽUPE S OSTALIM INSTITUCIJAMA U SELIMA: *Ono što me posebno veseli je plodna suradnja župe sa svim važnim društvenim, prosvjetnim i kulturnim institucijama u naša tri mjesta. Najaktivniji članovi HKPD-a „Matija Gubec“ su i aktivni vjernici u župi*, ističe župnik. U prostorijama župe nalazi se stalna postavka vrijednih slika od slame nastalih na kolonijama slamarki, a u vlasništvu su HKPD „Matija Gubec“. Zato je zgrada župe na popisu autohtonih kulturnih znamenitosti koje se nalaze u okolici grada. Članovi ovog Društva su aktivno uključeni u crkveni zbor, oko čišćenja i ukrašavanja crkve, a na njih se uvijek može računati i u drugim akcijama. Jednako tako je kvalitetna suradnja s predsjedništvom i velikim brojem članova HKUD „Bratstvo“ iz Ljutova. Mjesne zajednice u Tavankutu i Ljutovu također jako lijepo surađuju sa župom. *Posebno moram istaknuti kvalitetnu suradnju osnovne škole „Matija Gubec“ i župe. Školski zbor je u više navrata bio gost na važnim crkvenim svečanostima. Ova kvalitetna suradnja škole i župe produbljena je dolaskom na službu ravnateljice Stanislave Stantić Prčić. Djeca iz naših škola uvijek su najbrojnija na sve-*

tim misama u katedrali na početku i koncu školske godine. U školama se organiziraju programi uoči velikih kršćanskih blagdana i slično. To su pokazatelji koji govore o kvaliteti suradnje ovih dviju institucija, naglašava župnik.

DONJI TAVANKUT: Tomislav Vojnić-Mijatov (14) iz Donjeg Tavankuta pohađa osmi razred osnovne škole. Sljedeće godine namjerava upisati gimnaziju „Paulinum“ i ući u malo sjemenište. Tomislav ministriira od malih nogu i to čini s radošću, uz desetak aktivnih ministranata u župi. Ministriranje za njega jednostavno znači služenje Bogu. Svoje mjesto u crkvi na nedjeljnoj misi vidi upravo kraj oltara. Apsolvent studija informatike u Subotici **Dalibor Križan (25)** aktivan je u zboru. Za njega to znači slaviti Boga pjesmom, pridonositi na misi koliko je god moguće. Pjevanje u crkvi doživljava kao mali doprinos Bogu, u odnosu na sve ono što prima od Njega. *On je meni dao život, a ja eto kroz tu moju pjesmu, kroz moj glas, dajem Njemu to malo kako najbolje mogu i znam*, ističe Dalibor. Rado se odaziva na radne akcije u crkvi i oko crkve. Osim toga, rado na sebe preuzima fotokopiranje i tiskanje materijala za zbor, potom pripremu malih poruka za zornice u vidu misli za taj dan. Na pitanje što za njega znači živjeti vjeru, odgovara: *Bog je prvi i nema ništa drugo osim Boga. Ono čemu težim je Boga staviti na prvo mjesto, a sve ostalo podrediti Bogu.*

Kristina Tokodi (26) diplomirani je inženjer zaštite na radu. Aktivno pjeva u crkvi od prvog razreda srednje škole. Na pitanje kako bi potaknula svoje vršnjake da

dodu u crkvu, Kristina je posvjedočila: *Imala sam jedan primjer baš nedavno. Stazirala sam i radila popodnevnu smjenu, a tog dana smo imali obljetnicu posvete naše crkve. Zato sam tražila da me puste ranije. Pustili su me bez problema. Tada mi je jedan mladić, koji je bio tamo, rekao kako se sjetio da već jako odavno nije bio u crkvi, a sad kad sam ja spomenula crkvu, smatra da bi i on mogao otići. Nakon par dana, bio je to ponedjeljak, on mi je rekao da je dan prije, tj. u nedjelju bio na misi. Bilo mi je baš lijepo što je tim mojim spomenom crkve, bez da sam ga ikako poticala, sam odlučio doći u crkvu. To znači da mi kršćani i danas možemo i trebamo svjedočiti u svijetu*, zaključuje Kristina. **Zoran Đereg** je diplomirao tehničke znanosti, a već deset godina radi kao nastavnik matematike u osnovnoj školi. Orguljaš je već oko dvadesetak godina, s kraćim prekidima, tj. svira još od svoje sedamnaeste godine. *Župni zbor je mali, ali je odabran*, ističe orguljaš i zborovođa. Ono što je karakteristično za zbor jest da odluke donose konsenzusom. Probe se održavaju jednom tjedno. Zoran je vrlo snalažljiv u pribavljanju partitura, no i sam kaže kako bi suradnja među kantorima i orguljašima na razini biskupije bila od velike pomoći. Načelnik

u Pastoralnom vijeću, **Antun Benčik (61)**, želio bi biti više nazočan u životu župe, ali to mu još posao ne dopušta. No, uvijek kad uspije naći vremena, s velikim zadovoljstvom dolazi raditi u župi i crkvi. Tu nalazi nekakav mir, kao da nervoze i brige tada negdje odloži. Osobno je zadovoljan suradnjom s župnikom. *Otkako je on došao na župu puno je toga učinjeno. Sam je vrlo poduzetan i insistira na onome što vidi potrebnim i mogućim učiniti. Kod njega nema protekcije, nego ono što je propisano crkvenim zakonima i pravilima mora biti ispoštovano*, svjedoči naš sugovornik. *Što se tiče odaziva na akcije, ljudi rado dolaze, no danas se ipak mora uzeti u obzir da su mnogi u velikoj utrci s vremenom*, ističe Antun. Sa svojom suprugom član je Zajednice bračnih susreta. **Tome Vojnić-Mijatov** član je Pastoralnoga vijeća i pročelnik odjela za liturgiju, a ima i ovlast od biskupa za dijeljenje svete pričesti. Otac je sedmero djece, koji skupa s njim i suprugom redovito idu u crkvu, pa su aktivni i kao pjevači i ministranti i čitači. To mu je ve-

lika dika i na tome zahvaljuje Bogu. *Smatram da je ključna uloga roditelja u tome kako oni predaju življenje vjere svojoj djeci. Od toga ustvari ovisi i budućnost nas kao vjernika*, kaže Tome. Kao pročelnik liturgijskog odjela PV-a, zadovoljan je liturgijom u župi i pažnjom koja joj se posvećuje. *Ono što je još jako važno, pristup vjernika sakramentu svete ispovijedi i pričesti je puno puta porastao u odnosu na prijašnje vrijeme*, zaključuje on. Domaćica na župi a po potrebi

i sakristanka i zvonarka, **Giza Gurinović (75)**, ovu službu obnaša već 11 godina. Nije joj se lako bilo odlučiti prihvatiti ovu službu, budući da je to značilo odlazak iz vlastite kuće, no ne kaje se

što je donijela takvu odluku. Teta Giza je uvijek rado išla u crkvu, a ovako svaki dan ima prilike biti na misi. Posla na župi ima puno, no za prilike većih slavlja uvijek ima pomoćnika. Pored svega što radi na župi, Giza još i šije bijele haljinice za krštenje. Služiti u župi, osobito pod starije dane jest velika žrtva, ali je lijepo. Znamo da je teško naći osobe spremne prihvatiti ovu službu, no teta Giza im, iz svog iskustva, poručuje da ne oklijevaju, jer se neće pokajati. *Služiti Bogu se može na razne načine, a ovaj je vrlo lijep*, zaključuje ona.

GORNJI TAVANKUT: Posjetivši Gornji Tavankut, razgovarali smo među ostalim s **Ivkom Kujundžić** koja svjedoči: *Pokojni župnik Gabrić nije dolazio zimi držati mise u kapeli, a evo župnik Ivanković nas je već navikao da preko cijele godine imamo misu*, ističe Ivka. **Ljilja Merковиć** je sakristanka u kapeli. U njezinom slučaju to znači održavanje kapelice, uređivanje oltara i spremanje za misu. O svojem radu kaže: *Kad upoznaš Krista, onda ne računaš ni vrijeme ni snagu. Kad ga ljubiš, ljubiš sve, a osobito ono što je za Njega*. Stoga svoju dužnost rado obavlja. Osim nedjeljnih misa na kojima se vjernici okupljaju, od nedavno ima jedna molitvena skupina aktivna na Radio Mariji, koja se za sada pridružuje

skupini u Donjem Tavankutu.

Slađana Križanović skupa s mamom dolazi pomoći sakristanki u održavanju kapelice i u neposrednim pripravama za misu. Završila je Prirodoslovnomatematički fakultet u Novom Sadu i još je u potrazi za poslom. *Vjera mi je osobno puno pomogla tijekom života, kako od malih nogu, tako i sada*, ističe Slađana. Ona vjeruje da bi i u ovakvim mjestima trebalo biti perspektive za mlade. Ono što smatra najvažnijim, a to je i njezina poruka mladima koji se nalaze u sličnim životnim situacijama poput njezine, jest da ne zaborave Boga. **Marinko Bošnjak** ponekad mijenja zvonara i zvonu u kapelici za misu, a redovito skuplja milostinju. U razgovoru svjedoči kako mu je u kapelici jako lijepo i da voli nedjeljom ovamo doći na misu jer se u kapelici jednostavno osjeća kao kod kuće. **Kata Vajhand** od malena dolazi u kapelicu, za koju je vezana. Najljepši dan u tjednu joj je nedjelja i to zbog svete mise. *U posljednje vrijeme u kapelicu dolazi više vjernika na nedjeljnu misu, osobito kad su malo veći godovi. Tako je ponekad kapelica gotovo premala. No, to je dobar znak*, podvlači Kata, te dodaje kako je lijepo što su dobar dio sudionika na nedjeljnim misama djeca i mladi. *Imamo takvog župnika koji okuplja mlade, a pogotovo djecu. Vidi se da ih on jako voli, a oni se odazivaju*, ističe Kata.

LJUTOVO: Radovi na izgradnji crkve u Ljutovu trenutačno su u zastoju zbog nedostatka novčanih sredstava, ali se vjeruje kako će dobri ljudi pomoći i Bog providjeti da se ovaj posao privede kraju. Prostor za novu crkvu darovala je Mjesna zajednica. Jedna od vjernica, **Marija Skenderović**, kaže kako već tri godine imaju misu u Domu mjesne zajednice. *Obično nas se okupi od četrdeset do pedeset osoba. Meni osobno puno znači što imamo misu u našem selu. Ne predstavlja mi problem to što nemamo crkvu nego misu slavimo ovdje u domu, bitno mi je da smo s Bogom zajedno. Jako smo zahvalni župniku za ovu mogućnost. Osobno sam zadovoljna suradnjom s župnikom. Mislim da je ta suradnja obostrana*. **Anica Rudić (83)**, čija je zadaća otključati dvoranu, te donijeti za misu sve što je potrebno, izražava svoju radost jer na misu dolazi lijepi broj vjernika. Kad je riječ o mini-

strantima, **Dani-jel Sarić (11)** glavni je ministrant od njih desetak, koliko ih dolazi na nedjeljne mise. Preko ljeta rado odlazi na susret ministranata.

Mirjana Vacić i Ivana Mamužić

predvode pjevanje na nedjeljnim misama. One započinju pjesme, a onda cijela zajednica sudjeluje u pjevanju. *Po meni je pjevanje na misi vrlo važno, jer tako slavimo Boga i dajemo svoj doprinos životu naše zajednice*, ističe Mirjana. Svaka od njih ima i najdražu liturgijsku pjesmu, za Mirjanu je to „Pjevaj hvala, Magdaleno“, a za Ivanu „Kraljice neba“. **Kristina Harangozo (15)** čita jedno od čitanja ili psalam, a **Katarina Harangozo (12)** i **Marija Mamužić (11)** molitvu vjernika. Sve one ističu kako su imale tremu kad su počele čitati u crkvi, ali sada to već rade s velikom radošću i bez treme. *Volim čitati na nedjeljnoj misi, time pridonosim zajednici, na taj način im proslijeđujem riječ Božju, a oni preko mene shvaćaju što im Bog poručuje*, ističe Kristina.

Antun Remeš (46) pomaže go-

spodi Anici oko pripreme prostora za svetu misu. Drago mu je što na taj način može pridonijeti životu ove male zajednice. Antun mjesечно pomogne župniku u prodaji *Zvonika, Danice*, kalendara, te podijeli listić *Riječ života*. Prema njegovim riječima, otkako imaju misu u svom selu, posjet vjernika mještana nedjeljnim misama je barem duplo veći, tako da ih sada redovito ima između 40 i 60. Od izgradnje nove crkve Antun očekuje još veće sudjelovanje mladih i djece na misama, i općenito uključivanje u život crkve. Trenutačno su na misama najbrojnija djeca, potom su vjernici odrasle dobi, a ima nekoliko i starijih osoba.

Razgovor sa zrenjaninskim biskupom, mons. Ladislavom Németom

Treba graditi kulturu molitve i duhovnosti

Razgovarao: mr. Mirkó Štefković

Mons. dr. Ladislav Német, SVD rođen je 7. rujna 1956. u Odžacima. Osnovnu školu je pohađao u rodnom mjestu, a gimnaziju je završio u Subotici, u „Paulinumu“. Poslije odslužene vojske stupio je u Misijsku redovničku zajednicu Družbe Božje Riječi (SVD). Novicijat, studij filozofije i teologije završio je u Poljskoj. Za svećenika je zaređen 1. svibnja 1983. godine, a poslije dvogodišnjeg pastoralnog rada u Zagrebu i Zadru, nastavio je studij teologije u Rimu. Od 1987. do 1990. godine bio je dušobrižnikom studenata na katoličkom sveučilištu u Cebu Cityju na Filipinima. Doktorski studij u Rimu završio je 1994. godine, te od tada kao docent, a od 1998. kao redoviti profesor predaje na Višoj teološkoj školi Družbe u Austriji. Teologiju je poučavao i u Poljskoj, a od 1996. godine u Zagrebu na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove. Od rujna 2000. godine do kraja 2003. radio je u Stalnoj misiji Svete Stolicke pri međunarodnim organizacijama u Beču. Od svibnja 2004. tri godine je bio provincijalnim poglavarom mađarske provincije Družbe Božje Riječi. Službu generalnog tajnika Mađarske Katoličke biskupske konferencije vršio je od kolovoza 2006. sve dok ga papa Benedikt VI. 23. travnja 2008. nije imenovao zrenjaninskim biskupom, te je zaređen u katedrali u Zrenjaninu 5. srpnja iste godine.

Zv.: Rijetko imamo prilike razgovarati s nekim tko je bio u misijama. Što to znači i, kako je raditi u misijama?

□ Iako nisam dospio u misije kako to biva nakon svećeničkog ređenja, dočekao sam taj trenutak. To je bilo jako lijepo vrijeme. Naravno, prva stvar kad čovjek tamo dođe jest pitanje klime, potom hrane, a onda i kulture. Klima te odmah udari kad iziđeš iz aviona. Trebalo mi je tri-četiri mjeseca naviknuti se. Na početku sam dva mjeseca radio poslije ručka, a u trećem mjesecu me uvečer strašno boljela glava. Stari misionari su mi rekli da oni tako ne mogu. Poslije ručka sat, sat i pol je potrebno ne izlaziti iz sobe. Zanimljivo je to. Nije potrebno toliko biti mudar, koliko spreman biti ponizan i prihvatiti one stvari koje su tamo iako možda ne odgovaraju mojoj kulturi. Način razgovora, prihvaćanja i odbijanja, elementi su kulture koje treba naučiti i prihvatiti. Na primjer, u kulturi Azije i na Filipinima nikad se ne kaže „ne“. To je jako neuljudno. Uvijek se odgovara pozitivno: „svakako“, „pokušat ću“, „mislim da će to biti moguće“. Kad su studenti rekli „učinit ću sve što mogu“, sigurno nisu došli.

Zv.: Kakvu ste Crkvu ondje zatekli?

□ Ono što je stvarno najveći doživljaj – kad govorim o svom boravku na Filipinima – to je slika Crkve koja je mlada

i radosna, gdje je vjera stvarno izvor života. Tamo nema te podjele koju mi imamo u Europi, gdje su religija i vjera s jedne strane, a život s druge strane. Tamo je to sve sliveno u jedno. Ustvari, razdjeljivanje vjere od kulture nije po sebi dobro. Normalno je da je čovjek jedna cjelina u kojoj religija i vjera igraju ulogu u svagdanjem životu. Druga stvar je liturgija, slavlje liturgije. Jednom je jedan kolega Filipinac rekao da mi ne znamo kako se liturgija slavi. Onda sam ga pitao što misli pod tim. Tada je rekao: „Kod nas je pokop puno radosniji i glasniji nego kod vas uskršno bdjenje“. I stvarno, tako je i bilo. Mnogo je življe, mnogo bliže životu. Naravno, moglo bi se reći europskim očima, ne-disciplinirano. Nema točnosti. Sjećam se jedanput, najviše sam zakasnio na jednom otoku gdje smo trebali početi misu u 11 sati, a počeli smo iza 3 sata popodne. U pola 1 došao je glavni čovjek sela i pozvao nas na ručak. Rekao sam da čekam na ljude, a on je uzvratilo kako je svakako vrijeme ručka i da nitko neće doći. Tako je i bilo. Otišli smo jesti i vratili se u 3 sata pa su i ljudi polako počeli dolaziti.

Najvažnije je istinski prihvatiti da Duh Sveti djeluje svugdje u svijetu, u svakom narodu. Svugdje ima pozitivnih vrijednosti koje treba prihvatiti. Misionar mora biti otvoren baš za to.

Zv.: Zanimljiva je ta životnost i pored tolikih egzistencijalnih problema s kojima se ti ljudi susreću. Iz čega oni crpe tu životnost?

□ Mislim da je to mentalitet ljudi, koji je drukčiji. Ono što je za mene bilo jako veliko otkriće je lakoća u prihvaćanju sudbine. Nije to slijepa sudbina, nego pravilo da to kako se osjećam ne ovisi toliko o vanjskim okolnostima, nego koliko sam duhovno spreman to prihvatiti. Budizam to poznaje kao nirvanu, kao oslobađanje od svake želje. Želja je izvor zla. Mi bismo to u katoličkoj teologiji nazvali požudom, koja je ostala poslije istočnog grijeha. To je jedna stvar, a druga je ogromna nada ili, bolje rečeno, djetinja nada i pouzdanje u Božju nazočnost i njegovu pomoć. Vjera je tako dio života. Radi usporedbe, ako čovjek u Europi počne raditi s mladima često prvo treba odgovoriti na pitanje zašto vjerovati. A tamo to nije pitanje, nego se počinje od toga kako vjerujem. Imali smo studente maoiste, komuniste na sveučilištu. Oni su isto dolazili k meni. Čak ni za njih nije bilo pitanje postoji li Bog. Pitanje je samo kako se odnositi prema tome.

Zv.: Iz onoga što ste rekli daje se zaključiti da misionar koji iz naših krajeva ode tamo i doživi vjeru tih ljudi i sam biva obogaćen...

□ To je jako velika istina. Tu je zapravo potrebna ona prava *metanoja*, tj. obratiti se i prihvatiti ponizno da i drugi imaju što reći, da nismo mi europski kršćani oni koji imamo potpunu istinu. No, po meni, najvažnije je istinski prihvatiti da Duh Sveti djeluje svugdje u svijetu, u svakom narodu. Svugdje ima pozitivnih vrijednosti koje treba prihvatiti. Misionar mora biti otvoren baš za to. Misionar nije onaj koji će donositi i graditi nove stvari, nego onaj koji će tražiti ono što je Bog već prije njega učinio. Bog Stvoritelj je u svakoga od nas usadio tu otvorenost za Njega.

Zv.: Iz te perspektive koju ste proživjeli vratili ste se u ovu zemlju, u svojstvu zrenjaninskog biskupa. Kako vidite sebe kao biskupa i misionara u sadašnjem trenutku u svojoj biskupiji i šire?

□ Mislim da mi je iskustvo koje sam stekao na Filipinima i poslije, isto tako putujući po drugim državama izvan Eu-

rope, dalo ogromnu snagu i sigurnost da je Bog s nama. Druga stvar je da Duh Sveti uvijek nalazi rješenja za sve probleme. Kad sam došao u Zrenjanin, govorili su mi kako je to misijska biskupija, ogroman teren... Slažem se s tim. Puno mi znači iskustvo s Filipina, gdje na primjer ima puno otoka, pa čak i s 15000 vjernika, gdje svećenik može doći samo jedanput godišnje i tada slaviti misu. Na taj dan je prije podne Prva ispovijed, pa Prva pričest, i on ima pravo i krizmati. Popodne su vjenčanja, sređivanje brakova, da tako kažem. Tijekom godine krštava i sahranjuje osoba odgovorna za zajednicu. Nedjeljama se u zajednicama čita iz Biblije, moli se zajedno i Crkva tako živi. Znači, ja nemam tog nutarnjeg pritiska da bih se po svaku cijenu morao brinuti o tome da u svakoj župi i filijali svake nedjelje mora biti misa. Znam da Crkva djeluje i drukčije. Euharistija jest centar katoličkog života i Crkve. Ona gradi jedinstvo. Onamo gdje su dijaspori, gdje je malo katolika, tamo euharistija može biti življena poput cilja prema kojemu se ide. Znači, neće biti svake nedjelje misa, ali kad bude onda će se doživjeti kao nešto posebno. A u međuvremenu treba se pobrinuti o drugim formama zajedničkog života, jer Crkva uvijek djeluje kao zajednica. Taj zajednički karakter ne smijemo izgubiti. Druga stvar koja je za mene jako važna, to je snaga Božje riječi.

Uvijek treba naći laike, mlade, starije, svejedno, ali ljude koje je dotaknuo Bog i koji nam žele pomoći. Ako se ne bojimo suradnika, uvijek ćemo ih naći.

Zv.: Znači li to da možda europsko kršćanstvo doživljava određenu inflaciju sakramenata, možda baš zato što su gotovo uvijek i svugdje dostupni?

□ Kad znamo koliko je bilo svećenika ranije, a koliko nas je sada, mislim da je iznimka to da često imamo mise, dok većina katolika jako rijetko ima mogućnost biti na misi. Međutim, činjenica je da imamo određenu krizu življenja sakramenata osobito na europskom kontinentu. Puno ovisi o kreativnosti svećenika ili dušobrižnika, ali rekao bih isto tako i od odgovornosti i pastoralne kreativnosti nas biskupa. Skupa sa svećenicima trebamo tražiti zajedničke odgovore na probleme koje nalazimo na terenu biskupije. Za to treba puno osjećaja za pastoralni rad, treba puno otvorenosti za dijalog, razgovore, konzultacije. To bi bilo 50%, a drugih 50% je

razgovarati s laicima, čuti i njihovo mišljenje. Odluku svakako na kraju mora donijeti biskup. Međutim, dok se ne dođe do odluke, potrebno je raditi na ovome kako bi ona bila utemeljena na zdravim prosudbama i razgovorima, kako bi bilo što jasnije što je ono što danas ljudima treba. Na kraju kao biskup moram reći što možemo a što ne, što ulazi u sliku katoličkoga, da tako kažem, a što ne.

Zv.: Možda je riječ Božja element na kojem se danas može više potencirati. Na koji način se po Vama riječ Božja može više približiti vjernicima poput izvora vjerničkog života?

□ Mislim da je jako važno strpljivo širiti značaj i potrebu čitanja Biblije, i to svagdanjeg čitanja. Kao prvo, moramo priznati da nije bilo prijevoda, da je sve do II. vatikanskog sabora Katolička crkva branila čitanje Biblije. Priznajmo da je to ljudska slabost, jer Crkva je ipak božanska institucija. Rekao bih da je đavo nekako radio na tome jer zna kakva je snaga Božje riječi. Od završetka Sabora nema još ni 50 godina. To su tek dvije generacije. Mislim da za postizanje nečega u Crkvi treba najmanje 3-4 generacije. Mogu se postići jako brzo plodovi tamo gdje se radi o čudesima, objavama, nekim nadnaravnim stvarima. Tamo ljudi odmah pohrle. Rad s Biblijom je malo teža stvar. Nju jednostavno treba čitati svaki dan i kroz čitanje propovijedati ljudima. Mi koji smo prihvatili obvezu svaki dan čitati Bibliju, jer molitva časoslova nije drugo nego čitanje Biblije, trebamo to tako či-

nuti da ljudi oko nas primijete koliko to nama znači.

Postoje različite škole i tečajevi kako čitati i razmatrati Bibliju u skupinama. Ne mora netko za to biti teolog, nego samo steći određene temelje. Nedjeljno čitanje je premalo ako želimo stvarno da Biblija uđe u život. Biblija bi trebala biti svagdanjom hranom između dvije pričesti, dvije mise. Ako tijekom tjedna ne mogu dolaziti na misu, mogu pročitati jedan psalam, mogu pročitati nešto iz života Isusa Krista.

Treba sebi izgrađivati kulturu molitve i kulturu duhovnosti. To znači mjesto, vrijeme, pa čak i fizički prostor gdje se mogu moliti. Ako to sebi ne stvorimo izgubit ćemo se.

Zv.: To znači da bi i naš Zvonik mogao malo više pažnje posvetiti Božjoj riječi?

□ Na primjer, mogu se uzeti psalmi koji su stvarno centralni dio molitve. Ima jako puno pjesnika, teologa koji su pisali različite tekstualne varijacije na psalme. Bilo bi interesantno vidjeti kako su umjetnici obradili dotični psalam, kako su ga doživjeli... Može se napraviti natječaj u bilo kojem obliku kreativnog rada. Čitatelji bi mogli pisati kako oni doživljavaju pojedine psalme ili druge dijelove Biblije. Potrebno je ljudima dati takvu mogućnost. Biblija stvara čudesu, ako joj se dozvoli.

Budi upisan, ostani svoj

Piše: Lazar Cvijin

„U one dane izađe naredba cara Augusta da se provede popis svega svijeta...

Svi su išli na popis, svaki u svoj grad. Tako i Josip, budući da je bio iz doma i loze Davidove, uziđe iz Galileje, iz grada Nazareta, u Judeju u grad Davidov, koji se zove Betlehem da se podvrgne popisu zajedno sa svojom zaručnicom Marijom koja bijaše trudna.“ (Luka 2,1-6).

Nama kršćanima je zadaća da u svemu što život stavi pred nas, a što na prvi pogled nema mnogo veze s vjerom, pokušamo pronaći Očev naputak, što i kako postupiti.

Mnogima se sigurno nije dopala dužnost (a da li je svi tako i shvaćaju?!) da u ove dane, koje bismo mnogi htjeli provesti u radosti nastupajućih blagdana i bez velikih odluka, sada još moraju razmišljati i o upisu u birački popis naše nacionalne manjine, koji, gle čuda, još nije ni obvezujući.

Nije to bilo lako ni sv. Josipu i majci Isusovoj, a pred njima je bila mnogo veća radost. Nisu dvojili. Vjerujem ne samo zato što je to bilo obvezno.

Oduvijek je svaki ozbiljni čovjek sebe definirao kroz pripadnost svojoj obitelji, svojoj vjeri i svojem narodu. Međusobno je neuporediva važnost to troga da bismo mogli govoriti što je važnije i što „prvije“. Svaka od njih je važna žila u drvu ljudskog života.

U današnje vrijeme relativizma više ništa ne izgleda jako važno, pa ni gore pobrojano. No, pošto će ovo čitati oni kojima, iskreno vjerujem, prve dvije pripadnosti nisu sporne, želim skrenuti pozornost na bitnost i treće pripadnosti: svom narodu.

Nije bitna samo statistička brojka koja se dobiva prilikom ovakvih popisa. Veliki dio svojih prava i potreba čovjek može ostvariti jedino kroz zajednicu. Kao što je potvrđeno da čovjek teško opstaje bez obitelji, i kao što vjera pojedinca vremenom slabi bez zajednice vjernika, tako je i s narodnošću. Ne budemo li se očitovali kao zajednica u dijelu pripadnosti svom narodu, dovest ćemo u pitanje puno toga, a prije svega školski odgoj svoje djece na pravi način, održanje i razvitak naših udruga kulture kao organiziranog vida čuvanja baštine koja nam je ostavljena na čuvanje.

Puno toga je već propušteno i vrlo teško nadoknadivo i glede odgoja djece i glede izgubljene kulturne baštine. Generacije su izišle iz školskih klupa kojima je prethodni sustav školstva zatro ikavicu, toliko voljeni govor našeg naroda. Veliki broj običaja se izgubio i zaboravio, a poimanje o važnim ljudima i događajima našeg naroda je prisutno kod malog broja stručnih ljudi.

Početak pravilnog razrješenja svih ovih problema je upravo pred nama. Potrebno je da se očitujemo kao narod koji nije neodgovoran prema sebi, svojim precima, a još više prema svom potomstvu. Ne može biti da to samo nama nije važno. Upravo ovih dana se objavljuje kao su neke zajednice upisale većinu svojih pripadnika u birački popis svoje nacionalne manjine.

Mnogi mogu reći pa meni je dovoljno da imam svoju obitelj i svoju vjeru. To nije dovoljno. Evo, da bismo to dokazali, potražimo opet odgovor u Svetom pismu.

Zbog čega se Isus nije rodio kao čovjek izvan svih naroda koji su postojali u Njegovo vrijeme? Rodio se kao pripadnik židovskog naroda, govorio jezikom predaka svojih zemaljskih roditelja i poštivao njihove običaje. Do zadnjeg svog zemaljskog daha se borio za spas svog naroda i na križu mu sve oprostio moleći svog nebeskog Oca da mu oprost.

Stoga ne smije biti nikakvog izgovaranja i strahova, jer našu zadaću neće nitko obaviti do li mi sami. Ako sad ne izvršimo svoju dužnost, što ćemo reći svojim unucima, kad nas budu pitali kakav smo mi to narod bez svog jezika, bez svog kolektivnog pamćenja, s tek ponekim običajem? S griznjom i glasom koji neće drhtati samo zbog starosti samo ćemo moći reći: NIKAKVI!

Stoga, budi upisan i ostani svoj!

I kada ovog Božića budete pozdravljali dijete Isusa i svetu Obitelj u svojim župnim „Betlemima“, želim svima da u srcima nosite sreću i mir koje može imati jedino čovjek koji je ostao vjeran Bogu i sebi, svojoj obitelji i svom narodu!

Poštovani čitatelji Zvonika, pripadnici hrvatske nacionalne manjine u Srbiji,

ostvarite svoje zakonsko pravo glede sudjelovanja na neposrednim izborima za novo Hrvatsko nacionalno vijeće! Upišite se u posebni popis birača hrvatske zajednice u Srbiji.

Zahtjev za upis u posebni popis birača priložen je uz ovaj, božićni broj našeg i Vašeg katoličkog mjesečnika.

Čitko popunjeni i vlastoručno potpisani zahtjev dostavite u prostorije Hrvatskog nacionalnog vijeća ili najbliži ured Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini ili pošaljite preporučenom poštom na adresu:

Hrvatsko nacionalno vijeće
Preradovićeva 13
24000 Subotica
Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća

Pitanja nerođenoga djeteta

Piše: mr. Andrija Anišić

Ovih dana javnost u R. Hrvatskoj i šire, bila je šokirana jednim nesvakidašnjim događajem. O čemu se radi, pročitate u razmišljanju Željke Zelić, a u drugom dijelu ove rubrike je moje razmišljanje na temu: „Pitanja nerođenoga djeteta“. Ovo razmišljanje možete čitati i kao sastavni dio teme ovoga broja.

Sine, žao mi je, pogreškom si se rodio!

Tridesetdevetogodišnja majka koja danas ima dijete od dvanaest godina, tuži KBC Zagreb zbog toga što svojedobno mladi specijalizant u zagrebačkoj Petrovoj bolnici, abortus u 9. tjednu trudnoće nije odradio „kako treba“, te saznajući nekoliko tjedana kasnije (nakon što se nije javila na kontrolni pregled) da je još uvijek trudna, ipak odlučuje roditi, iako se time ruše njeni snovi o poslu u Londonu, napretku, dobroj zaradi, lagodnijem životu i čemu sve ne. Bilo je to prije dvanaest godina, a danas ista majka tužbom traži odštetu od gotovo 2,4 milijuna kuna za „pretrpljeni šok, za strah da je dijete u njoj nakon neuspjela pobačaja pretrpjelo oštećenja, za izgubljenju zaradu koju je trebala ostvariti životom u Londonu, gdje je imala dogovoren posao...“.

Sve ovo zvuči kao dobar sinopsis za moderne filmove kakve svakodnevno gledamo u kinima, no, uzmemo li u obzir da je riječ o zbilji, lice nam poprima drukčiji izraz. Oni malo slobodniji, reći će da žena ima pravo odlučivati o svojem tijelu, pa analogno tomu, i o tomu želi li roditi dijete ili ne. Bez obzira na to što se ne slažem s tim i takvim stajalištem, u prvi plan izbija jedno drugo, posve kontraktorno pitanje, ima li smisla tražiti nakon što se prema riječima njezine odvjetnice „radovala rođenju djeteta“, odštetu što se isto to dijete pogreškom liječnika ipak rodilo. Mnogi će reći, ma sve je to dogovor majke i djeteta da sada dobro naplate taj slučaj te si osiguraju lagodniji život nakon što je svojedobno majka isti propustila u Londonu, razumije se u planovima bez sina.

Kakav li je samo osjećaj kad ti majka svojim činom nakon dvanaest godina poručuje: „Sine, žao mi je, nisi se onomad trebao roditi, ali sad već kad si tu – dobrodošao u surovu stvarnost postojanja“. Kakav li je osjećaj znati da nisi željen a da si ipak pogreškom rođen. I ne samo to, nego i da te je majka nakon što je saznala da je još uvijek trudna i po drugi puta željela abortirati, ali joj je Etičko povjerenstvo bolnice odbilo to dopustiti s obzirom na visoku trudnoću. Može li bilo koji novac nadoknaditi osjećaj napuštenosti, neželjenosti... Može li se ono što svjesno vrijeđa dostojanstvo i uzvišenost čovjekova života nazvati opravdanim, moralnim, ispravnim?

I dok se u svijetu, a kod nas još više, neprestano upozorava na sve veći porast abortusa, i to među mlađom populacijom, i dok s druge strane na „sva zvona“ govori o demografskoj krizi, suvremeni način življenja ali i odgoja kao da je u službi svega gore navedenog. Milijuni eura ulažu se u bolnice i programe umjetne oplodnje, a s druge strane, prema podacima EU, „u zemljama Europske unije tijekom 2007. godine učinjeno je više od milijun i 200 tisuća pobačaja, što znači svakih 25 sekundi jedan pobačaj“. Umjesto da se, dakle, novac investira u razvitak demografske politike i poboljšanje općeg ekonomskog standarda dajući na taj način poticaj mladim majkama i obiteljima za rađanjem, težimo upravo ka suprotnomu – smanjujući plaće, povećavajući poreze, sugerirajući „slobodu na svim poljima“ i dr.

/Željka Zelić/

Što ste učinili?

Oni koji razmišljaju o abortusu, neka se pitaju: Kakve će to posljedice biti po njihovo psihičko i tjelesno zdravlje. Kako će se osjećati kao „ubojice“ najnevinijih među nevinima. Oni koji razmišljaju o abortusu neka pomisle da će tim činom ubiti možda nekog vrsnog znanstvenika, umjetnika, sportaša, svećenika, časnu sestru... Ili možda nekog dobrog radnika, zemljoradnika, dobrog oca ili majku...

Takva i slična pitanja treba postaviti „prije čina“, jer „nakon čina“ je kasno. A Bog će svakome preko savjesti progovoriti i pitati ga. Pitat će oca i majku, mladića i djevojku: Gdje je dijete kojemu ste dali život? Dok ste se „voljeli“, to dijete je počelo živjeti. Gdje je sada vaša ljubav iz kojeg je nastao novi život? Zar začecem djeteta prestaje ljubav? Pitat će „majku“: Gdje je tvoje dijete kojemu je još juče kucalo srce pod tvojim srcem? Pitat će je kao što je pitao Evu, nakon istočnoga grijeha: „Što si učinila?“ (Post 3,13). Postavit će pitanje „ocu“ abortirana djeteta baš kao što je pitao Kaina, nakon što je ubio svoga brata Abela. Pitat će ga: „Što si učinio?“ (Post 4,10) i reći će mu isto što i Kainu, ali u drugom obliku: „Slušaj! Krv tvoga djeteta iz zemlje k meni viče“ (usp. Post 4,10).

Poslije (zlo) „čina“ abortusa neće vrijediti pred Bogom isprika: „Nismo znali“, jer svatko danas zna – zahvaljujući suvremenoj tehnici u medicini „da je čovjek, čovjek od začeca“. Neće vrijediti opravdanje: „Ne možemo prihvatiti to dijete. Pa, nemamo ni novaca, ni kuću. Ni školu nismo završili, ni posao nemamo“... Ili: „Ekonomska je kriza, mala nam je kuća, već imamo troje djece...“. Takve isprike pred Bogom ne vrijede. Prije nego što dijete bude na putu treba postaviti pitanje: „Što ako se dogodi...?“

A ako se „dogodi“, prije odluke o abortusu presudno je pitanje koje treba uputiti samom djetetu u majčinoj utrobi.

Neka mu majka nabroji sve razloge „za“ i „protiv“ i neka ga onda upita: „Dijete moje, što želiš da mama učini?“ I čut će odgovor, koji će odjeknuti u svemiru i na zemlji: „Nemoj me ubiti mamice. Lijepo mi je u tvojoj utrobi. Tako se bojim tog abortusa. Nemoj me ubiti – želim živjeti“.

I neka ga upita otac: „Što želiš da tata učini?“ Jamačno će čuti odgovor: „Tatice Bog ti je dao tako veliku moć. Ti si mi s mamom dao život po najdubljem i najbližijem i najnežnijem sjedinjenju, zar me se sada odričeš? Ti si jak, tatice, zaštiti me. Ne dopusti da me raskomadaju“.

I neka liječnik prije svakog abortusa kaže nerođenom djetetu: „Znaš ti nisi čovjek, ti si samo komadić tkiva, 'mesnata masa', ti si samo oplodena jajna stanica – zigota, predzametak, ljudski zametak ili embrij. Znaš ti si samo ljudski plod – fetus, ali nisi još čovjek...“. Neka liječnik i medicinsko osoblje oko njega kažu tom nerođenom djetetu: „Znaš, tvoji roditelji su odlučili da više ne rasteš. Oni te ne žele. Što želiš da učinim? I čut će krik nerođenoga: „Liječniče, molim te nemoj me ubiti. Tako sam krhak. Ne mogu se braniti. Ti si se zakleo da ćeš štititi ljudski život od začeca do smrti. Budi vjeran svojoj zakletvi i svom obećanju. Objasni mojoj mami i mom tati, da ne možeš, da ne smiješ ubijati, nego da moraš štititi svaki ljudski život, i mene koji sam tako sićušan, a ipak živ, jako živ. Reci im da želim živjeti a da mi ti moraš pomoći, braniti me...“.

Uvjeran sam kad bi svi tako postupali i kad bi osluškivali odgovore nerođenih – ubijanje nerođene djece pobačajem prestalo bi! I odjekivale bi ovom zemljom pjesme radosti, ode ljudskom životu, pjesme čovjekovoj veličini i dostojanstvu.

Adventske večeri

Iščekivanje drage osobe ili gosta u svakom od nas budi osjećaj radosti, jer ćemo se naći s bliskom osobom, i napetosti, jer se za dolazak te osobe treba što bolje pripremiti. Liturgijsko vrijeme došašća bogato je tom simbolikom iščekivanja. Budnost i bdjenje najječitiji su njegov izraz.

Uz mise zornice, u Paulinumu je prisutna lijepa tradicija oblikovanja adventskih večeri ili bdjenja u predvečerje nedjelje. Paljenjem adventske svijeće i razmišljanjem nad nedjeljnim čitanjima, adventska večer uvodi nas u liturgijsko slavlje nedjelje.

Svake subote imali smo predvoditelja koji nam je prigodnom homilijom tumačio bogatstvo Božje riječi. Ove godine to su bili: prefekt vlč. **Károly Szabadi, vlč. László Baranyi, mons. dr. Andrija Kopilović** i zadnju večer, već po tradiciji, naš biskup **mons. dr. Ivan Pénczes**.

Turnir u stolnom tenisu

Sportska tradicija u sjemeništu je i turnir u stolnom tenisu, koji se održava uoči Nikolinja. Svaki sjemeništarac se tom prilikom trudi pokazati što zna i izboriti se za časno mjesto prvaka škole. Na ovogodišnjem turniru bilo je mnogo neizvjesnih, vrlo kvalitetnih utakmica. U dosta napetoj finalnoj utakmici pobijedio je spretniji, brži i smireniji.

Ovogodišnje prvo mjesto osvojio je prvoškolac **Erik Stefanovity**, drugi je **Damir Katić**, a s trećim se mjestom zadovoljio **Stevan Terbec**. Prvak je primio lijepi pehar, dok su za drugo i treće osvojeno mjesto dodijeljeni reketi i loptice.

158. devetnica u čast Prečistom Srcu Marijinu

Početkom mjeseca prosinca svaku večer u katedrali i u fra-njevačkoj crkvi moli se pobožnost u čast Prečistom Srcu Marijinu. Ove godine pobožnost je tematski bila vezana uz proslavu „Godine svećenika“. Zato je naša zajednica svaku večer nazočila svetoj misi i pobožnosti, uključivši se bilo ministrirajući, čitajući, pjevajući... Po završetku, na blagdan Bezgrešnog začeća BDM, sudjelovali smo na svečanom euharistijskom slavlju koje je predvodio naš biskup.

Sv. Nikola u posjeti sjemeništa

Iako je u svijetu možda popularniji Djed Mraz ili neki slični komercijalizirani lik, ipak nas svake godine razveseli dolazak sv. Nikole, omiljenog sveca djece i siromašnih. Njegov dan je možda najradosniji u godini, jer osim mnoštva darova sjemenište je i puno smijeha i veselja. Navečer 5. prosinca, pojedini razredi nastupili su sa svojim šaljivim točkama, s lijepim i vrlo originalnim skečevima,

uglavnom na račun (ne)zgoda iz školskog i sjemenišnog života. Interesantno je bilo i tradicionalno natjecanje u brzom jedenju šampita bez pomoći ruku. Slavlje je nastavljeno uz pjesmu, smijeh, slatkiše i voće. Ovogodišnje Nikolinje bilo je jedno od najuspješnijih u proteklih par godina. Za ovu uspješnu i radosnu večer ostajemo zahvalni svim dobročiniteljima koji su nam omogućili ovo lijepo slavlje.

Upoznajmo naše katehete

Jelena Jurišić

duboko dirnuta Božjom ljubavlju

1. **Zovem se ...** Jelena Jurišić, rođ. Mučibabić. Treće sam dijete iz mješovitog braka Bogoljuba i Ane. Pokojni otac je bio pravoslavne, a majka katoličke vjere. Kako moj otac nije bio praktični vjernik, prije sklapanja braka, moji roditelji su se dogovorili da će se vjenčati u Katoličkoj crkvi, kao i da će im sva djeca koju budu imali biti katolici. Tako su dobili najprije Zorana (koji je umro sa 2,5 godine), pa moju šest godina stariju sestru Marinu, pa potom mene. Udana sam i supruga Zoranova i majka četrnaestomjesečne Petre. Apsolvent sam na Teološko-katehetskom institutu.

2. **Rođena sam ...** 27. 02. 1976. godine u Somboru.

3. **Živim i radim ...** u Somboru. Još tijekom studija povremeno sam mijenjala mog, sada bivšeg, župnika vlč. Lazara Novakovića. Tako sam vjeroučiteljsko iskustvo postupno sticala. Kada sam počela samostalno raditi, dobila sam srednju školu „Sveti Sava“. Radim i u OŠ „Dositej Obradović“, gdje se super igramo, crtamo, bojamo i tako učimo o istinama naše vjere. Neki vjeroučenici dobivaju od mene, kao katehete, prva saznanja o Bogu i našoj vjeri. Tu se uvijek trudim biti posebno pažljiva. Velika je odgovornost na nama katehetama kada govorimo o Bogu. Trudim se da moji vjeroučenici prepoznaju: doživljeno iskustvo Boga (Božju prisutnost) i vjeru (Abrahamovu, apostolsku, vjeru svetaca, moju osobnu vjeru).

4. **Moj životni – vjeroučiteljski moto ...** „Kušajte i vidite kako je dobar Gospodin.“

5. **Omiljena pjesma, slika, priča ... o Isusu:** Lijepa glazba uvijek me tjera na suze, a osobito pjesma koju svakodnevno iz sveg srca pjevam, a zove se „Kao Marija“. To je moja himna! Omiljena mi je slika Sv. Obitelji, koju imamo u našoj blagovaonici, a naslijedila sam je od bake i dide. Izjutra kada uživam u jutarnjoj tišini i molitvi, sjedeći u blagovaonici, uvijek iznova promatram sliku i razmišljam o prošlom danu i o svojoj obitelji. Uvijek iznova analiziram koliko smo jučer, kao obitelj, bili blizu ili daleko Svetoj Obitelji. Omiljena knjiga mi je od skora „Suputnica“ (Evangelje na drugi način) sestre M. Bonite Kovačić, ocd.

6. **Najljepši trenutak u vjeronaučnom radu ...** kada vidim da dijete ima osobni odnos prema Bogu – tada znam da u sebi ima zasađeno dobro sjeme vjere i znam da će ono isključiti već nekako, jednom... kad to Bog bude htio.

7. **Najteži trenutak u vjeronaučnom radu ...** kada vidim zanemarenu djecu, gladnu ljubavi i pažnje, tužnu, usamljenu i zabrinutu djecu. Takvu djecu odmah prepoznam i trudim se da se bar na mom satu osjećaju drukčije.

8. **Vjeroučitelj ne može živjeti bez ...** ne bi trebao živjeti bez mnogo toga: osobne vjere, iskrenog i nedvosmisle-

nog svakodnevnog svjedočenja Krista, bez kršćanskog morala, molitve, meditacije, permanentne naobrazbe i, na kraju, a najvažnije – BEZ LJUBAVI PREMA DJECI!

9. **Postala sam vjeroučitelj jer ..** me je sam Bog kroz moj životni put mijenjao i gradio i sigurna sam – pozvao k sebi. Iz smrtno opasnosti me je izbavio, liječio me i čudesno ozdravljao. Od nemogućeg učinio je ono što je samo Bogu moguće. Lako je u dobru pouzdati se i vjerovati Gospodinu. U vjeri se raste tek u nedaćama i zahvaljujem Bogu na svemu, a pogotovo na teškim trenucima, jer zbog njih sam postala duboko dirnuta Božjom ljubavi!

10. **Moja poruka vjeroučenicima ...** U mom vjeroučiteljskom radu neprestano potičem djecu da probaju: vjerovati Bogu, razgovarati s Bogom („jadati“ mu se i žaliti, zahvaljivati mu i slaviti ga) i u Njeg se pouzdati (jer on je svemoguć i sve što čini – radi za naše dobro).

11. **Moja poruka roditeljima ...** Dragi roditelji, težeći za materijalnim dobrima kojima želite osigurati svoju djecu, nemojte zaboraviti na mnogo važnije: odnos prema duhovnim dobrima kojem ih vi prvi trebate poučiti i o kojem vlastitom vjerom trebate svjedočiti. Dar vjere je neprocjenjiv dar koji svojoj djeci, uz Božju pomoć, možete dati.

12. **Moja poruka katehetama ...** Drage kolegice i kolege, dogodi li vam se da se umorite od lošeg rasporeda, bojkotiranja katoličkog vjeronauka, odveć velikog volontiranja

zbog neplaćenih sati (ipak svima nama treba kruha!) – sjetite se da sve ovo nije uopće važno, jer je ovo najljepši, najodgovorniji i svakako najvažniji posao kojim se može baviti jedan laik – kateheta čiji je posao širiti Božje kraljevstvo na zemlji i raditi za Slavu Nebesku!

13. **Moja poruka čitateljima Zvonika ...** Poštovani čitatelji ovih redaka, za svakoga u Crkvi ima mjesta. Svi smo pozvani kao vjernici naviještati Evangelje. Veliko je to poslanje, a ljudi je malo. U velikoj nestašici vremena, podijelimo naše vrijeme s ljudima u potrebi. Treba biti aktivni vjernik. Raditi na sebi. Širiti poslanje. Počelo je vrijeme došašća – valja se pripremiti za Božić. Vrlo često razmišljam o starim i o bolesnim ljudima koji su u svojim kućama zatvoreni, od svih zaboravljeni, u život razočarani... Kako bi dobro bilo otići do njih, provesti malo vremena s njima, pomoći im što treba, utješiti ih i podsjetiti na sakramente Svete pričesti, Ispovijedi i Bolesničkog pomazanja, i tako donijeti radost rođenja Krista u svaki dom.

**Vjeroučiteljici Jeleni i njenoj obitelji
obilje Božjeg blagoslova - neka ljubav
i dalje siju svugdje gdje su!**

Molitva (11)

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD

Kontemplativna molitva

U kršćanskoj duhovnosti postoje četiri stupnja molitve: *usmena*, *meditativna*, *kontemplativna* i *mistična*. Prva dva stupnja molitve tiču se nas molitelja, koji se trebamo odlučnom i ustrajnom voljom dati na molitvu. Druga dva stupnja su čisti Božji dar, kojega mi sami ne možemo svojom voljom postići. To ovisi o milosti Božjoj, kada, i koliko će nam dati te milosti. Za molitelja je jako važno odlučiti se i ustrajati u usmenoj i meditativnoj molitvi, kako smo već opisali u prošlim brojevima *Zvonika*. Što je dakle kontemplacija i kontemplativna molitva?

Kontemplacija dolazi od latinske riječi (*contemplatio*), a znači duhovno *gledanje*, *motrenje*, *zrenje*. To je zapravo unutarnja molitva u kojoj se molitelj u milima spontano usredotočuje na božanske stvari. To nazivamo i čistom molitvom ili „molitvom srca“. U povijesti kršćanske duhovnosti kontemplacija je preposljednji stupanj mističnog jedinstva.¹ Meditacija ili razmatranje prethodi kontemplaciji i više je sustavna i metodična. U duhovnoj teologiji razlikuje se takozvana *stečena* i *ulivena* kontemplacija. Sama riječ *stečena*, stječe se duševnim naporom i vježbom (askezom). *Ulivena* je čisti dar Božji. Prema duhovnim učiteljima, Ivanu od Križa i Tereziji Avilskoj, kontemplaciju katkad prati „duševna suhoća“ i prolazak kroz „tamnu noć“. To su stanja kada izostaje djelovanje diskurzivnih i analitičkih duhovnih moći i duševnih čuvstava.

Teološko kršćansko duhovno iskustvo kontemplacije

U teološkom kršćanskom smislu: „to je vrhunska spoznaja kršćanskog otajstva (misterija). U duhovno-iskustvenom smislu: to je tajanstvena prisutnost Božja, sudioništvo u otajstvu (misteriju), a u molitvenom smislu: to je najuzvišeniji oblik molitve“.² Dakle, kontemplacija je dar na dar. Ona nije proizvod našeg djelovanja ni uobičajenog razvoja milosti. Ona je Božje nagnuće nad čovjeka kroz koje Bog, zbog svoje silne i božanske prisutnosti, čovjeka zahvaća i s čovjekom komunicira. To je slično plamenu koji zahvaća goruću stvarnost te i ona zahvaćena postaje i proizvodi plamen. Kontemplacija je dubinsko duhovno iskustvo, proizvedeno i nabijeno Duhom

Svetim, na razini ljudskog duha. Sveti Ivan od Križa piše da „kontemplacija nije drugo do li tajanstvena, mironosna i zaljubljujuća darovanost Božja, koja, ako joj dopustimo, užije dušu u duhu ljubavi“. Na drugom mjestu: „Kontemplacija je ljubavno znanje, tj. darovana i zaljubljujuća spoznaja Božja, koja istovremeno prosvjetljuje i zaljubljuje dušu“.³ Kontemplacija na svom vrhuncu više je stanje podnošenja nego aktivno djelovanje. To stanje ne može se u principu naučiti, nego samo probuditi. Zato za kontemplaciju treba imati, barem na početku, iskusnog duhovnog voditelja.

Četiri razvojna stupnja kontemplacije

Radi lakšeg razumijevanja, kontemplaciju možemo podijeliti u četiri razvojna stupnja koji se u životnoj stvarnosti međusobno isprepliću:

1. molitvena vježba kao put u kontemplaciju,
2. molitva mira – spoznaja vlastitog bitka,
3. iskustvo prosvjetljenja,
4. poosobljavanje iskustva prosvjetljenja.

Prva dva razvojna stupnja vježbom mogu postići svi, tjelesno i duševno zdravi ljudi. Ova dva stupnja u konačnici dovode do stanja velikog mira i duboke spokojnosti. To se naziva *molitvom mira*, kojom se doživljava iskustvo jednostavnog prebivanja u Božjoj nazočnosti. To se zove stanjem kontemplacije. Čovjek gleda u svoj vlastiti bitak, bliže i dublje spoznaje Boga, nego li u usmenoj i meditativnoj molitvi. Molitva mira ima jak učinak preoblikovanja osobnosti. No, to još nije mistično stanje u pravom smislu. Mistično stanje nastupa tek u trećem i četvrtom razvojnom stupnju. Takvo stanje preplavljuje čovjeka i on ga ne može svojom voljom proizvesti u sebi, nego ga može samo pripremiti svojom molitvenom vježbom. Kome Bog dopušta unići u tu prostoriju, taj spoznaje još jednom na novi način što znači svom snagom ljubiti Boga. Sam Bog daje takvom čovjeku novu dodatnu snagu kojom može Boga tako ljubiti.

Ova četiri stupnja ili koraka u životnoj stvarnosti ne događaju se odvojeno. Oni se međusobno isprepliću s pretkontemplativnim molitvenim životom kršća-

nina. Time se otkriva za čovjeka dotad sakriveno blago, kao ono blago na njivi o kojem govori evanđelje. To je blago, kako kaže sv. Ivan od Križa, zaista neiscrpno. Što se više kopa, to ga više ima. U nama raste snaga koja ne ovisi o okolnom svijetu i njegovim stalnim promjenama. Tu čovjek ne nalazi samo svoj vlastiti bitak, već i njegov prauzrok u kojem jedinom nalazi svoj mir. U trenutku kada čovjek preda i ono posljednje od sebe, vraća mu se natrag sve što je dao. On tada to posjeduje na potpuno nesebičan način. Takvi ljudi „zrače“ i već samim svojim postojanjem usrećuju druge više od onih koji samo govore o sreći, ali sami ne isijavaju sreću o kojoj govore.

Kada se iz meditativne molitve prelazi u kontemplativnu i mističnu molitvu?

Teško je reći kada, jer to ne ovisi o nama. To je čisti Božji dar, kako smo to već spomenuli. Naime, mi smo spremni i pripremljeni usmenom i meditativnom molitvom, a što će se sada događati, to ovisi o milosti Božjoj. Mi smo otvoreni, ali hoće li se sada uliti milost, na to možemo samo čekati u poniznoj šutnji. Terezija Avilska iz svoga iskustva govori da Bog može u jednom trenutku dati tu milost onome kome hoće, a njoj je trebalo čekati gotovo dvadeset godina da primi te milosti. Ako se i ne dogodi ono za čim smo čeznuli, vrijeme nije izgubljeno, nego je u velikoj mjeri plodonosno. Mi se neprestano sve više čistimo i preoblikujemo postajući Bogu sličniji a ljudima dragocijeniji. Suvremeni čovjek treba iskustvo Boga za svoj religiozni život. U kršćanstvu smo dobili jedinstveni dar božanske Objave koja je položena u Sveto pismo. Sad trebamo biti svjesni činjenice koja nas usrećuje, da je svima nama moguće, pa čak i nužno, da blaga svoje vjere posjedujemo na nov i svjesniji način. Ako čovjek današnjice stupa kao novi čovjek u novu duhovnu dimenziju razmišljanja, sasvim je razumljivo da se to mora očitovali i na religioznom polju, a to je upravo kontemplativno i mistično spoznavanje i razmišljanje. Ako je to točno, proizlazi da je ta nova religiozna dimenzija svakom čovjeku moguća, bez obzira kojem životnom pozivu pripada.

(nastavlja se)

1. Usp. *Opći religijski leksikon*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 2002., str. 467.

2. Jakov Mamić, *Teološko-duhovni pristup mistici danas*, KIZ, Zagreb 2008., str. 86.

3. Ivan od Križa, I. knjiga *Tamna noć* 10, 6; i II. knjiga *Tamna noć*, 18, 5.

Poslanica Filemonu

Piše: mr. Endre Horváth

Usprkos svojoj kratkoći ova Poslanica ima veliki značaj, jer otkriva duhove Pavlove duhovnosti. Značajna je i po sadržaju i to po tome što pokazuje pokušaj rješavanja pitanja ropstva u prvim kršćanskim vremenima.

Okolnosti nastanka

Okolnosti nastanka Poslanice Filemonu slične su onima u kojima je nastala Poslanica Filipljanima. Pavao se pojavljuje kao „starac“ i kao zatočenik, no i u tim okolnostima Apostol oko sebe okuplja suradnike i organizira misije. O kojem Pavlovu zatočeništvu se radi ne možemo sa sigurnošću znati. Tradicija veli da Pavao ovu Poslanicu piše iz Rima (60.-62. godine), neki pak misle da se radi o njegovu zarobljeništvu u Cezareji (58.-60. godine), te da odatle piše, a drugi pak tvrde da se radi o zarobljeništvu u Efezu za vrijeme trećeg Pavlova misijskog putovanja (55. godine). Mjesto nastanka Poslanice najvjerojatnije je ipak Rim, negdje oko 60. godine, ali svakako poslije Poslanice Filipljanima.

Ovu Poslanicu Pavao piše svom prijatelju Filemonu, zagovarajući odbjeglog roba imenom Onezim. Onezim je ošteti svoga gospodara Filemona, a zatim i pobjegao. Potom je stupio je u kontakt s Pavlom, koji je u zarobljeništvu, te se pod njegovim utjecajem daje krstiti. Pavao se stoga odlučuje poslati Onezima svom zakonitom gospodaru uz popratno pismo. U tom pismu Pavao priznaje Filemonovu jurisdikciju nad Onezimom, no od Filemona traži da prijateljski dočeka Onezima, koji mu je po vjeri postao subratom.

Naslovnici Poslanice

Prvi naslovnik Poslanice je Filemon, ali pored njega spominju se i Apija, najvjerojatnije Filemonova žena i Arhipa, koga Pavao naziva „ratnim drugom“, tj. svojim suradnikom. Poslanica govori i zajednici koja se okuplja u Filemonovoj kući. Pošto se sve spomenute osobe pojavljuju u Poslanici Kološanima, vjerojatno se radi o kršćanima iz

Kolose ili onima kojima je kasnije napisana Poslanica Kološanima. Po ovoj Poslanici Filemon je dobrostojeći čovjek koji u svojoj kući može ugostiti cijelu zajednicu. Vrlo je aktivni kršćanin, koga je vjerojatno sam Pavao obratio, jer mu piše da mu je samog sebe dužan. Bit će da su se upoznali za vrijeme trećeg misijskog putovanja u Efez, jer Kolosa je blizu Efeza.

Usprkos tomu što je Poslanica upućena jednoj konkretnoj osobi, ne možemo je nazivati privatnim pismom, jer apostol želi da je upozna što više ljudi. Kako se Onezim pojavljuje i u Poslanici Kološanima, i to kao onaj koji uručuje pismo, možemo pretpostaviti da Filemon oslobađa odbjeglog roba i šalje ga natrag Pavlu. Moguće je da je Onezim biskup Efeza i kao takav ima glavnu ulogu u tome da Pavlove poslanice kasnije bivaju skupljene u jednu cjelinu.

Ropstvo u Rimskom carstvu

Da bismo shvatili poruku Poslanice moramo znati otprilike što je to ropstvo. Rimsko carstvo u Pavlovo vrijeme imalo je oko 25-50% robovske populacije koja je radila sve jednostavne poslove. Rob je mogao postati slobodan ako je svom gospodaru isplatio unaprijed ugovorenu cijenu. Veliki dio njih to naravno nije mogao i u slučaju poteškoća izabirali su bijeg izvan Carstva ili u veće gradove. Vlasti su pak odbjegle robove vraćale njihovim gospodarima.

Teologija Poslanice Filemonu

Ova Poslanica je najkraća Pavlova Poslanica, ali ona predstavlja pravi diplomatski biser. Igram između molbe i prikrivene zapovijedi, Apostol daje do znanja svoju apostolsku vlast, kojom bi mogao natjerati Filemona da oprost Onezimu, no ipak mu ostavlja slobodu odluke te moli za „svoga sina Onezima“, o kome kaže „šaljem ti ga – njega, srce svoje“ (12).

Pavao se u svojim Poslasticama u više navrata bavi pitanjem ropstva, tako i u Prvoj poslanici Korinćanima: „Ta u

jednom Duhu svi smo u jedno tijelo kršteni, bilo Židovi, bilo Grci, bilo robovi, bilo slobodni“ (12,13). Isto tako govori i u Poslanici Galaćanima: „Nema više: Židov – Grk! Nema više: rob – slobodnjak! Nema više: muško – žensko! Svi ste vi Jedan u Kristu Isusu“ (3,28). Pavao ne negira socijalne i društvene razlike, već tvrdi da u odnosu na Krista one nemaju pravu važnost. Ono što je bitno za kršćanina nije promjena socijalnog položaja, već ukorijenjenost u Krista. Kod Pavla se osjeća nedostatak potrebe brisanja ropstva, međutim to se ne može pripisati očekivanju ponovnog Kristova dolaska i kraja svijeta, mada ne možemo isključiti ni utjecaj toga. On ne poziva na revoluciju, iako ne prihvaća nepravde koje se nalaze u ovom svijetu, već vjeruje u to da kršćani koji žive u ljubavi sami slobodno mogu i hoće riješiti nepravde.

Istom ovom idejom povodi se Apostol u pisanju Poslanice Filemonu. Iako poziva naslovnika na dužnost koja proizlazi iz kršćanske ljubavi, ipak ne zapovijeda mu što da učini. Pažljivo ga upućuje na to kako bi mogao učiniti dobru uslugu time da mu, umjesto njega, Onezim posluži u okovima evanđelja (usp. 13). Ipak, to ne zapovijeda Filemonu, nego „poradi ljubavi radije moli“ (9). Filemon dobiva natrag svog roba, ali „ne kao roba, nego više od roba, kao brata ljubljenoga“ (16).

Pavao se ne zauzima za revoluciju koja bi obuhvatila cijelo društvo, mada instituciju ropstva smatra besmislenom. Zbog toga ga često kritiziraju da se ne usuđuje izvući radikalne zaključke iz Kristova učenja glede socijalnih raslojavanja. Apostol kod kršćana ne želi vanjskom prisilom provesti promjenu, već zahtijeva da se ona dogodi po nutarnjem nadahnuću, čime zapravo traži puno više. Ukidanje institucije ropstva ne bi riješilo problem socijalnog raslojavanja, već bi se to pitanje prebacilo na druga društvena područja i odnose. Svojom molbom da Filemon Onezima prihvati kao svoga brata Pavao traži više od pukog oslobađanja. Po njemu jedini izlaz iz nepravdanih socijalnih odnosa jest kršćanska ljubav.

29. prosinca

Sv. Kralj David

(*1034. + 971. prije Krista)

- Najmlađi, sedmi sin u oca ● pastir ● pobijedio Golijata ● kao dječak pomazan za kralja ● Saul ga progonio ●
- kralj cijelog Izraela ● u Jeruzalem donio Kovčeg zavjetni ● Jeruzalem učinio glavni gradom ●
- zbog preljube dao ubiti čovjeka ● ostao bez sina Abšaloma ● kralj pjesnik ● pisao je psalme ● grješnik i pokajnik ●
- volio je glazbu ● prorok i drugi izraelski kralj ● otac koji oprašta sinu ● dva puta poštediti život svome progonitelju ●
- David, praotac Isusov ● Isus Davidov Sin ●

Snažni mladi pastir

Ime David znači voljeni. Rođen je u Betlehemu 1034. godine prije Krista, a umro u Jeruzalemu 971. godine prije Krista. David je bio sedmi i najmlađi sin Betlehemićana Jišaja (Jese). Pripadao je Judinom plemenu. Bio je pastir. Svoje je stado znao obraniti od medvjeda i od lava. Izrastao je u lijepog, stasitog, hrabrog, mudrog mladića. Postao je vješt svirač. Bio je dječak kad ga je prorok Samuel pomazao za kralja i prorekao mu, da će on postati kralj nad Izraelom. Uspješno se borio protiv Filistejaca.

Daroviti svirač

Kralj Saul je primijetio Davidovu vještinu i darovitost, pa ga je primio u svoj dvor. David je na dvoru svojom svirkom veselio i tješio Saula, koji je bio duševno poremećen. Saul je Davida, zbog njegovih uspjeha na bojnopolju i njegove popularnosti u narodu počeo smatrati svojim suparnikom. Unatoč svemu povjeravao mu je najvažnije vojne pothvate. Tako je David vodio borbe protiv Filistejaca. Kad je David u jednoj borbi pobijedio premoćnog Golijata, osvojio je privrženost i naklonost cijele Judeje, i postao je veliki prijatelj Saulova sina Jonatana. Saul je Davidu dao svoju kćer za ženu samo da ga još više veže uz sebe. Saul je ipak i dalje mrzio Davida. Zbog zavisti i ljubomore Saul je pokušavao ubiti Davida. David je svim tim pokušajima izbjegao zahvaljujući svome prijateljstvu s Jonatanom.

David je poštediti život svoga progonitelja

Na koncu se David uklonio od Saula. Skrivao se strepeći za svoj život. Bježeći od Saula David se sklonio i kod proroka Samuela. Dok je tamo boravio, Saul je tri puta slao svoje ljude da ga ubiju. Kralj Saul ga je progonio i kad se skrivao po špiljama u planinama. Kad se Davidu pružila prilika ubiti Saula, on to nije učinio već je Saulu neopaženo odrezao komad plašta da bi mu dokazao kako ga je mogao ubiti, a poštediti mu je život. Kad je Saul to doznao, za-

hvalio je Davidu i prorekao mu da će postati kralj nad Izraelom. Drugi put je David našao Saula na spavanju. Ni tada ga nije ubio, već mu je uzeo koplje i vrč da bi mu to pokazao kao dokaz svoga milosrđa. Tada je Saul blagoslovio Davida. Kad je Saul ubijen u borbi protiv Filistejaca, David je dao pogubiti njegovu ubojicu i žalovao je za Saulom.

Mladi kralj

Kasnije se David povukao u Hebron, gdje su ga Judini ljudi kao najugledniji u narodu pomazali za kralja. Uskoro će ga za kralja pomazati i sjeverna plemena. Godine 1011. prije Krista David je bio kralj Judeje, a kad mu je bilo 30 godina, 1004. godine, zakraljio se nad cijelim Izraelom. Zauzeo je Jeruzalem, pobijedio Filistejce, pa je izabrao Jeruzalem za svoju prijestolnicu, gdje je 1002. godine dao donijeti Zavjetni kovčeg, kao znak Božje nazočnosti, i postavio ga na brdu Sionu. Tako je Jeruzalem postao političko i religiozno središte Izraela. Za vrijeme kraljevanja kralja Davida, zahvaljujući njegovim uspješnim ratovima, proširile su se granice Izraela. Sve je to dovelo do velikog privrednog procvata.

Davidov teški grijeh

U svom privatnom životu David nije prezao ni od ubijanja, ni od brako-

lomstva. Poznato je, da je brakolomno živio s Batšebom, čijega je muža Uriju dao ubiti samo da se domogne njegove žene. Tako je David učinio dvostruki grijeh. Na taj grijeh ga je Bog podsjetio preko proroka Natana. David je ne samo priznao svoje grijeh, već ih je do kraja života oplakivao čineći veliku pokoru. David je u krvi ugušio jednu pobunjeničku skupinu kojoj se na čelo stavio njegov sin Abšalom. U tim borbama je Abšalom bio ubijen. Na unutarnjopolitičkom planu je vrlo dobro organizirao vlast. Sebi za nasljednika je odredio svoga i Batšebinog sina Salomona.

David je u ratnim sukobima pokazao veliku taktičku mudrost i hrabru odlučnost. Zahvaljujući njegovom osobnom šarmu i darovitosti, Davidu je pošlo za rukom stvoriti snažnu i jedinstvenu državu, čija su tijela vlasti odgovarala onima u susjednim zemljama.

Obraćenik i pokornik

Nakon iskrenog obraćenja David je doživio velika mesijanska obećanja. Bio je slavni kralj ali i veliki prorok. Većinu psalama je on sam sastavio. Posebnu pozornost privlači njegov psalam „Smiluj mi se, Bože“ kao najdirljivija pokornička molitva svih vremena. Prije smrti pomazao je svoga sina Šalomona za kralja. David je pokopan u svojoj prijestolnici na Sionu.

Isus je Davidov porod

Josipa Sveto pismo naziva sinom Davidovim (Mt 1,20). „Josip... iz doma i loze Davidove... uziđe u grad Davidov koji se zove Betelehem“ (Lk 2,4). Kanaanka zove Isusa u pomoć vičući mu: „Smiluj mi se, Gospodine, Sine Davidov“ (Mt 15,22). Slijepi prosijsak Bartimej zove Isusa i ponavlja: „Sine Davidov, Isuse, smiluj mi se“ (Mk 10,47).

Slikari i kipari prikazuju Davida s kraljevskim insignijama, s pračkom ili s harfom u ruci. Zaštitnik je pjevača, glazbenika, pjesnika i rudara.

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić

„Boga gledati i propovijedati“

Uređuje i piše: o. Ante Stantić, OCD

Suvremeni stručnjak za duhovnost Juan Martin Velasco, u svom predavanju na simpoziju o duhovnosti na Buškom jezeru (Bosna i Hercegovina)¹, na temu nastanka redova u srednjem vijeku, podsjetio je kako su ti redovi nazivani „prosjački“ te da su sebi postavili načelo „contemplata aliis tradere“; to jest: ono o čemu razmatraju, kontempliraju, priopćiti drugima. Tako dominikanci nastoje priopćiti drugima o istinama vjere koje proučavaju. Za karmelićane pak tvrdi da o istinama duhovnog sadržaja o kojima razmatraju, koje motre, trebaju učiniti dionicima i druge.

Naš sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, kao karmelićanin, izgleda da je baš tako shvatio svoje poslanje i sažeo ga je u riječi: „Boga gledati i propovijedati“.² Držim da je vrlo važno provjeriti sadržaj li zaista ova Gerardova tvrdnja njegov životni program?

Sljedeći njegovi vlastoručni zapisi jasno potvrđuju da mu je na srcu život po vlastitoj karizmi kako bi u kontemplaciji djelatnost imala svoje izvorište.

„Trebaju (karmelićani) tražiti Božju ljepotu“, nastavlja pisati, „i kada je nađu da je motre i uživaju“. Iz takvog osobnog nastojanja treba izvirati pastoralno djelovanje, jer „Nije dosta u istine vjerovati. Treba se po njima ugrijati, iz vjere živjeti i plamenove ljubavi dijeliti. Bez duhovnog gorenja je Bogu rujanje“.³

Ljubav pak o kojoj Gerard govori, nije u osjećajnom „plivanju u ljubavi“ nego u ljubavi koja ima obilježje u „kidanju od svega“ što nije Bog: „Srce treba biti čisto jer ljubav nije sebična“⁴. Sebičnost, dakle „zagađuje“ ljubav a time umanjuje efikasnost apostolskog djelovanja!

Kako ljubav ne bi bila „sebična“, ona treba izvirati iz ljubavi koja posjeduje stupanj „Sjedinjenja s Bogom“. Gerard to mišljenje potvrđuje učenjem sv. Ivana od Križa: „Sveti Ivan od Križa je vjerovao da kad se s Bogom sjedini po ljubavi da se time sve više povećava ljubav prema bližnjemu“⁵.

Stoga je Gerard uvjeren da je važno u djelovanju imati „Čisto srce jer ljubav nije sebična“⁶. Takva pak kvaliteta ljubavi se stiče molitvom koja oplođuje apostolsko djelovanje: „Najbolja pastorizacija je s Malom Terezijom meditacija jer sigurnija je ona kiša koja se s ledom ne miješa... Sigurnija je meditacije kiša koju prima duša nego ona iz hladnog srca i usta i tako dijeli Božje istine. Nije dosta u istine vjerovati, treba se po istinama ugrijati, treba iz vjere živjeti i plamenove ljubavi dijeliti. Najveće zabavljanje bez duhovnog gore-

nja je Bogu rujanje“⁷.

Gerard zato odlučuje težiti za takvom kvalitetom ljubavi: „Ljubav je sve. Ljubav pružati, ljubav dijeliti samo ću za to živjeti...“ Stoga nabraja što će u konkretnosti činiti: „Svaki korak, svako disanje ljubavi primanje. Volim patiti nego ne patiti, jer ljubav je zrak duša da je ništa ne uguši. Od ovoga zraka treba u izobilju imati kako bi mogli s njim i druge oživjeti“⁸.

Ono što Gerard u svom konkretnom djelatnom životu poduzima očituje u zapisima: „Vazda ima mnogo duša u potrebama, stoga moraš živjeti u molitvi i samozataji. Samoća za javnost priprava. Moram za Tobom ludovati kad vidim druge da Te na križ prikivaju“⁹.

„O svemu ću razmatrati: o Tebi raspetome na slavu Božju i spas duša. Krv iz Tvojih očiju vadim kad dušu čistim. Krv iz Tvojih ušiju vadim kad pobožno govorim. S jezika Ti žuč vadim kad postim. Iz ruku Ti čavle vadim kad ručno radim. Iz nogu Ti čavle vadim kad bolesnicima idem“¹⁰.

„Raspaj milosti a ja ću ih kupiti i u svako srce sipati neka tamo rastu lijepe ružice ljubavi prema Tebi i svakoj duši. Moja najveća sreća: Tvoje darove sipati u svako srce“¹¹. „Zaboravit ću sebe samo da liječim Tvoje rane.“¹²

Kako bi što savršnije izvršio svoju zadaću, po vlastitoj kontemplativno-djelatnoj karmelskoj karizmi, želi ući u 5. odaje „Zamka duše“ sv. Terezije Avilske, dakle u kontemplaciju koja ima nadnaravno obilježje, jer drži da će tako najsavršenije povezati kontemplaciju i djelatnost. On zapisuje, citirajući 5. odaje „Zamka duše“ sv. Terezije Avilske: „Ako sam vosa, bit ću mekši da bolesnike podvorim jer će, jamačno tada biti najslikniji Malom Isusu to jest Utjelovljenom Sinu Božjemu“¹³ koji je po poniznosti „uvijek Mali“. Uvjeren je da će tako djelovati „s rukama Isusovim i gledati na duše očima Isusovim“¹⁴.

Gerard je stoga uvjeren da će, ako milošću Božjom uspije stići u 5. odaje „Zamka duše“, (po mojim saznanjima on je tamo stigao, op. au.), biti najdjelotvorniji po plodovima za Crkvu – Kristovo Otajstveno Tijelo. Stoga tvrdi: „da kontemplativac, motritelj, (mistik), ako stigne u 5. odaje *Zamka duše* sv. Terezije Avilske“, u mistiku, da tada „motri tajne vjere koje pozlaćuju čovječanstvo“. Bog (po gledanju, motrenju nadnaravne kvalitete čini čuda jer, tvrdi o. Gerard: „Tajne vjere pozlaćuju čovječanstvo. Bog ukida progono, Crkva napreduje jer takav život najsavršenije djeluje za dobrobit Crkve.

Samo djelatni život zida ali i ruši...“¹⁵. Po svoj prilici, ovo mišljenje o. Gerard temelji na tvrdnji sv. Ivana od Križa koji piše: „Malo čiste ljubavi vrijedi za Crkvu više nego sva djela“!

Ovaj sažeti prikaz nedvojbeno pokazuje da je o. Gerard zaista, na zavidnoj razini, povezivao u svome životu svoje kontemplativno – djelatno poslanje: „Boga gledati i propovijedati“! Bio je čovjek od „jednog komada“. Nadahnuća za takav život je crpio iz učenja, kako sam tvrdi, na učenju triju učitelja Crkve –Terezije iz Avile, Ivana od Križa i Male Terezije.

Bio je poznat u „cijelom bačkom kraju“ – tvrdi njegov poglavar koji je, potaknut tom činjenicom, organizirao svečano slavlje Gerardove „srebrne mise“ ali nije uspio otkriti pravu duhovnu veličinu oca Gerarda jer tvrdi da je Gerard za „puštinjački život“. Gerardov pak mađarski životopisac Mariai naziva o. Gerarda „Somborskim svetim Klementom Hochbauerom“, velikog apostola Beča. Gerarda su zaista cijenili i pravoslavni vjernici i pozivali ga svojim bolesnicima, a i vjernici drugih kršćanskih konfesija u Somboru jer u zapisima sluga Božji upotrebljava drukčije nazivlje za pravoslavne vjernike i za one koji pripadaju drugim kršćanskim konfesijama.

Zakružujući ovim prikazom člančice koje godinama pišem u *Zvoniku*, držim da mogu reći da u ocu Gerardu imamo mistika, koji je živio po učenju svetih učitelja Crkve: sv. Terezije Avilske, Ivana od Križa, Male Terezije. Svojim pisanjem o temama mistike, na temelju učenja spomenutih učitelja, jedinstven je pisac pod našim podnebljem i po njihovom učenju povezuje kontemplaciju i djelatnost i time je obogatio našu duhovnu literaturu. Stoga bi to trebalo još pojačati našu zauzetost, posebno molitvom, za njegovo proglašenje svetim!

1. Juan Martin Velasco, El Carmelo para el mundo ds hoy. Kopija (skripta predavanja na simpoziju o duhovnosti na Buškom jezeru).

2. Blago duše, 008316.

3. Milosrdnost, 004875,76.

4. Th. pastoralis, 002658.

5. Biser mišljenja, 004474.

6. Milosrdnost, 004875,76.

7. Ondje.

8. Razgovor s Isusom (u orig. rukopisu) str. 83.

9. Razgovor s Isusom, 003909.

10. Rudnik, 004646.

11. Razmatranje, XXXV.

12. Razgovor s Isusom, 003909.

13. Biser mišljenja, 006890

14. Biser mišljenja, 004281

15. Th. past., 002835, 36.

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u Osijeku

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata predstavio se u utorak, 8. prosinca, Gradu Osijeku i to relevantnim ustanovama i osobama s kojima želi uspostaviti trajniju suradnju.

Predstavnici Zavoda najprije su posjetili Akademiju umjetnosti gdje ih je primila docentica **Helena Tomić Sablić**, zatim gradonačelnika Osijeka **Krešimira Bubala** i na koncu rektorat Osječkog sveučilišta. U susretu s predstavnicima Zavoda gradonačelnik Osijeka Krešimir Bubalo obećao je svu suradnju koju kao grad može ponuditi, tako da će već sljedeće godine biti upriličena izložba mladih likovnih umjetnika Hrvata iz Vojvodine.

Posebni značaj za Zavod imalo je predstavljanje prve vlastite knjige, *Zaboravljenog rječnika govora golubinačkog kraja* Ilije Žarkovića u Rektoratu Sveučilišta „Josip Juraj Strossmayer“ u Osijeku kojemu je prisustvovao velik broj studenata i njihovih profesora. Recenzentica rječnika, jezikoslovka **dr. sc. Ljiljana Kolenić** istaknula je vlastito zadovoljstvo radom na ovom rječniku, a prorektor sveučilišta **Ivan Samardžić** rekao je kako su spremni uspostaviti trajniju suradnju s Hrvatima u Vojvodini preko Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. /prema: **Siniša Jurić**, www.suboticadanas.info/

Uspješna vojvođanska turneja Hvarskog pučkog kazališta

Hvarsko pučko kazalište je u sklopu turneje po Vojvodini, od 20. do 28. studenog, gostovalo u Beogradu, Zemunu, Petrovaradinu, Zrenjaninu, Somboru, Starom Žedniku i u Subotici s dvije predstave: „Ribanje i ribarsko prigovaranje“ Petra Hektorovića i Starohrvatsko (hvarsko) crkveno prikazanje „Život sv. Lovrinca mučenika“ nepoznatog autora.

„Naše poslanje jest 'Hrvat Hrvatu', prenijeti i očuvati jezično i kulturno bogatstvo i baštinu“, istaknuo je **Vice Zaninović**, predsjednik Hvarskog pučkog kazališta, koje je u okviru svoje turneje po Vojvodini gostovalo i u Subotici u HKC „Bunjevačko kolo“. Oni su u petak, 27. XI. izveli predstavu „Ribanje i ribarsko prigovaranje“ Petra Hektorovića, a u subotu u Franjevačkoj crkvi igrokaz „Prikazanje života svetoga Lovrinca mučenika“. Jezik koji se može čuti u predstavi je pravi književni hrvatski jezik, kaže Vice Zaninović. Hvarsko pučko kazalište slovi kao najbolje amatersko kazalište u Hrvatskoj, gostovalo je diljem Europe, a jedna od većih turneja bila je u Brazilu, Urugvaju i Argentini. /prema: **Siniša Jurić**, www.suboticadanas.info/

Seminar o preregistraciji udruga

Hrvatsko nacionalno vijeće je u suradnji sa Zavodom za kulturu Vojvođanskih Hrvata u subotu, 28. studenog održalo seminar čije su teme bile primjena novog Zakona o udru-gama, odnosno, o postupku preregistracije i usuglašavanju pravnih dokumenata udruga s odredbama spomenutog zakona, te upoznavanje sa Zakonom o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, osobito u dijelu koji se odnosi na formiranje posebnog popisa birača.

Kada je riječ o preregistraciji, sve udruge u Srbiji imaju obvezu usuglasiti svoje statute s novim Zakonom u predstojećih 18 mjeseci od početka primjene zakona. Prema novom Zakonu, udruge će moći djelovati i bez preregistracije, međutim, preregistracijom se stječe pravni status, i tako mogućnost apliciranja na općinske, gradske, pokrajinske i republičke natječaje, koji su i temeljni izvor financiranja većine udruga.

Udruge koje ne budu obavile preregistraciju u predviđenom roku, bit će obrisane iz Registra udruga. /prema: **Siniša Jurić**, www.suboticadanas.info/

Izložba „Tragovi Šokaca u Plavni“

Članovi HKUPD „Matoš“ iz Plavne uspješno su 14. studenog organizirali izložbu „Tragovi Šokaca u Plavni“ u prostorijama Omladinskog doma u Plavni koja svjedoči o kratkoj, ali bogatoj povijesti njihovoga sela.

Ova izložba dio je zajedničkoga projekta podunavskih institucija kulture hrvatske zajednice u ovoj godini, nazvane „Šokci i baština“. Pred većim brojem uzvanika, uz zvuke svečane pjesme Sonćanke Božane Vidaković „Šokadija“, pjesme koja je prošle godine aklamacijom prihvaćena za zajedničku himnu udruga šokačkog Podunavlja, okupljenih oko projekta „Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača“, izložbu je otvorila i nazočne pozdravila predsjednica „Matoša“ Kata Pelajić. Svoje pjesme pročitali su potom pučki pjesnici s ovih prostora **Tonka Šimić**, **Siniša Bartulov** i **Josip Dumendžić**. Nakon izložbe uzvanici su skupa s plavanskim vjernicima nazočili Misi u crkvi sv. Jakova. Misu je predvodio župnik Plavne i Bača vlč. **Josip Štefković**, a pjevao je župni crkveni zbor pod ravnanjem **Zvonimira Pelajića**. U ime Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata ovom događaju nazočio je ravnatelj Tomislav Žigmanov i pohvalio napore ove hrvatske udruge na zahtjevnijim priredbama te istaknuo: *Raduje me spoznaja da tim slijedom rade i ostale udruge u šokačkom Podunavlju.* /**Ivan Andrašić**/

VIII. Šokačko veče u Sonti

Kulturno prosvjetna zajednica Hrvata „Šokadija“ iz Sonte organizirala je 21. studenog tradicionalnu manifestaciju „VIII. Šokačko veče“ u velikoj dvorani Doma kulture u Sonti, pred blizu 400 gledatelja i uzvanika.

Svoje umijeće pokazali su domaćini, članovi KPZH „Šokadija“, sa svojim prijateljima i starim suradnicima, članovima tamburaškog sastava „Tandora“, te gostima, članovima HKC „Bunjevačko kolo“ iz Subotice i KUD-a „Ivan Kapistran Adamović“ iz Čepina, Republika Hrvatska. Uzvanike i gledatelje pozdravio je predsjednik KPZH „Šokadija“ **prof. Zvonko Tadijan**, među kojima su bili generalna konzulica Konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Ljerka Alajbeg**, predsjednik općine Apatin **dr Živorad Smiljanić** sa suradnicima, predstavnik HNV-a, član IO zadužen za kulturu **Željko Pakledinac**, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **prof. Tomislav Žigmanov**, direktor NIU „Hrvatska riječ“ **Ivan Karan**, te brojni predstavnici institucija kulture iz Vojvodine i Hrvatske. Osim folklornih točaka, predstavila se i **Marija Mikrut** iz Sombora, rodnom Sončanka, pročitavši svoju pjesmu „Šokačka vila“. Ova pjesma bila je pobjednička na natječaju za izbor najlipše neobjavljene pisme na šokačkoj ikavici „Za lipu rič“. /**Ivan Andrašić**/

Srebrni jubilej Stipana Jaramazovića

Svečanim koncertom 50. godišnjicu rada u glazbi proslavio je 19. studenog poznati subotički tamburaš i voditelj Subotičkog tamburaškog orkestra **Stipan Jaramazović**. Na koncertu su uz Subotički tamburaški orkestar nastupili i vokalni solisti **Josip Francišković**, **Marija Jaramazović**, **Antonija Piuković** i **Antun Letić Nune**.

Godišnji koncert HKC „Bunjevačko kolo“

Folklorni ansambl Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo“ izveo je 11. prosinca svoj godišnji koncert, u svečanoj dvorani Centra. Plesači su pokazali iznimne vještine

kao i uvježbanost. Dvosatni program je pokazao plodove izvrsnog rada ovog odjela i njihova voditelja **Davora Dulića**, a koreografija je bila vrlo upečatljiva za brojnu publiku.

Priredbom za Materice obradovali majke

U nedjelju, 13. prosinca, na Materice, vjeroučenici svih uzrasta župe Sv. Jurja izveli su nakon sv. mise na hrvatskome polsatni program za, kako je rekao župnik **István Palatinus**, „sve majke ove župe“. Osim recitiranja i pjevanja prigodnih pjesama, časna sestra **Milena Filipović** pripremila je s djecom i kratki igrokaz na temu iz života majke. Cijeli program brojna je publika u crkvi s radošću primila, a nakon posljednje točke dvije su majke – župljanke **Ružica Abadžić** i **Dajana Šimić** – odjevene u svečanu bunjevačku nošnju svoj djeci podijelile *materice*: jabuke, orahe i (istina, papirne ali ipak) maramice. /**Ij. k.**/

Materice u čast majki i života

Tradicionalna priredba u čast majki za bunjevačke Materice, održana je u župi Sv. Roka, u subotu 12. prosinca, u sportskoj dvorani OŠ „Ivan Milutinović“ u Subotici. Djeca i mladi su recitacija, igrokazima i pjesmom uputili čestitke majkama, a dio programa je ponovljen i na nedjeljnoj sv. misi. Na priredbi su nastupila i djeca iz župe Marija Majka Crkve iz Aleksandrova. Zanimljivo je da je program bio vrlo kvalitetno pripremljen te je izazvao mnoge suze u očima publike. Po običaju, na kraju mise su tri majke obučene u bunjevačku nošnju darovale svu djecu jabukama i orasima. /**K. Č.**/

Blagoslov Osnovne škole „Sonja Marinković“ u Subotici

Osnovna škola „Sonja Marinković“ u Subotici blagoslovljena je 28. studenoga, a obred blagoslova predvodili su vlč. **István Palatinus** u ime Katoličke crkve te o. **Đorđe Dimić**, predstavnik Srpske pravoslavne Crkve.

Ovom ekumenskom događaju nazočili su i učenici škole te nastavnici. Nakon obreda, vlč. **Palatinus** i o. **Dimić** obišli su učionice i sve prostorije škole i blagoslovili ih, a također i učenike i nastavnike koji uče i rade u njima. Potom su isti obred obavili i u drugoj školskoj zgradi koja se nalazi nekoliko stotina metara dalje i u kojoj se odvija nastava u nižim razredima. Svi su bili uzbuđeni zbog tog neobičnog događaja a istodobno i veoma veseli. Posebnu zahvalnost dugujemo ravnatelju škole **Miladinu Maraviću** koji je objeručke prihvatio prijedlog da se obavi blagoslov škole te je pružio svu potrebnu pomoć. Ravnatelj je izrazio želju da se ubuduće blagoslov škole, učenika i nastavnika obavi na početku svake školske godine. /**Velimir Ivković Ivandekić**/

Božić se nekada slavio ovako

Sjedi moja baka kraj stare crjepane peći i počne pripovijedati:

„Božić se nekada slavio ovako:

Na Badnji dan smo prostrli slamu po cijeloj sobi i na njoj smo sjedjeli i pričali, igrali se i naravno valjali se do polnočke. U slamu su nam bacali orase, koje smo mi skupljali, lomili i jeli. Osis je donio jelku u susjednu sobu, koju smo smjeli vidjeti tek poslije polnočke. Jelka je bila ukrašena kuglama raznih boja, slatkišima, a umjesto današnjih lampica gorjele su svijeće. Na vrhu je naravno bio neki ukras.“

Baka na trenutak zastaje a ja zamišljam kako bi bilo lijepo u našoj kući napraviti jedan takav Božić. Baka nastavlja pričati, a ja je pažljivo slušam. „Mama daje meni da poslužim tanjurić s jabukama, bijelim lukom i medom. Mama je govorila: jabuka za rumene obraze, bijeli luk i med za zdravlje. Odmah poslije toga mama poslužuje večeru: gust grah, tijesto s makom, ribu i neizostavni pleten kolač. Kad smo završili večeru, odmah smo se obukli za polnočku. Izašli smo na put i imali što vidjeti. Snijeg je već uveliko napadao! Braća i ja smo se odmah počeli grudati i praviti anđele u snijegu, ali roditelji su nas ipak „odvukli“ do crkve. U crkvu se skupilo mnogo

svijeta i svi su slušali misu. Vratili smo se kući i odmah počeli otpakivati poklone. Ja sam dobila lijepu lutku, a moja braća po pračku. Čim smo se dobro nagledali darova, legli smo spavati na slami.

Sljedećeg, božićnog jutra, probudili smo se svi s istom misli: Isus je rođen! Svečano smo se obukli i otišli u crkvu. Poslije mise na red je došao svečani ručak: „čureća čorba“ (juha od purice), kuhano meso, varivo, pečena „čurka“ (purice), a na kraju kolači. Cijeli dan prolazi u slozi i veselju.“

Božić je nekada kao i danas bio dan sloge, mira, dobrote, ali se to iskazivalo na drukčije načine.

Gregor Lulić, 5. r., OŠ „Đuro Salaj“ Subotica

**Gregor Lulić, 5/b
OŠ „Đuro Salaj“ Subotica**

Radosne zornice u župi Sv. Roka

I ove godine, svako jutro u pola sedam, u crkvi Sv. Roka okupljamo se na zornice i tako iščekujemo Isusovo rođenje. Na našim zornicama su i dvije najmlađe sudionice, Marija Magdalena i Ana (dvogodišnjakinje, op. ur.). Svako jutro kada stignem na zornicu oraspoloži me jedan mali osmijeh anđela zvanog Ana. Svako jutro se mi mladi nasmijemo s Anom i ona nam još više uljepša vrijeme na zornici, pored našeg župnika Andrije koji ima svoj moćni dar poskakivanja. Najljepši dio mise je propovijed, tada se djeca propituju i svi se dobro nasmijemo. I tako je prošao jedan tjedan došašća i počinje drugi, s još većim veseljem i radošću.

Ana Kulundžić

**Ana Ivanković Radak, 6/a
OŠ „Đuro Salaj“ Subotica**

Pisma Isusu

djece župe Sv. Roka u Subotici

Dragi Isuse, šaljem ti pismo i hoću da ti se zahvalim za sve što si mi pružio. Hvala ti za moga malog brata i moje roditelje. Molim te da nas sve čuvaš, da nam daš zdravlja i snage da budemo dobri. Željno čekam Božić i želim ti puno sreće.

Tvoj Marko Balažević

Dragi Isuse, čekam tvoje rođenje (Božić) sa puno veselja i puno poklona. Isuse, čekam tvoj dolazak na Zemlju kad stigne Božić. Isuse, želim da moj tata ostane na poslu. Isuse, nadam se da ću za Božić dobiti što god hoću. I hoću da u Božiću ima puno radosti.

Ivana Vojnić Tunić

Za Isusov dolazak ću se pripremiti tako što ću...

Svatko na nečiji rođendan dolazi s darom. Obično se dar kupi, neki put daruješ i nešto što si sam napravio, a neki put pružiš nešto od srca. Svake godine mi posebno slavimo rođendan našeg najvećeg prijatelja – Isusa. I njemu za rođendan poklanjamo dar. Vrijeme došašća je vrijeme kada pripremamo dar za Isusa koji ćemo mu pokloniti na njegov rođendan. Isus ne želi naše kupljene darove. On želi da se za njegov rođendan sjetimo njega, a zaboravimo na sebe. Želi i da se sjetimo drugih ljudi pa ih obradujemo nečim čega smo sami odrekli. Djeca drugog razreda OŠ „Ivan Milutinović“ su razmišljala i domislila se kako će se pripre-

miti za Isusov dolazak, njegov rođendan.

* Za Isusov dolazak ću se pripremiti tako što ću spremati sobu, slušati mamu i tatu, radit ću domaći, neću govoriti ružne riječi, učit ću i neću se plaziti. – **Majda Kikić, 2a**

* Za Isusov dolazak ću se pripremiti tako što ću spremati sobu i odreći se čokolade. – **Milan Ajdarić, 2a**

* Za Isusov dolazak ću se pripremiti tako što ću se odreći kompjutera. – **Ivana Vojnić Tunić, 2c**

* Za Isusov dolazak ću se pripremiti tako što ću staviti štalicu u kojoj se Isus rodio. – **Danijel Vojnić, 2a**

Pravi sveti Nikola došao u župu Sv. Križa

Kada nam zakuca Advent na vrata, dobijemo puno prilika za darovanje i osmijeh. Prvi takav dan je blagdan svetog Nikole kada djeca stavljaju svoje cipele u prozor nadajući se daru.

U subotičkoj crkvi Sv. Križa poslije nedjeljne mise u 9 sati na mađarskom i u 10,30 sati na hrvatskom jeziku, pojavio se s praporcima pravi „Mikulaš“ obučen u crveno s bijelom bradom. Djeca su se počela gurkati a sjaj u očima bio je ravan onom sjaju s neba. Kada je sv. Nikola zatražio jutarnju molitvenu pjesmicu, pjesma se zaorila iz sveg glasa iz dječjih grla. Iako skromni, darovi su obradovali vjeronaučnu djecu ali i one manje. Osmijeh na licu pokazao je koliko je radosti donio sveti Nikola.

Elvira Francišković

Kreativne radionice i „kokice“

Kreativci Hrvatske čitaonice su se tijekom dva mjeseca sastajali na zajedničkom poslu – uživali su u pravljenju ukrasa za Božićnu izložbu. A dosjetili su se raznih ukrasnih predmeta: od vjenčića do borova, a glavni materijal bile su „kokice“! Svi ih volimo jesti, a ovdje se moglo i jesti i stavljati na ukrase.

Našim kreativcima nije manjkalo ni pomoći. Bilo je tu učiteljica, ali i roditelja. Uz lijepu glazbu ili probe recitatora vrijeme je brzo prolazilo, a čitaonica je bila sve manja za brojne proizvode kojih je bilo sve više i više. Neke od njih možete vidjeti ovdje, a neki će biti na prodaju na božićnoj izložbi. I eto, druženje je bilo svima korisno, a na kraju će im biti i na uživanje.

Katarina Čeliković

Adventske radionice u Bajmoku

U duhu Adventa vjeroučenici od prvog razreda osnovne škole pa sve do srednjoškolaca okupljaju se na župi, u našoj dvorani. S nama su vjeroučiteljice **Monika** i **Mirela**, one su jako dobre i pomažu nam u svemu. Nekada dođe i naš župnik pogledati što radimo. On se zove **Zsolt Bende**. Djeca ga jako vole zato što ih nasmije i zabavi. Uvijek pričamo na dva jezika - na mađarskom i hrvatskom.

Neposredno prije početka Došašća okupili smo se kako bismo izradili naš mali adventski vijenac koji će nas podsjećati da je Božić jako blizu. Na početku ove radionice prvo smo kao i uvijek molili, a onda su nam vjeroučiteljice ispričale o pripravi za Božić koju možemo raditi u našim domovima. Podijelile su nam adventske vijence na papiru koje smo obojali (tri ljubičaste svijeće i jedna roza), izrezali ih i zalijepili u krug. Svako dijete je svoj vjenčić nosilo kući da ga stavi na svoj stol, a svake nedjelje ćemo upaliti po jednu svijeću - tj. zalijepiti plamen na jednu svijeću. Izradili smo i četiri velike svijeće koje ćemo svakog petka po jednu lijepiti na prozor dvorane. Dok je radionica trajala, imali smo upaljenu prvu ljubičastu svijeću.

Sva djeca rado dolaze na ove radionice jer tamo uvijek radimo nešto zanimljivo, i nešto novo naučimo. Puno djece dođe na župu. Tako izgleda naše druženje na župi. Sretan Božić svima!

Danijela, Dijana, Sandra i Sanela (VI 1 i VI 2 - Bajmok)

Krist Kralj - Grad za Isusa na bajmočkoj župi

Novom školskom i vjeronaučnom godinom na župi sv. Petra i Pavla u Bajmoku započele su i župne radionice za svu djecu od prvog do osmog razreda, pa i za srednjoškolce. Na ovim radionicama djeca imaju priliku upoznati nedjeljno evanđelje te svaki puta na različit način bivaju animirani kako bi Božju riječ mogli pozornije slušati na svetoj misi te ju primjeniti i duže zadržati u svome životu. Posljednjeg petka u liturgijskoj godini govorili smo o Kristu Kralju. Svako od djece je imao po jednu kutijicu koju je uvio u papir i od nje načinio svoju kućicu u Isusovu gradu. Svaka je kućica imala svoje ime koje je ujedno i zadatak za vrijeme Adventa za dijete koje ju je načinilo: kuća mira, kuća ljubavi, kuća molitve... Među kućicama se isticala kruna za Krista Kralja u koju gledaju sve kućice, tj. sva djeca. Svi želimo biti u Božjem gradu, svi mu želimo pripadati i različiti nas putevi tomu vode, o tome svjedoči ova mala rukotvorina na hamer papiru. Uz prigodnu katehezu svaki se suret na župi može učiniti interesantnim i privlačnim

Ovo je lijep primjer kako se može ukombinirati župni vjeronauk u obliku radionica u nedjeljni raspored učenika, te kako on uopće ne mora i ne bi ni trebao biti nalik onom u školi. Bitno je samo imati dobru ideju i volju, ostalo Duh Sveti uradi! Katehete pokušajte! /*Mirela Varga*/

Tijela u štalici, ali duša u najtoplijem Božjem okrilju

Izveštavaju: Ana Ivković, Anita Pelhe, David Anišić, Marina Gabrić i Nevena Mlinko

Dragi čitatelji *Zvonika*, donosimo vam najekskluzivnije vijesti iz Betlehema! Bili smo veoma radoznali i uputili se na taj daleki put, kako bismo sve provjerili iz prve ruke. Saznali smo da se u tom gradiću ovih dana treba roditi dijete. *Djeca se rađaju svaki dan, što je tu čudno?*, pomislit ćete. Ali dolazak ovoga djeteta dugo je očekivan. Za njega se govori da će biti kralj cijeloga svijeta, da će vladati svim narodima i da će donijeti mir. Potrudili smo se odmah vas izvijestiti o tome događaju!

O Betlehemu i čudesnom svjetlu, pjesmi

Umorni od puta, naišli smo na ploču na kojoj je pisalo Betlehem, ali polako smo počeli sumnjati da smo stigli na pravo mjesto! Bila je noć, tiha noć – kao da je cijeli grad spavao! Nismo vjerovali da se to dugo očekivano dijete nalazi u ovakvom gradu. Bio je to sasvim običan gradić s malim i ponekim trošnim kućama u kojima nikako nismo mogli zamisliti budućeg kralja i njegovu obitelj. Zastali smo i zabezeknuti se osvrtaći oko sebe. Odjednom, shvatili smo da tišinu noći remeti neka pjesma. Bila je to neka čudna pjesma kakvu nikad ranije nismo čuli. Slušajući ju, krenuli smo uskom stazom koja je vodila kroz polje s istočne strane Betlehema. Nad nama je bilo divno istočnjačko nebo, s bezbroj sjajnih zvijezda, kako se kod nas ne može vidjeti ni za najvedrijih noći. Nedaleko od nas je bila omanja štala pokrivena slamom. Kroz razmake između dasaka koje su činile zidove, provirivao je tračak svjetlosti – drukčiji, jači od nebeskog!

Oko štale je bila skupina od oko petnaestak ljudi. Približili smo im se šuteći, a u srcu nam je vrila radoznalost, još uvijek nismo znali točno što se događa. Iako smo bili nepozvani, nismo se tako osjećali. Razaznali smo da skupinu sačinjavaju pastiri koji se griju oko vatre. Naime, zime nisu veće nego kod nas s jeseni, ali zato noći znaju biti prohladne. Snijega nema po nekoliko godina, kada padne odmah se otopi.

Približili smo se muškarcu srednjih godina koji je bio najudaljeniji od vatre, vraćao se od obora.

– Dobra večer, gospodine! Kako ste?

– Nego što nego je dobra! Hvala na pitanju, dobro sam. Doduše, malo sam umoran. Imali smo danas naporan dan, nekoliko ovaca nam je odlutalo pa smo dosta vremena proveli tražeći ih, ali naposljetku smo sve pronašli, i sada su ponovno sve na broju i na sigurnom.

– Recite mi, vi ste iz Betlehema? Možete nam nešto reći o ovom gradu?

– Ne, ja sam iz Jeruzalema, on vam je 7 km udaljen odav-

dje. Ali mogu vam reći ono što znam. Ime Betlehem znači *kuća kruha*. Grad, kao što ste već mogli primijetiti, leži u podnožju dvaju brežuljaka. Sad je noć pa ne možete vidjeti, ali obronci tih brežuljaka puni su vinove loze, smokava, mandala i drugih voćaka, a sama dolina je vrlo plodna.

– Zanimljivo, nisam znala da je Betlehem tako plodan i bogat. Je li on još po nečemu poznat?

Tad nam se približio jedan stari pastir. Sav pogrbljen, oslanjao se na svoj štap. Izgledao je vrlo iscrpljeno, ali lice mu je bilo nasmiješeno i puno radosti. Kako je čuo pitanje počeo je govoriti:

– Betlehem je grad našeg velikog kralja Davida! Kad su nas Filistejci napali, našao se tu David da nas oslobodi. Prema predanjima, a kažu da je i zapisano, Mesija će biti Davidov potomak, i rodit će se u Betlehemu. Večeras, u onoj štali, rodilo se dijete... rođio se!

– Mesija?! Kako? Ako se tu radi o Mesiji, gdje su velikaši da mu se poklone? Mi ne vidimo nikog drugog do vas, pa stira!

Bili smo skroz zbuñeni. Oči tog čovjeka su tako iskreno svjedočile o istinitosti njegove neizrečene misli. Ako je to novi židovski kralj, kako to da njegov narod šuti i spava, kako su dopustili da se on rodi u ovakvoj priprosto-

štalici? Djelovalo je skroz nemoguće.

– Ispričat ću vam kako se to dogodilo, pa će vam biti malo jasnije. Noćili smo pod vedrim nebom, bdijući nad stadom. Najedanput nam je pristupio čovjek ili duh, sav u bježini koja siječe oči. Noge su nam se oduzele od straha! Obratio nam se rekavši da se ne bojimo. Da nisam osjetio srce koje je mahnito lupalo, pomislio bih da sam završio i sa zemljom i sa svojim stadima! Reče da nam donosi radosnu vijest o velikom veselju za sav narod! Rekao nam je da se danas u Davidovu gradu rodio Spasitelj, Krist, Gospodin i neka nam ovo služi kao znak da ćemo naći djetesce povijeno u pelenice gdje leži u jaslama! Njegove riječi još mi odzvanjaju u glavi i srcu. Tad su zapjevali divnu pjesmu: *Slava Bogu na visini i mir ljudima na zemlji!* Ne znamo što je ljepše zvučalo – njihovo pjevanje ili riječi onoga, mora biti, anđela!

– Tad smo počeli govoriti jedan drugomu da bi trebalo poći, do Betlehema, da vidimo ovaj događaj s kojim nas je upoznao Gospodin! Nadovezao se jedan mlađi pastir koji nam se polako približavao.

– Žurno smo krenuli i našli čovjeka i ženu s djetescom gdje leži u jaslama. Kad smo ih ugledali, priopćili smo im što nam je rečeno za to Djetesce. Nisam se mogao nadviti toj ljepoti koju sam tu ugledao! Malo dijete me toliko zaokupilo da bih ga mogao promatrati cijelu noć da me nisu pozvali ostali

pastiri jer je vrijeme izaći. Bilo mi je teško napustiti štalicu, ali sam shvatio da ovo što sam noćas vidio i doživio moram i s drugima podijeliti. Osjećam se ojačano u svojoj starosti i sad znam da mogu svjedočiti da je Mesija ovdje među nama, radostan mogu i umrijeti.

Slušajući pastire počela sam uviđati što se ovdje događa. Pastirima, koji ne vrijede mnogo u društvu niti uživaju kakav dobar glas, objavljeno je rođenje Krista Spasitelja. Ništa ne pokazuje na to da bi baš oni bili naročito prikladni ili čak pripremljeni za susret s Bogom! Nalazeći se u svom svagdanjem poslu, koji je bio posve zemaljski, doživjeli su da ih je obasjao Gospodnji sjaj. Tu se pokazuje veličina tog djeteta čije se rođenje najprije objavilo malenima, neiskvarenima, koji mogu svim srcem osjetiti veličinu i radost. I nije onda nikakvo čudo da su se veoma uplašili. Zatečeni i obavijeni Gospodinovom prisutnošću, samo su se smijevali, radovali, pjevali. Zarazili su nas dobrim raspoloženjem.

Zbog popisa sve puno

Na malo većem rastojanju od svih nas, primijetila sam jednog čovjeka koji kao da nije pripadao ovoj skupini. Izgledao je kao da nešto traži, kao da se želio približiti štalici, ali se nije usuđivao. Za trenu-tak sam se udaljila od ostalih i pozdravila ga. On se iznenadio i učinilo mi se da mu je bilo neugodno. Započela sam razgovor:

– I vi ste došli vidjeti dijete?

– Da. Mislim ne... Kakvo dijete?, pitao je zbunjeno.

– Odakle ste kad ne znate ništa o tomu? Mi dolazimo iz jedne daleke zemlje i čuli smo da se treba roditi Dijete. Dođite, pogledajte ga. Za njega se vjeruje da je kralj, da će spasiti svoj narod. Neka vas ova štalica ne zbunjuje i mi smo mislili da smo na krivom mjestu. Pastiri su nam pouzdano rekli da je to to! Ali čim mu se približite, shvatit ćete da je to Kralj koji se morao roditi u štalici.

Bila sam toliko zadivljena ovim događajem, da nisam previše pozornosti davala mom sugovorniku. Tek kada sam shvatila da se naš dijalog pretvara u moj monolog, vidjela sam kako ovaj čovjek zamišljeno ponavlja ove riječi: *Kralj koji se morao roditi u štalici*. Nakon nekoliko trenutaka tišine, počeo je odgovarati na moja pitanja:

– Ja sam iz Betlehema. Ovih dana je kod nas velika gužva. Svi koji su živi, a rođeni u ovom gradu, morali su doći ovdje na popis. Ovo dvoje ljudi pokucalo je na moja vrata, nisu imali dovoljno da plate smještaj i ja sam ih odbio. Kod nas je gostoprimstvo vrlo cijenjena osobina, ali u mojoj kući nije gotovo ni bilo više mjesta. Nadao sam se da će im netko drugi dati prenoćište. Sada mi je strašno žao zbog toga.

– Ali Vi ste ga ipak došli posjetiti – rekla sam da bih ga malo razvedrila.

– Zbog takvog svog postupka nisam mogao zaspati. Izašao sam ispred kuće vidjeti jesu li još u blizini. Nije bilo nikoga. Samo sam čuo neku prekrasnu pjesmu. Ne znam zašto, ali počeo sam slijediti taj zvuk i stigao do ove štale.

– Vjerujete li i Vi da je ovo dijete budući kralj?

– Naš narod već dugo čeka Mesiju, ali iskreno, ja o tomu

nisam puno razmišljao, a još manje sam se nadao tomu da bi se on mogao roditi u moje vrijeme. Znao sam da mora se roditi da bi se preživjelo. Teško je. Nema posla, a sada bila je idealna prilika zaraditi.

– A možda se mogao roditi i u Vašoj kući, rekla sam to više za sebe, ali dovoljno glasno da me je on mogao čuti. Morala bih više paziti što govorim! Da se nekako ispravim, pozvala sam ga da se približi jaslama.

– Jako bih to volio, ali kako ću sada pozdraviti ljude koje sam maloprije ostavio na ulici? Bio je pred mojim vratima, a ja ga nisam pustio...

Bilo mi je žao ovoga čovjeka. Pokušavala sam ga uvjeriti, ali moje riječi ipak nisu bile tako snažne kao njegov osjećaj krivice i straha. Već se počeo pozdravljati govoreći da se mora vratiti, kada nam se približio jedan pastir. Bio je to njegov dobar prijatelj.

– Dođi, ne boj se. Ovi ljudi su toliko sretni da im osim ove bebe ništa drugo ne treba, rekao je pastir. Ova štalica za njih je najljepši dvor, jer je u njoj sve njihovo blago. Ovo dijete sigurno te neće osuđivati. Pogledaj kako se raduje svakomu koji mu se približi.

Čovjek ga je poslušao. I on se ušao pokloniti tek rođenom djetetu za koga je po-

vjeroval da je Onaj koga svi očekuju. Stajali smo ispred štalice. Nije bilo meteža, mrmljanja, graje, samo ona krasna melodija. Ljudi su smjerno ulazili u štalicu, izlazili oza-reni i nasmiyani kako bi pozvali i ohrabрили druge da i oni uđu, vraćali se unutra žurno. Kakva sakralna tišina i mir. Svi ljudi su bili kao jedno! Pogledali smo se međusobno – da uđemo? Ali što će nas dočekati unutra – sad već znamo skoro sve detalje, ali kako će to utje-

cati na nas i naš dalji život? Posao je posao, ali ovo je obećavalo puno više od slatkog osmijeha nakon dobro obavljenog posla. Hajdemo!

Josip sve dao u Božje ruke

Vidjeli smo to dijete. Ležalo je u jaslama, umotano u grubu tkaninu, na slami spavalo je mirnim, bezbrižnim snom. Nad njim se nagnjela mlada žena, gledajući ga očima punim divljenja i zahvalnosti. Pored nje je stajao čovjek. On nas je prvi primijetio i samo se blago nasmiješio. Kao da je naš posjet bio očekivan. I na našim usnama zatitrao je osmijeh izazvan ovim prizorom. U hladnom zraku mogla se osjetiti toplina srca ovih ljudi. Pitali smo toga čovjeka, djelovao je bitan, da nam prenese svoje dojmove povodom svega što se dogodilo. Saznali smo da mu je ime Josip, da je on djevojčin, Marijin, zaručnik i zaštitnik. Preživio je dosta teških, čudnih, ali lijepih iskustava, da bi na kraju sve dobro završilo, rođenjem zdravoga, malenoga djeteta.

– Gospodine Josipe, prevalili ste dugačak put od Nazareta do Betlehema, kako biste se upisali u popis povodom naredbe cara Augusta o popisu cijeloga svijeta. Je li to bilo naporno?

– Priznajem da je bilo naporno, ali nisam se toliko brinuo za sebe. Bojao sam se kako će Marija podnijeti put, s ob-

zirom na to da je trudna, ali i ona je taj put junački podnijela. Pomalo sam bio uplašen i za našega magarčića, jer se vidjelo po njemu da mu je teško, ali i on je sve to dobro izdržao.

– Budući da je pala noć u Betlehemu, pokušali ste pronaći smještaj za prenoćiti, ali niste uspjeli?

– Da, upravo tako. S obzirom na to da je Marija bila trudna, ponio sam malo ušteđevine koju sam namijenio za iznajmljivanje smještaja, ali sam ostao u čudu odlazeći od vrata do vrata i kada sam čuo da su svi ležajevi već bili popunjeni. Pokušali smo zamoliti neke ljude da nam iziđu ususret i prime nas na prenoćište, jer smo dugo putovali, umorni smo, a i žena mi je trudna. No, nitko nam nije htio otvoriti vrata svoje kuće...

– Što ste tada učinili? Kako ste se osjećali?, prekinuo sam Josipa, spreman tog trenutka ispraviti tu nepravdu i istući sve te ljude nemilosrdnog srca. A on je ipak bio smiren, pognute glave.

– Osjećao sam se nemoćno i u čudu. Zar doista u cijelom gradu nema osobe koja bi primila ljude u nevolji u svoj dom, na samo jednu večer? Zapitao sam se u kakvom to svijetu mi živimo? Ali, krivio sam sebe – nismo dovoljno tražili, nismo se na vrijeme najavili! Što mi je drugo tada ostalo nego prepuštiti sve u ruke Božje, rekao sam: *Gospodine, sve ovo do sada je bila Tvoja sveta volja, ja sam te vjerno slušao i slijedio, neka i dalje bude Tvoja volja.* I tada smo pronašli ovu štalicu u kojoj su bili volovi, krave, ovce, nešto slame. Vidjeli smo da je unutra toplo i pomislili da je bolje da uđemo i prenoćimo u štalici, nego da spavamo na ulici.

– Ali, zar vam nije bilo čudno da se sin Božji rodi u štalici? Niste posumnjali da je sve to zavjera, laž? Da vaše dijete ipak nije Mesija?

Izgovarajući ove riječi očekivao sam da me ošine pogled uvrijeđenog čovjeka. Ne znam kojom snagom, on je uputio osmijeh, nimalo podrugujući i osuđujući, nego nebu blag, sinovski, pun povjerenja.

– Čujte, to jest bila štalica, ali mi smo bili na toplom i naša srca su nekako bila ispunjena, nismo nikad mislili kako

sve mora izgledati ekstra. Bili smo zadovoljni onim malim što imamo. Tijela su nam bila u štalici, ali nam je duša bila u najtoplijem Božjem okrilju, tako smo se osjećali. Ono što Bog kaže i obeća, u to se ne može sumnjati.

– I tijekom noći rodilo se maleno dijete? Niste imali babicu koja vam je pomogla? Jeste li se bojali?

– Jest, rodilo se dijete, zdravo dijete i nadjenuli smo mu ime Isus. Nismo imali babicu, a eto sve je prošlo u najboljem redu. Znaite, kad nemate čvrst oslonac bojite se svega, ali kad imate dragoga Boga za kojeg znate da je uvijek uz vas, kako se onda bojati? Treba Mu vjerovati.

Josip se tada ispričao i otišao bliže Mariji i malenom djetetu. Aureole usplahirenih i raspjevanih anđela okruživale su ovu obitelj. Sjetila sam se u tome trenutku mojih doma. Marija, umorna ali tako snažna i plemenita duha, kao da nam je pogledom rekla: *Draga djeco, željela bih vas majčinski opomenuti da dočekate dolazak Isusa na drukčiji način nego inače. Pustite ga da uđe u vaše srce, u vašu obitelj i domove. Nemojte dozvoliti sebi da vam budu preče materijalne stvari, večera, darovi... nego On! Ne dozvolite da On sjedi po strani dok vi slavite Njegov rođendan. Zahvalite Mu na svemu darovanom i darujte Mu svoje srce, svoju dušu. Primite Ga i zajeđno s Njime proslavite ovaj radostan trenutak vašega spasenja. Molim se za vas. Bog vas Blagoslovio.*

Uživali smo radeći ovu reportažu koja nam je promijenila živote, a nadamo se i vama, dok je budete čitali. Vratili smo se s ovoga puta drugim putem, taj je put našeg srca koje želi biti čisto i maleno kao Isusovo, radosno i jednostavno kao u pastira, puno neizmjernog povjerenja i potpunog predanja Bogu kao u Josipa i Marije. Sretan vam i blagoslovljen Božić, Božić srca!

Obavijesti:

Omladinska emisija na Radio Mariji

na 90,7 MhZ FM,
www.radiomarija-srbije.org i
www.mariaradio.rs nedjeljom
u 14 sati i 45 min
... Slušaj i uključi se!

Vjeronauk mladih u Subotici

u crkvi Sv. Roka,
nedjeljom u 19 sati nakon čega slijedi druženje
... Dođi, trebamo te!

Vjeronauk mladih u Novom Sadu

u biskupijskom Pastoralnom centru
(Strossmayerova 20, Petrovaradin),
svake srijede s početkom u 20 sati
.... Dođi i dovedi prijatelje!

Nema tribine mladih ovoga mjeseca

Misa mladih

1. 01. 2010. u crkvi Isusova Uskrsnuća
u Malom Bajmoku
s početkom u 20 sati
... Dođi, Krist te čeka!

Ženski Božić

Draga moja mama, dugo ti nisam pisala. Dobro znaš da mi nedostaje razgovor s tobom, da ti ove riječi šaljem kao moju malu ispovijed. Približava se Božić. A oko ovog blagdana smo znale skupa praviti one fine kolače, koji mogu dugo ostati, a pred sam blagdan i one kremaste. Uvijek si pitala i mene i braću što bismo voljeli za dar jer je bolje kupiti koristan nego baciti nekoristan a lijepo upakiran dar. Mi smo više voljeli darove iznenađenja ali si nas svaki put uvjerila da je ono korisno bolje za nas. S tim mislima sam jutros ušla u autobus u kojem su me kao led pogodile riječi jedne mlade žene. *Mrzim Božić, mrzim gužvu i spremanje, dosta mi je što samo ja moram trčati i nabavljati, kupovati i drugima pripremati što će jesti, što će obući a ni hvala za sve to!* Druga je mlada žena pokraj nje samo kimala glavom. Mrze Božić?!

I ja sam već jako umorna. Svako jutro ranije krećem na posao nego obično, željela bih obaviti sav posao jer mi inače šef neće dati slobodan Badnji dan. Znaš da sam prošle godine radila drugu smjenu i jedva stigla na polnoćku. Moj je posao vezan za rokove i ne poznaje blagdane, loše dane i bolovanja, ni godišnji ne mogu planirati jer se od ove godine smanjio broj radnika u firmi. Treba raditi više. A plaća nam opet kasni jer nismo naplatili jedan velik posao. Jako sam željela mom mezimcu ove godine kupiti mobitel, svi ga u razredu imaju. Ipak je bio odličan, pomagao je tati popodne u dodatnom poslu. Zavrijedio je. Ne znam hoće li shvatiti da je kriza. Ako uspijem unovčiti moj hobi, mogla bih pola skupiti. Ima nade da će mi prijateljica otkupiti nekoliko ukrasnih boca. Zadnjih noći sam stigla dovršiti i taj posao, ali još mi preostaje sve to lijepo upakirati. Čini se da bih mogla zaraditi u privatnoj firmi kojoj treba vikendom očistiti poslovni prostor. Već sam se prijavila, ako me netko ne preduhitri.

Malo sam stala s pisanjem, jer sam se nakon posla, s ovom mojom razmaženom srednjoškolkom peglala osjetljivu haljinu koju će nositi na Božić.

Jako je osjetljiva kad je garderoba u pitanju. Društvo joj nije po mom ukusu ali još se ne nerviram previše jer ide u crkvu nedjeljom, ali na popodnevnu misu. Dugo spava jer se kasno vraća, a ne mogu joj zabraniti kada svi idu u grad u kasne sate. Znaš da mi je rekla da sam prilično staromodna i da ona ne može biti izvan društva? Jesam li i ja bila takva? Nekako se ne sjećam da si

mi zabranjivala izlazak. Samo si odredila do kada se moram vratiti i skoro nikad nisam kasnila. Ako i ovaj mali bude takav kao ona, morat će tata uzeti više stvari u svoje ruke.

Božić mi prebrzo dolazi. Htjela bih pospremiti kuću, puno je toga ostalo od jeseni nepospremljeno, ne znam kada ćemo biti svi skupa pa da nikome ne bude teško. I tebe sam nekad mogla čuti da si umorna ali to nisi nikome govorila. I mene je malo sramota priznati da više ne mogu tako puno raditi kao prije. Blagdanski dani mi stvarno teško padaju. Ajoj, oprost mi što sam ti to rekla. Ne bih se htjela mužu žaliti jer će reći da sam ja htjela drugo dijete, a ti ćeš me razumjeti jer si imala nas petero. Zato mi je teško tebi to reći, ali kome ću ako ne tebi? Bila sam jučer stvarno bi-

jesna, ljuta, žalosna, sva u grču jer su me svi ostavili. Sama sam očistila ribu za večeru, očistila veliku peć, javila na posao da bih sutra uzela slobodan dan. Svi su zauzeti, netko svojim autom, drugi karateom, a netko je pozvan na rođendan. I tako ja sama u kući. Očima letim od sobe do sobe, što bih prije – ne znam. I eto, sjela sam za stol i opet nastavila tebi pisati. Zнала si mi reći: strpljen – spašen! Ali, mama, ja sam tako dugo strpljiva. I ništa se nije promijenilo. Htjela bih sutra u miru provesti Badnji dan, htjela bih pjevati božićne pjesme i nakon večere ići u crkvu na polnoćku. A kad se sjetim da ću sama sve pripremati, prođe me volja od svega. Samo mi Bog može pomoći da se ne iznerviram i ne rasplačem kad se ovi moji vrata kući.

Božićno jutro je tako svijetlo. Bor je ljepši nego ikada. Mezimac je uključio novi disk s božićnim pjesmama, a ova moja pubertetska groznica me postavila u stolac i rekla: Mama, danas ćemo mi kuhati ručak. Tata je sve pripremio. Mi smo mu preksinoć pomogli u onom poslu koji je trebao dovršiti i dobio je dodatni novac. Sve smo kupili. Uz one tvoje suhe, dugotrajne kolače ima i kremastih, kakve voliš. Otvori kutiju, nadam se da voliš dar iznenađenja.

Isuse rođeni, otvorila sam kutiju, a u njoj plava haljina. Po mojoj mjeri. Neću ih ni pitati kako su znali da mi se ova haljina sviđa. Znam da sam onako usput to rekla susjedi. Za ručak su bile upaljene svijeće na stolu. Svi su bili veseli, a na misi se nisu odvajali od mene. Mama draga, čime sam toliku sreću zavrijedila? Skoro mi je četrdeset, a ja plaćem kao dijete od radosti kad dobije dar iznenađenja. Sad vidim da Božić ne možeš mrziti, da baš treba biti strpljiv. Mislila sam da je teško biti žena a sada znam da jedino to želim biti: žena mome mužu, mama mojoj djeci i kćer tebi, koja sada to gleda iz nebeske visine.

K. Čeliković

Pisma Isusu...

Dragi čitatelji! Sve je na mjestu – mise zornice opet posječene, neke se lijepe stvari u pripremi za Isusov dolazak događaju, a napasti – u zamahu! Dakle, sve kao uvijek! Sve je za Božić spremno, valjda... još samo da primimo Isusa „raširenih ruku, velikog srca“, kako reče jedna divna obitelj u svom pismu Isusu. Zagrlimo Djetešce!

lvh

Ova je stranica osobito lijepa i dragocjena – pišete je Vi, dragi čitatelji...

Molim te, Isuse, da budem dobra u matematici. Isuse, volim te jako, i nedostaješ mi. Isuse, pomози mi da imam dobre ocjene. Ako imaš neku tajnu onda meni kaži. Isuse, molim te da budem dobra u školi.

Od Emine Baka za Isusa

Dragi Isuse!

Ja te jako volim. Hvala ti što mi pomažeš kad sam u školi. Moja sestra i ja te jako volimo što si uvijek s nama. Moja obitelj i ja uvijek molimo sa tobom. Ja želim da budem dobra u školi i da imam dobre ocjene, i želim da cili svijt bude zdrav i čist.

VOLIM TE ISUSE! ISUSE, POMOZI ČASNI JASNI DA OZDRAVI I DA TI MOŽE NAPI SATI PORUKU!

Alina Baka

Predragi moj Isuse!

Stiglo je vrijeme Došašća i stiglo vrijeme zornica, koje tako rado iščekujemo i eto već treći dan dolazimo u Tvoju kuću da Te budni dočekamo. Tvoj dolazak je velika radost za sve ljude, velike i male. U toj radosti možda i nismo svjesni da jedno malo Dijete, koje leži u jaslama, donosi spas i radost čitavom svijetu. Isuse moj, Bože moj, čekamo Te raširenih ruku, velikog srca, u našoj duši. Molim Te za mir među svim ljudima, ljubav, uzajamno poštovanje, razumijevanje... za ljubav među braćom i sestrama, među braćom i sestrama iz naše župe, za zdravlje bolesnih, milost za ostavljenu djecu. Znam da sam puno tražio od tebe, ali Te molim i hvalim za zdravlje moje obitelji, voljene supruge, moja (naša) dva bisera, za koja samo Tebi možemo zahvaliti što ih imamo, da budu zdrave i poslušne s nama zajedno i s našom starom majkom.

Faljen budi vazda u vike vikova!

Tvoja obitelj Baka

Isuse moj ljubljani,

Hvalim Te i slavim jer si me svojom krvlju iskupio od grijeha. Sve što imam od Tebe sam dobio, i povrh svega toga ljubim me vječno ljubavljaju koja nadmašuje svaku ljubav koju mi neka druga osoba može pružiti.

Molim Te da mi oprostiš sve moje grijeha i da iscijeliš sve moje slabosti. Svaki dan me iznova ispuni svojim

životom i daj mi da ljude gledam Tvojim očima i ljubim Tvojim srcem.

Svaki dan Te čekam, i moje srce čezne za Tobom. Osnaži me Duhom Svetim da izdržim utrku do kraja. Svaki moj dah i otkucaj srca neka Te slavi i hvali od sada u vječnost!

Ljubim Te i čekam...

Tvoj Slobodan

Dragi Isuse...

... najteže je započeti. Imam ti toliko toga reći, zamoliti te i zahvaliti. Dok promatram adventski vjenčić i svijeću koja gori, kroz misli mi prolazi mnogo toga. Prva asocijacija je tvoj dolazak u vidu djetešca među nas. Zima mi je jedino draga zato što znam da je onda Božić. Meni je to doba ispunjeno ljubavlju, veseljem i mirom. Kod nas se sve to čini jako lijepo i dragocjeno. Mi se katkad ne sjetimo druge nesretne djece koja umiru na ulicama od hladnoće i gladi. To je najgora sudbina koju milijuni djece proživljavaju. Kad god se sjetim umiranja djece na hladnoći, sjetim se jedne tužne priče DJEVOJČICA SA ŽIGI-CAMA. Grozna stvar je biti i osamljen za Božić. Mnogo starih ljudi je

samo za Božić, a oni su čak možda naši djedovi i bake. Ja mnoge od ovih stvari zaboravljam i često puta sam sebična i bezobzirna, mada je važno pomoliti se za sve ljude bili oni bolesni, siromašni ili čak ljudi iz naše okoline. Isuse, mi ti se ne zahvaljujemo dovoljno za sve tvoje uslišane molitve i dobročinstva. Mi često zaboravljamo da si ti naš učitelj i pastir koji nas vodi kroz svijet i koji nam pomaže u našim poteškoćama.

Za kraj bih ti htjela reći HVALA za sve što činiš za moju obitelj i mene. Daj mi snage, Isuse, da izaberem moj put kojim ću ići kroz život, tj. da se odlučim koju ću srednju školu upisati. Amen! Oprosti na ružnom rukopisu!

Tvoja Gordana Cvijin

Dragi Isuse!

Noć je, svi moji mili već spavaju, i ja sam umorna i rano ustajem, ali napisat ću bar par riječi...

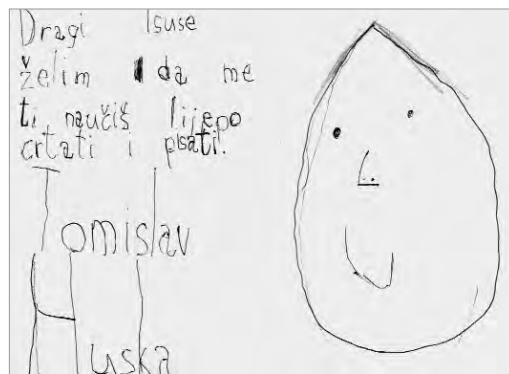
Danas su me djeca naučila kako za pismo Tebi (ili drugima – koje voliš) treba uzeti najljepšu olovku, pa tako i radim! Hvala Ti, Isuse, za djecu! Ona su zbilja Tvoj savršen „izum“! Hvala Ti što svaki dan od njih učim tisuće stvari, riznice mudrosti... Budi sa mnom uvijek, Isuse, kako bih sve njih mogla odgajati kako i koliko treba, pravom ljubavlju – onom koja od Tebe dolazi... Onom ljubavlju DO KRAJA, DO SMRTI, SMRTI NA KRIŽU... Do onoga časa da potpuno zaboravim na sebe i svoje JA, pa pustim da živiš u meni TI... A onda – iz mene

ljubiš i odgajaš i poučavaš Ti, Isuse...

Isuse, sve ja to znam, i Ti znaš da ja to znam. Toliko toga znam, a ne znam kako svaki trenutak započeti ispočetka. Žao mi je zbog svakog trenutka kad nisam ljubila – ljubila svakoga i prva i to kako ljubiš Ti – do kraja. Znam da je dalek put preda mnom do časa kad ću moći reći UVIJEK SAM LJUBILA, ali Ti si u mene stavio tu želju, tu žarku želju i životni cilj – sad mi pomози to činiti i uspjeti, Isuse. Za to i za Tebe, dragi Isuse, želim dati život. Za Tebe, Isuse, jer Te ljubim... Mnogi će Ti pisati, Isuse, danas i ovih dana. Neki (A IZGLEDA DA SAM I JA MEĐU NJIMA) će samo nešto tražiti – darove, ispunjenje želja, ostvarenje molitve... Kad bih samo točno znala – ŠTO JE ONO ŠTO TI ŽELIŠ DA TI PIŠEM, ŠTO TEBE ZANIMA, ŠTO TI VOLIŠ... To bih Ti pisala i darovala i rekla, Isuse...

Nekako naslućujem (A I DJECA SU MI REKLA) da Ti trebam zahvaliti... uh, za toliko toga! Djeca to kažu lako – jednom riječju, crtežom... Nacrtaju srce i to znači sve. To je jasno i Tebi i njima. Sada, dok mi je moje drago treće dijete u temperaturi, moj mili Andrija (sada sam mu dala lijek i izljubila i izmazila ga, pa je zaspao), a nakon što sam pogledala tako glupu TV seriju, koju želim izbaciti iz glave i ja želim mirno leći i naspavati se da sutra mogu biti Tvoja – prava – onakva kakvu me Ti želiš. Sutra

želim spremi djecu za zornicu i održati sat mojim petašima, pa se vratiti kući i učiti za ispit, napraviti palačinke, s djecom se igrati i pričati i učiti i... toliko toga... TI SI ME TAKVU STVORIO, ISUSE, SAD ME TRPI, VODI I KORISTI NA SVOJU SLAVU I KORIST BRAĆI!

Samo jedno još, Isuse: sve je u dječjem oku... u pogledu koje dijete ima... zato si se rodio, kao Djetesce došao biti Spasitelj svijeta... jer dijete je i pitanje i odgovor i tajna i rješenje svega... Mene si nagradio peterostruko... Hvala Ti što nikada neću zaboraviti prve poglede koje su mi naša djeca uputila. Što ih gledam svaki dan... Njihove oči, koje govore sve... u kojima vidim Tebe, Isuse moj – do susreta s Tobom licem u lice. Hvala Ti za mog muža, s kojim dijelim i te oči i usta i riječi, i smijeh i viku, i radost i nervoze, i ljubav i grijeh, HVALA TI, ISUSE...

SVI TE ČEKAMO JAKO I DANAS I SVAKI DAN I OVOG BOŽIĆA I U VJEČNOSTI! Maranatha!

Voli Te Tvoja Vesna

Božićna priča... (malo drukčija)

Kad su pastiri već odavno bili otišli, a u siromašnoj je štatici nastala tišina, podigne Dijete glavicu i pogleda prema vratima. Ondje je stajao dječak, zaplašen i stidljiv.

„Dođi bliže“, reče Dijete, „zašto se bojiš?“

„Zato što ti nisam ništa donio“, reče dječak.

„A ja bih vrlo rado od tebe nešto dobio“, reče Dijete u jaslama.

Mali se stranac na to uzruja:

„Ja ništa ne znam! Ništa ne posjedujem! Kad bih nešto imao, dao bih ti...Evo.“ I dječak je kopao po džepovima svojih starih hlača.

„Evo starog nožića, kojega sam našao. Evo ti ga!“

„Ne“, reče Dijete, „zadrži nožić. Ja od tebe želim nešto posve drugo. Tri stvari ...“

„Vrlo rado“, reče dječak, „ali što?“

„Daruj mi svoju posljednju sliku koju si nacrtao.“

Dječak se zacrvni, bilo mu je neugodno. Da ni Marija ni Josip ne čuju, dječak se posve približi Djetetu:

„Ali slika je bila tako loša, da je nitko nije htio ni vidjeti.“

„Upravo zato“, reče Dijete u jaslama, „upravo zato hoću tu sliku. Donesi mi uvijek sve ono što se drugima na tebi ne

svidi, što druge u tvom životu ne zadovoljava.“

„A onda“, nastavi Dijete, „želim da mi daš svoj tanjur.“

„Ali njega sam danas razbio“, zamuča dječak.

„Upravo zato ga hoću“, reče Dijete. „Donesi mi uvijek sve ono što je u tvom životu slomljeno, da to opet zacijelim. I kao posljednje, daj mi svoj odgovor roditeljima kad su te pitali, kako si razbio tanjur.“

Sada se dječak ražalosti i zamuča:

„Rekao sam da sam tanjur nehotice gurnuo sa stola, ali to je bila laž. Stvarno sam ga u ljutnji bacio na kameni pod.“

„To sam htio znati“, reče Dijete. „Donesi mi uvijek sve zlo svoga života, svoje laži i uzmicanja, svoj kukavičluk i svoju okrutnost. Sve ću ih uzeti. Ti ih ne trebaš. Želim te razveseliti i oprostiti tvoje pogreške. Od danas možeš doći svakoga dana k meni.“ (W. Baudet)

Piše: *Stepan Beretić*

Ponovna uspostava drevne somborske župe

Kako piše **János Muhi** na 77. stranici svoje knjige, somborski su Hrvati imali još za vrijeme Turaka malenu kapelu svetoga Franje. Kapela je bila izvan gradskih opkopa. Tu kapelu spominje u svom ljetopisu i **fra Bono Mihalović** pod naslovom *De antiquis Ecclesiis huius oppidi*. Kraj te malene kapele franjevci su na hrastovu gredu postavili kupljeno zvono. U to su vrijeme pravoslavni Srbi već imali dvije crkvice. Pod naslovom *Incole huius oppidi*, o. Bono Mihalović piše da je trećina Somboraca rimokatoličke vjere, dok su ostali pravoslavne vjere. Zato su pravoslavni Srbi već tada imali dvije župne crkve. Na 106. stranici svoje knjige Muhi piše da je Sombor 1720. godine imao 2916 stanovnika, dok je Subotica u to vrijeme brojala 2376 stanovnika. Na 77. stranici svoje knjige Muhi spominje **Gerőa Budajja** koji je zapisao usmenu predaju Somboraca prema kojoj su katolici u vrijeme turskoga ropstva imali kapelu na salašu **Tome Strilića**, te da je ta kapela većim dijelom bila ukopana u zemlju. Poslije te crkvice bila je katolička crkva na posjedu iza građanske kasine (Polgári Kaszinó).

O sudjelovanju Somboraca u vojnim pohodima, Muhi piše na 87. stranici svoje knjige, da su 1716. godine somborski graničari pod zapovjedništvom kapetana **Jure Markovića** sudjelovali u pobjedi nad Turcima pod Petrovaradinom. Ta je pobjeda donijela slobodu Banatu. Zahvaljujući borbi i vojnim zaslugama gradskih graničara Sombor je dobio častan naslov *Oppidum militare* – (vojni grad). Somborci su ratovali i pod Temišvarom i pod Beogradom, 14 je Somboraca palo u tursko ropstvo. Poznato je, da je 1717. godine u Somboru bio 271 vojnik, od kojih je bilo 190 Srba, dok su ostali bili Hrvati.

Upravitelj župe fra Luka Đurčević od Velike

U tako nemirnim vremenima somborski su franjevci (Muhi, str. 105), 1718. godine počeli voditi matice, dok subotički *Schematismus pri-*

mus iz 1968. godine navodi 1719. kao godinu kad su franjevci počeli voditi matice. Prvi upravitelj 1718. godine nanovo uspostavljene somborske župe bio je **fra Luka Đurčević od Velike**. János Muhi na 104. stranici svoje knjige piše da su pojedine matične knjige u Somboru postojale već 1715. godine. Tih su godina u maticama vrlo rijetka mađarska imena.

Sombor imao župnu crkvu 1719. godine

Prije 290 godina Sombor je imao župnu crkvu. U vremenu od 1717. do 1719. godine pošlo je franjevcima za rukom da na mjestu današnjeg župnog doma, kako piše fra Bono Mihalović, podignu crkvu. Građevni materijal su donosili iz porušenih turskih kuća. Crkva je bila duga 12, a široka 4 hvata (22,75 x 7,58 metara). Vjernici su bili siromašni. Izgradnji crkve su doprinosili dragovoljnim radom. Crkva je bila pokrivena turskim crijepom. U blizini crkve je podignut i drveni toranj, u koji su smještena dva zvana. Franjevci su se smjestili kraj crkve u napuštenu tursku kuću. Imali su tri sobe i kuhinju. Fra Bono u svom Ljetopisu pod naslovom „De statu antiquo“ spominje izvor najčišće vode na trgu pred župnom crkvom. Izvor su za sobom ostavili Turci. Konačno, nakon prvog poznatog župnika iz 1479. godine, 1718. godine je ponovno uspostavljena drevna somborska župa (*Schematismus primus*, Subotica, 1968, str. 93). Prvi joj je upravitelj bio fra Luka. O pravoslavnoj crkvi svetoga Ivana bilježi fra Bono Mihalović pod naslovom „De Moscheis Turcicis, vulgo Gjamie“, da su pravoslavni svećenici jednu od šest somborskih džamija pregradili u crkvu, koji su koristili sve do 1786. godine, kad su je proširili novom crkvom posvećenom svetom Ivanu Krstitelju. Crkva postoji i danas.

Upravitelji (administratori) somborske župe

Od upravitelja somborske župe poznati su već spomenuti Luka Đur-

čević od Velike iz 1718. godine. Do 1750. godine, kad je župu preuzeo **Antun Dežević** iz Budima, nije poznat ni jedan upravitelj župe. Godine 1751. se spominje **fra Antun Knežević** iz Pečuha. U vrijeme kad je dovršena današnja župna crkva, 1752. godine župom je upravljao **Mirko Buday**, koji je u Somboru dočekao i 1753. godinu. **Fra Ferdo Lipljanin** Požežanin je bio somborski administrator 1754. i 1755. godine, a od 1756. do 1758. na čelu župe stoji Petar Komaričić. Župom 1759. i 1760. upravlja **fra Marko Žličar**. **Fra Tádé Hegeđús** je bio na čelu somborske župe od 1761. do 1762. i od 1767. do 1770. godine. Administratori su bili: **Nikola Babaić** 1763., **Blaž Abramović** 1764., **Lovro Staklenčić** od 1765. do 1766. Od 1771. do 1772. je kao upravitelj poznat **fra Antun Fenić**. Od 1773. do 1774. **fra Josip Petrović**. Od 1775. do 1777. **fra Hijacint Mandić**. Od 1778. do 1780. godine župom je upravljao **fra Antun Jozić** od Monoštora. Posljednji administrator franjevac somborske župe je bio **fra Jerko Jakovčević**. On je 1781. godine somborsku župu predao prvom svjetovnom svećeniku, župniku **Stjepanu Jagodiću**.

Srbi odlučni vjernici svoje Crkve

Veliko uznemirenje u grad Sombor je izazvao pokušaj prevođenja Srba u Katoličku crkvu. Zadaća grkokatoličkog biskupa **Klementa Ljubibratića** je u Somboru propala, a u znak protivljenja 25 do 30 srpskih obitelji je izbjeglo u Rusiju, da sačuvaju svoju pravoslavnu vjeru. U carskoj Rusiji su osnovali Novu Srbiju i Slavo-Srbiju. Glavni grad Slavenosrbije je bio Slavenosrpsk. Slavenosrbija je postojala kao posebna oblast u carskoj Rusiji od 1753. do 1764. godine. Područje danas pripada Ukrajini, a Srbi su se u tom kraju pretopili u Ukrajince. O polovici 19. stoljeća je bilo oko 1000 ljudi koji su još govorili srpski.

Krist u euharistijskom kruhu

Odgovara: mons. dr. Andrija Kopilović

Poštovani! Euharistijski kruh je prije pretvorbe i poslije fizički isti? Gdje je tu Krist? Možete li pojasniti Kristovu prisutnost u euharistijskom kruhu? Kada ga blagujemo, blagujemo li dio ili cijelog Krista?

M. P., Subotica

Vaše pitanje zadire u najveću tajnu kršćanske vjere. Niti vi smijete pretpostaviti, niti ja mogu obećati da ću u jednom odgovoru iscrpiti sve ono što kršćani ispovijedaju ovom velikom Tajnom. Isus je u mnogim svojim navještajima bio posve nov i izazovan. Očito nikada nije činio kompromis s Istinom. Istina je jedna i samo jedna. On nam je došao navijestiti ju i posvjedoči za nju. Stoga je imao puno neprijatelja, krivih interpretatora – tumača – a i onih koji su ga, radi njegova nauka, odbacivali. Vaše pitanje je utemeljeno na dva velika i temeljna izvještaja iz Evanđelja. To je glasoviti Isusov govor na Gori i u Kafarnaumu kada je, nakon umnažanja kruha, počeo znameniti govor o Euharistiji. Govor o Kruhu koji je on sam. Drugi „stup“ je iz Evanđelja kada evanđelisti izvješćuju o događaju posljednje večere. U dijelu Evanđelja, koji je zapisao Ivan, Isus tvrdi vrlo jasno da je njegovo tijelo pravo tijelo i da je njegova krv pravo piće. Pošto se ova tvrdnja ponavlja više puta i na više načina, tumačima Svetoga pisma ne ostavlja nikakav prostor za bilo kakvo proizvoljno tumačenje a da u njemu ne stoji činjenica da je Isus dao svoje tijelo za hranu a svoju krv za piće. Dapače, uz blagovanje njegova tijela i krvi povezao je i život vječni i uskrsnuće od mrtvih. Dakle, naš razum nailazi na otpor kod poimanja tijela kao hrane i krvi kao pića, nailazi na otpor kod poimanja što je to život vječni a ponajviše kod pojma uskrsnuća. Kako vidite, tim govorom na Gori i u sinagogi je pred nas stavio temelj kršćanske istine i bogoslužja: Euharistiju. Znamo za ishod toga navještaja. Reakcija je bila:

tvrd je to govor! Konačno, Isusa je radi toga govora napustilo pet tisuća ljudi. Isus nije bio iznenađen, nego je ponudio i Dvanaestorici da odu i oni. Ostali su. No, to je bila „tabu tema“ za njih same. Dolazi drugi izvještaj na Posljednjoj večeri. Mjesto uobičajene formule, blagoslovne molitve On odgovara nama poznate riječi: ovo je tijelo moje, ovo je krv moja... Jasno, i u ovom činu nije ostavio prostora za drukčije tumačenje. Ili se prihvaća istina a zapostavlja iskustvo, ili se ne može biti vjernik. To je naš problem. Oči jedno vide, okus jedno osjeća – to je ono što vi tvrdite u pitanju – da je i prije i poslije pretvorbe isti okus, isti izgled kruha i vina, a ipak očima vjere

nost mjerilima kojima mi raspolažemo. Pošto uskrsla stvarnost izmiče našim mjerilima, onda tražimo sve moguće „isprike“ u prilog naše sumnje ili nevjere. Dakle, kad ga blagujemo u euharistijskim prilikama, prednost ima vjera i snaga milosti prihvatiti stvarnost koja nadmašuje osjetila pa i naše iskustvo. Ostaje vjera ali koja veća sigurnost od iskustva u kome je vjera krhka ili nedostatna. Sigurno je česti razlog slabljenja vjere i neznanje kako same vjerske istine tako i kriva praksa sudjelovanja u tom Sakramentu. Da se postaviti opravdano pitanje: ako je to tako veličanstvena istina, kako se kršćani prema njoj mogu odnositi tako nemarno? S

Isusovo tijelo i krv pod prilikama kruha i vina je stvarno i stvarno njegovo tijelo ali koje izmiče zakonima naše fizike jer se radi o prisutnosti uskrsloga, proslavljenoga tijela Isusova. /.../ Mi se pričješćujemo Isusom Kristom u njegovom euharistijskom tijelu – a to je susret s osobom u daru tijela i krvi. Unatoč svega, to jest i ostat će tajna vjere na koju nas svećenik upozorava i poziva nakon pretvorbe.

i „sluhom“ vjere ispovijedamo prisutnost materijalnog tijela i krvi Isusove. Kako je to moguće? Spomenuo sam u uvodu da je pitanje neiscrpno ali ipak svjedočanstvo vjere govori u prilog istinitosti. Krist je, naime, uskrsnuo. To nikada ne smijemo izgubiti iz vida. To njegovo tijelo i krv pod prilikama kruha i vina je stvarno i stvarno njegovo tijelo ali koje izmiče zakonima naše fizike jer se radi o prisutnosti uskrsloga, proslavljenoga tijela Isusova. Ako se Bog mogao utjeloviti u čovjeka – povijesnog Isusa iz Nazareta – onda se i te kako vjerom može prihvatiti da je utjelovljenje Uskrsloga moguće pod prilikama kruha i vina. Stoga, nama najčešće smeta racionalno gledanje na materijalnu stvar-

druge strane je i često previše pojednostavljeno tumačenje ovog otajstva krivo, te daje prostora za zadnji dio vašega pitanja o djeljivosti ili nedjeljivosti svetih prilika kruha i vina pa se onda lako misao prebaci na dijeljenje osobe a pri tome se zaboravlja da se pričješćujemo osobom koja je pod prilikama kruha odnosno vina. Kako osoba objedinjuje narav, onda je taj kruh i to vino stvarno njegovo tijelo i krv a nema potrebe mijenjati oblik i fizičke oznake. Mi se dakle pričješćujemo Isusom Kristom u njegovom euharistijskom tijelu – a to je susret s osobom u daru tijela i krvi. Unatoč svega, to jest i ostat će tajna vjere na koju nas svećenik upozorava i poziva nakon pretvorbe.

**Božićni koncert
katedralnog zbora
„Albe Vidaković“**

**21. prosinca 2009. u 19,30 sati
u Velikoj vijećnici Gradske kuće**
Nastupa i Subotički tamburaški
orkestar, zborom i orkestrom ravna s.
Mirjam Pandžić

**Koncert „Ususret Božiću“
zbora „Collegium
musicum catholicum“**

**22. prosinca 2009. u 19,30 sati
u Velikoj vijećnici Gradske kuće**
Zborom ravna Miroslav Stantić

**U SILVESTARSKOJ NOĆI
(31. XII.) NEĆE BITI
POLNOĆKE U KATEDRALI**

**Solistički koncert
Marine Kozina
iz Vinkovaca**

**3. siječnja 2010. u 19 sati
u Velikoj vijećnici
Gradske kuće u Subotici**
Ulaz je dobrovoljni prilog u korist
Zajednice za pomoć ovisnicima "Ho-
sana"

**Molitvena osmina
za jedinstvo kršćana
17.-25. siječnja 2010.
u subotičkim
kršćanskim crkvama
po ustaljenom rasporedu**

**DANI BISKUPA IVANA
ANTUNOVIĆA**

Misa za biskupa
Ivana Antunovića
**17. siječnja 2010. u 18 sati
u katedrali-bazilici
Sv. Terezije Avilske**

**Razgovor Instituta
"Ivan Antunović"**

**20. siječnja 2010. u 19 sati
u HKC-u „Bunjevačko kolo“**
Tema: Dužijanica jučer – danas –
sutra

Preporučamo

Subotička Danica 2010.
Po cijeni od 300 dinara

BOŽIĆNI POPUST
(traje do kraja siječnja 2010.)

S. Beretić:
Dužijanica u srcu 500 din
(inače 700)

A. Kopilović:
Vjernici pitaju 300
(inače 400)

A. Anišić:
Moliti i ljubiti 300
(inače 400)

Lira naiva
(izabrane pjesme) 250
(inače 300)

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Rimokatolički župni ured Sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Beogradski put 52
Telefon: +381(0)24 554-896; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

mr. Mirko Štefković, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381(0)24 553 610
Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika
mr. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta "Ivan Antunović"
mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik
Katarina Čeliković, lektorica
Vedran Jegić, fotograf

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
dr. Andrija Kopilović, mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer,
s. Blaženka Rudić, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

RADIO MARIJA
Tel: 021 4790-529; Email: rama@eunet.yu
90,7 MhZ FM - SUBOTICA
102,9 MhZ FM - NOVI SAD

Hirvivo
Katalika - hetilap
1. sz. l. szám 2002. 05. 19.
Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hirvivo@tothfalu.co.rs

CSALÁDI MAGAZIN
Hitélet
Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

**Slušajte
Radio Suboticu**
program na hrvatskom jeziku
svaku večer od 18-21 sat
na frekvenciji 104,4 Mhz
Put Jovana Mikića 12,
Tel: 024 55 22 00; Fax: 551-902

www.suboticka-biskupija.info

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Subotica.info,
Branka V. Milojević,
Ivan Ivković Ivandekić

Godišnja pretplata za ZVONIK:
- direktnom dostavom na župe: **1450 din**
- poštom:
1700 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)
50 Eura: Europa
60 Eura: USA, CANADA
Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Mirko Štefković,
Trg žrtava fašizma 19, 24000 Subotica, s nazna-
kom podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na
ime Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojode
12, 10000 Zagreb.
Deviznu doznaku pretplatnici iz inozem-
stva mogu poslati na biskupijski račun s nazna-
kom Za Zvonik i to preko posredničke banke:
za uplate u eurima: LHB Internationale Handels-
bank AG., Frankfurt/Main, Germany, SWIFT:
LHBIDEFF; za uplate u američkim dolarima:
American Express Bank, LTD., New York, USA,
SWIFT: AEIBUS33; za uplate u kanadskim dol-
arima: Bank Of Montreal, Montreal, Canada,
SWIFT: BOFMCAM2; u našu banku: NLB
Banka A.D. Beograd, SWIFT: CONARS22, na
račun: IBAN: RS35310007080200263537, Rimo-
katolička vjerska zajednica - Biskupski ordinari-
jat, Trg žrtava fašizma 19, 24000 Subotica, Serbia.

OČNA KUĆA

SZEMÉSZETI SZALON

551-045

A FŐPOSTÁNÁL

KOD GLAVNE POŠTE

POLIKLINIKA

SENTE

24000 Subotica, Jo Lajoša 4a
tel: 024 / 520-698

Radno vrijeme
radnim danom: od 9 do 19 sati
subotom: od 9 do 12 sati

IZOLUJEMO VLAŽNE KUĆE CRKVE DVORCE

I DRUGE KAPITALNE OBJEKTE

DEBLJINE ZIDOVA DO 10m

27 GODINA ISKUSTVA

40 IZOLOVANIH CRKVI

- BOLJE SUŠITI NEGO RUŠITI -

025/440-470 25000 Sombor,
063/440-470 Šeste Licke 25

MONOLIT GRADNJA
 DOO ZA GRAĐEVINARSTVO I GRAĐEVINSKO-ZANATSKÉ RADOVE
 -JEDNOČLANO DRUŠTVO- BD. 181752/2006
 24000 SUBOTICA, Franje Kuhača 10, Tel.: 024/551-685, 553-111
 E-mail: monolit@tippnet.co.yu

PIB 100837422, TEK. RAČ: BANKA 170-7844-53, AGROBANKA 245-0263402101453-37

Hrvatska

Čitajte tisak, posudite knjige i porazgovarajte s prijateljima u Hrvatskoj čitaonici

Subotica, ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10 – 14 sati
utorak, četvrtak 16 – 19 sati

**Dacia porodica na okupu!
Koji je Vaš izbor?**

Dacia Logan
već od **6.990 €**

Dacia Logan MCV
već od **8.200 €**

Dacia Logan Van
već od **6.900 €**
bez pdv-a

Dacia Logan Pick Up
već od **7.300 €**
bez pdv-a

Dacia Sandero
već od **6.990 €**

3 GODINE GARANCIJE ili 100 000 km*

www.dacia.rs Think big

AUTO CAR VIDA KOVIĆ, SUBOTICA

Braće Radića 51-53, Tel.: 024/553-567

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

● Karadorđev put 2, SUBOTICA
 Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33

RASPORED SAHRANA NA INTERNETU
 www.funero.co.rs
 E-mail: funero@funero.co.rs

ADSL

.RS

Dial-Up

Wireless

registracija domena
web hosting & design
prodaja i servis računara

www.tippnet.rs
support@tippnet.rs

Subotica,
Karadorđev put 2.
tel: 024 / 555-765

Zahvaljujemo našim darovateljima

kupatila
kolpa-san[®]
by kolpa

*Opustite se i uživajte
u savršenstvu!*

Saloni kupatila KolpaSan:

Beograd, Bulevar Kralja Alexandra 402, **Tel: 011/ 240 73 71**

Novi Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel: 011/ 260 99 20**

Novi Sad, Rumenrački put 11, **Tel: 021/ 518 091**

Subotica, Banijska 2, **Tel: 024/ 547 886**

Srce kuće Vaše kuhinje su naše!

Saloni kuhinja:

Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel.: 011/ 2609 920**

Novi Sad, Marka Miljanova 20, **Tel.: 021/ 661 9005**

Subotica, Batinska 34, **Tel.: 024/ 561 187, 561 186**

Pojet predsjednika R. Mađarske biskupiji

Susret prekogranične suradnje u Futogu

Predstavnici donatora u Beloj Crkvi

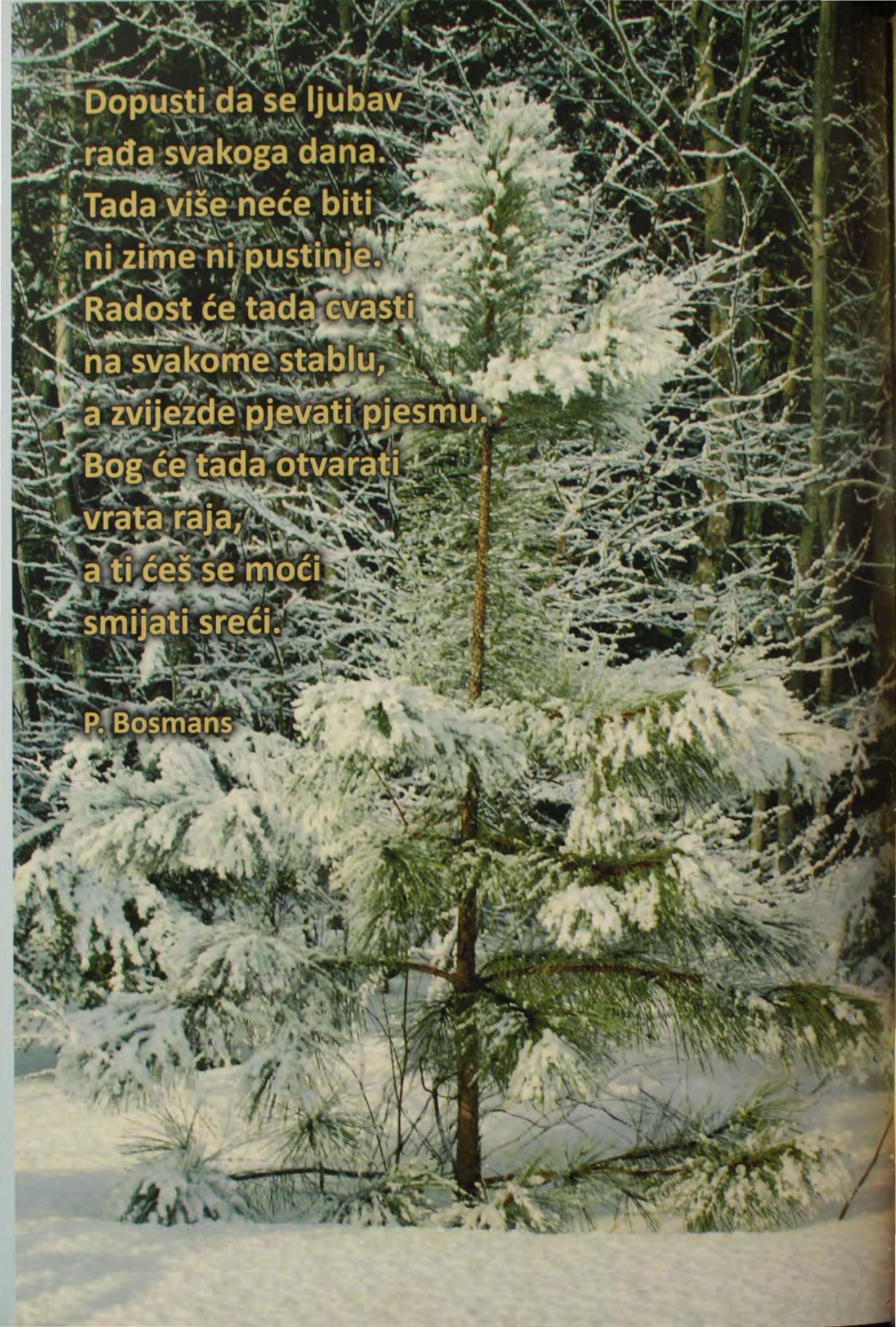
Priredba za Materice

Umjetnost življenja slična je umijeću bojenja!

ZAVRŠNI RADOVI GRAĐEVINE

Sretni Božićni i Novogodišnji blagdani

4000 Subotica, Imotska 31, tel/fax: 024/562-712, mob: 064/240-43-95
e-mail: zrg.sasa@yahoo.com, www.poslovnabaza.com/zrg

A photograph of a snowy forest scene. In the foreground, a large evergreen tree is heavily covered in snow, its branches drooping under the weight. The background is filled with other trees, their branches also dusted with snow, creating a dense, wintry atmosphere. The lighting is soft, suggesting an overcast day.

Dopusti da se ljubav
rađa svakoga dana.
Tada više neće biti
ni zime ni pustinje.
Radost će tada cvasti
na svakome stablu,
a zvijezde pjevati pjesmu.
Bog će tada otvarati
vrata raja,
a ti ćeš se moći
smijati sreći.

P. Bosmans